

Obvezne strokovne podlage
za regionalne prostorske plane

Strokovne podlage sektorjev

Obvezne strokovne podlage za regionalne prostorske plane

Strokovne podlage sektorjev

Kolofon

Naročnik: Republika Slovenija – Ministrstvo za naravne vire in prostor,
Dunajska cesta 48, 1000 Ljubljana
Pogodba: 2550 – 23 – 510007

Avtorji:

Urbanistični inštitut RS: dr. Igor Bizjak, univ. dipl. inž. arh.
Boštjan Cotič, univ. dipl. inž. arh.
dr. Damjana Gantar, univ. dipl. inž. kraj. arh.
mag. Andrej Gulič, univ. dipl. soc.
Simon Koblar, mag. geogr.
Jana Kozamernik, univ. dipl. inž. kraj. arh.
dr. Luka Mladenovič, univ. dipl. inž. arh.
Barbara Mušič, univ. dipl. inž. arh.
dr. Sabina Mujkić, univ. dipl. inž. geod.

Acer d.o.o.: mag. Jelka Hudoklin, univ. dipl. inž. kraj. arh.
mag. Irena Hočevar, univ. dipl. geogr.
Tanja Jerin, inž. grad.
Suzana Simič, univ. dipl. inž. kraj. arh.

Locus d.o.o.: Maja Šinigoj, univ. dipl. inž. kraj. arh.,
Leon Kobetič, univ. dipl. inž. grad.,
Metka Jug, univ. dipl. inž. kraj. arh.,
dr. Miha Konjar, univ. dipl. inž. geod.,
Manca Jug, univ. dipl. inž. kraj. arh.,
Tomaž Kmet, univ. dipl. inž. arh.,
Nuša Britovšek, univ. dipl. inž. kraj. arh.,
Nina Lipušček, univ. dipl. inž. kraj. arh,
Žiga Smrekar, mag. geog.,
Nina Uršič, dipl. inž. kraj. arh.,
Ana Mestnik, mag. prost. načrt.,
Špela Osolin, mag. prost. načrt.,
Tosja Vidmar, univ. dipl. geog.

LUZ: Shuchita Špela Ložar, univ. dipl. inž. vod. in kom. Inž.
Marko Fatur, univ. dipl. inž. grad.
Klemen Milovanović, univ. dipl. inž. grad.
Rok Vodopivec, mag. inž. grad.
Janja Solomun, univ. dipl. inž. arh.
dr. Bernarda Bevc Šekoranja, univ. dipl. inž. arh.
dr. Petra Vertelj Nared, univ. dipl. inž. kraj. arh.
Oskar Cafuta, MSc, Kraljevina Švedska

Roman Pleško, nar. mat. tehn.

Uredniki: dr. Igor Bizjak, univ. dipl. inž. arh.
Barbara Mušič, univ. dipl. inž. arh.
Boštjan Cotič, univ. dipl. inž. arh.

Lektoriranje: besedilo ni bilo lektorirano za prvo poročilo

Izjava o omejitvi odgovornosti: Stališča, predstavljena v tem poročilu, so stališča avtorjev in ne izražajo nujno mnenja naročnika.

Datum: Ljubljana, 31. 03. 2024

Kazalo vsebine

Predgovor ... 8
1 Usmeritve za razvoj poselitve ... 9
1.1 Izhodišča za razvoj poselitve ... 9
1.1.1 Ugotovitve pregleda razvojnih potreb območij poselitve na podlagi projektov Dogovorov za razvoj regij ... 9
1.1.2 Strokovne podlage za RPP za področje poselitve ... 9
1.1.3 Čezmejno povezovanje ... 10
1.2 Sistem poselitve ... 10
1.2.1 Državne usmeritve ... 10
1.2.2 Potrebne strokovne podlage na nivoju države ... 12
1.2.3 Potrebne strokovne podlage na nivoju regije ... 12
1.2.4 Vsebina RPP ... 12
1.2.5 Določitev kazalnikov in ciljnih vrednosti ... 12
1.3 Širša mestna območja ... 14
1.3.1 Državne usmeritve ... 14
1.3.2 Potrebne strokovne podlage na nivoju države ... 14
1.3.3 Potrebne strokovne podlage na nivoju regije ... 14
1.3.4 Vsebina RPP ... 15
1.3.5 Določitev kazalnikov in ciljnih vrednosti ... 15
1.4 Omrežje družbene infrastrukture ... 16
1.4.1 Državne usmeritve ... 16
1.4.2 Potrebne strokovne podlage na nivoju države ... 18
1.4.3 Potrebne strokovne podlage na nivoju regije ... 18
1.4.4 Vsebina RPP ... 18
1.4.5 Določitev kazalnikov in ciljnih vrednosti ... 19
1.5 Stanovanjska območja ... 20
1.5.1 Državne usmeritve ... 20
1.5.2 Potrebne strokovne podlage na nivoju države ... 22
1.5.3 Potrebne strokovne podlage na nivoju regije ... 22
1.5.4 Vsebina RPP ... 23
1.5.5 Določitev kazalnikov in ciljnih vrednosti ... 23
1.6 Prednostna območja za razvoj dejavnosti ... 25
1.6.1 Državne usmeritve ... 25

1.6.1.1 Gospodarske cone regionalnega pomena ... 26
1.6.1.2 Večja nakupovalna središča ... 26
1.6.1.3 Turistična območja v povezavi s poselitvijo ... 26
1.6.2 Potrebne strokovne podlage na nivoju države ... 27
1.6.3 Potrebne strokovne podlage na nivoju regije ... 27
1.6.4 Vsebina RPP ... 27
1.6.5 Določitev kazalnikov in ciljnih vrednosti ... 28
1.7 Varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami ... 31
1.7.1 Državne usmeritve ... 31
1.7.2 Potrebne strokovne podlage na nivoju države ... 32
1.7.3 Potrebne strokovne podlage na nivoju regije ... 32
1.7.4 Vsebine RPP ... 32
1.8 Urbanistična zasnova na ravni RPP (SP) ... 32
1.8.1 Državne usmeritve ... 32
1.8.2 Potrebne strokovne podlage na nivoju države ... 34
1.8.3 Potrebne strokovne podlage na nivoju regije ... 34
2 Usmeritve za razvoj v krajini ... 35
2.1 Izhodišča za razvoj v krajini ... 35
2.2 Razvojne dejavnosti v krajini ... 36
2.2.1 Kmetijstvo ... 36
2.2.1.1 Državne usmeritve ... 36
2.2.1.2 Potrebne strokovne podlage na nivoju države ... 37
2.2.1.3 Potrebne strokovne podlage na nivoju regije ... 37
2.2.1.4 Vsebine RPP ... 37
2.2.2 Gozdarstvo ... 37
2.2.2.1 Državne usmeritve ... 37
2.2.2.2 Potrebne strokovne podlage na nivoju države ... 37
2.2.2.3 Potrebne strokovne podlage na nivoju regije ... 38
2.2.2.4 Vsebine RPP ... 38
2.2.3 Raba mineralnih surovin ... 38
2.2.3.1 Državne usmeritve ... 38
2.2.3.2 Potrebne strokovne podlage na nivoju države ... 38
2.2.3.3 Potrebne strokovne podlage na nivoju regije ... 38
2.2.3.4 Vsebine RPP ... 38
2.2.4 Upravljanje voda ... 39
2.2.4.1 Državne usmeritve ... 39

2.2.4.2 Potrebne strokovne podlage na nivoju države ... 39
2.2.4.3 Potrebne strokovne podlage na nivoju regije ... 39
2.2.4.4 Vsebine RPP ... 39
2.2.5 Turizem in rekreacija v naravnem okolju ... 40
2.2.5.1 Državne usmeritve ... 40
2.2.5.2 Potrebne strokovne podlage na nivoju države ... 40
2.2.5.3 Potrebne strokovne podlage na nivoju regije ... 40
2.2.5.4 Vsebine RPP ... 40
2.2.6 Posamična poselitev ... 41
2.2.6.1 Državne usmeritve ... 41
2.2.6.2 Potrebne strokovne podlage na nivoju države ... 41
2.2.6.3 Potrebne strokovne podlage na nivoju regije ... 41
2.2.6.4 Vsebine RPP ... 41
2.2.7 Raba obnovljivih virov energije ... 41
V tem poglavju so obravnavane vsebine, ki se povezujejo z umeščanjem objektov in naprav za rabo obnovljivih virov energije. ... 41
2.2.7.1 Državne usmeritve ... 41
2.2.7.2 Potrebne strokovne podlage na nivoju države ... 42
2.2.7.3 Potrebne strokovne podlage na nivoju regije ... 42
2.2.7.4 Vsebine RPP ... 42
2.2.8 Obrambne dejavnosti ... 43
2.2.8.1 Državne usmeritve ... 43
2.2.8.2 Potrebne strokovne podlage na nivoju države ... 43
2.2.8.3 Potrebne strokovne podlage na nivoju regije ... 43
2.2.8.4 Vsebine RPP ... 43
2.3 Ekološka povezljivost ... 43
2.3.1 Državne usmeritve ... 43
2.3.2 Potrebne strokovne podlage na nivoju države ... 44
2.3.3 Potrebne strokovne podlage na nivoju regije ... 45
2.3.4 Vsebine RPP ... 45
2.4 Prepoznavnost prostora ... 45
2.4.1 Državne usmeritve ... 45
2.4.2 Potrebne strokovne podlage na nivoju države ... 46
2.4.3 Potrebne strokovne podlage na nivoju regije ... 47
2.4.4 Vsebine RPP ... 47
2.5 Krajinska zasnova za RPP ... 47

2.5.1 Podatki in strokovne podlage za izdelavo krajinske zasnove 50
2.6 Čezmejni vplivi in povezave v kontekstu krajine 51
2.6.1 Državne usmeritve 52
2.6.2 Strokovne podlage na državni in regionalni ravni za področje krajine 53
3 Usmeritve za razvoj gospodarske javne infrastrukture 54
3.1 Izhodišča za razvoj gospodarske javne infrastrukture 54
3.2 Komunalna infrastruktura 65
3.2.1 Oskrba s pitno vodo 65
3.2.2 Odvajanje in čiščenje komunalne odpadne vode 69
3.2.3 Ravnanje z odpadki 71
3.3 Energetska infrastruktura 78
3.3.1 Električna energija 78
3.3.2 Zemeljski plin 87
3.3.3 Oskrba s toploto 96
3.4 Elektronske komunikacije 98
4 Viri in literatura 101

Predgovor

Pričujoči dokument je del zaključnega poročila naloge »Izdelava obveznih strokovnih podlag za regionalne prostorske plane«. Zaključno poročilo je sestavljeno iz naslednjih dokumentov:

- Zaključno poročilo – uvodni del
- Analiza stanja v prostoru
- Strokovne podlage sektorjev
- Analiza razvojnih potencialov in pomanjkljivosti regij
- Usmeritve za razvoj poselitve, razvoja v krajini in gospodarske javne infrastrukture (v dvanajstih po regijah ločenih dokumentih)
- Priloge:
    - Poročilo 2. delavnice med regijami in resorji glede prednostnih razvojnih usmeritev regij
    - Preglednica prioritet po regijah
    - Zbirka prostorskih podatkov
    - Metapodatkovni opis GIS baze

Ker je ta dokument del poročila, je predhodno potrebno prebrati uvodni del zaključnega poročila, da se bralec seznani z metodologijo izdelave poročila in potekom priprave strokovnih podlag za regionalne prostorske plane.

1 Usmeritve za razvoj poselitve

1.1 Izhodišča za razvoj poselitve

1.1.1 Ugotovitve pregleda razvojnih potreb območij poselitve na podlagi projektov Dogovorov za razvoj regij

V analizi razvojnih potreb za področje poselitve je bilo ugotovljeno, da v Dogovorih za razvoj regij (DRR) v vseh regijah izrazito prevladujejo projekti, ki so usmerjeni v zadovoljevanje fizičnih potreb na področju poselitve. Pregled projektov pokaže, da gre v največji meri za izgradnjo kolesarskih povezav, čiščenje odpadne vode, urejanje oskrbe s pitno vodo, urejanje oskrbe s pitno vodo ter izgradnja kanalizacijskih omrežij, obnova in izgradnja novih cestnih povezav, širjenje in posodabljanje poslovnih con. Obenem nobeden od predlaganih ukrepov iz programskih delov regionalnih razvojnih programov, ki se (ne)posredno nanašajo na področje razvoja poselitve ni bil vključen v DDR.

Podrobneje so vsebine obravnavane v poglavju analitičnega dela »Analiza razvojnih potreb za področje poselitve«.

1.1.2 Strokovne podlage za RPP za področje poselitve

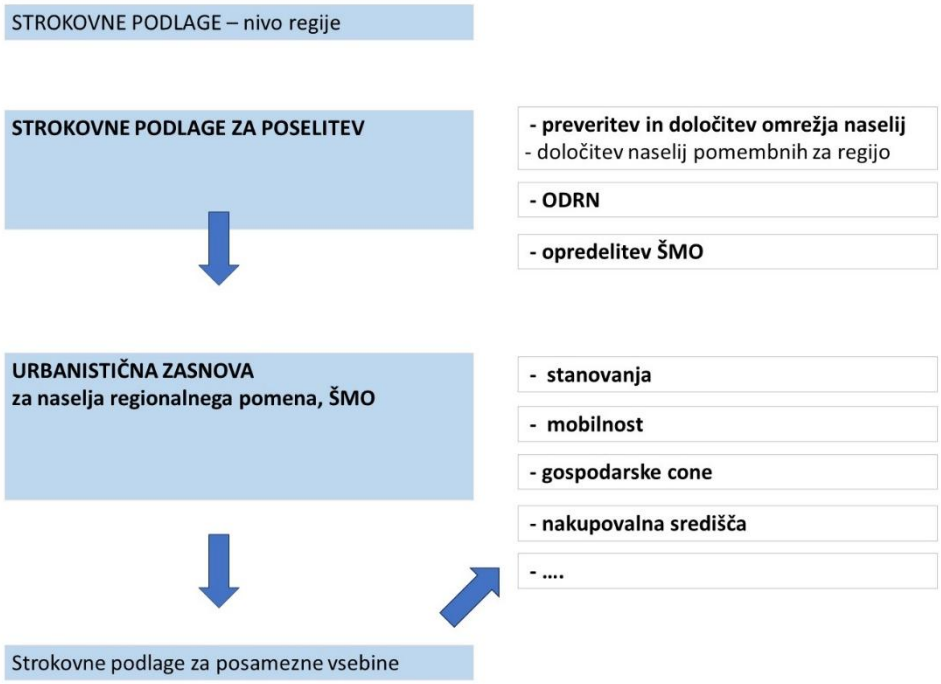
ZUreP-3 navaja obvezne strokovne podlage za pripravo prostorskih aktov. Kot obvezne strokovne podlage za potrebe RPP določa:

- strokovna podlaga, v kateri se na podlagi analize stanja v prostoru in razvojnih potreb določijo usmeritve za razvoj poselitve, razvoja v krajini in gospodarske javne infrastrukture,
- urbanistična zasnova,
- krajinska zasnova za posamezna krajinsko zaokrožena območja, če so v območju predvidene prostorske ureditve, ki bi lahko pomembno vplivale na krajino, zeleni sistem, kulturno dediščino, ohranjanje narave, varstvo kmetijskih zemljišč, varstvo gozdov in trajnostno rabo drugih naravnih virov ali prepoznavne značilnosti prostora, ali če gre za sanacijo razvrednotenega območja. Izdela se tudi, kadar se v območju pojavljajo nasprotujoči si interesi v zvezi z rabo prostora.

Naštete strokovne podlage se izdelajo za vsako regijo.

Za **področje poselitve** se na nivoju **celotne regije za vsako regijo pripravijo strokovne podlage za poselitev**.
Na nivoju naselij regionalnega pomena se pripravijo strokovne podlage v obliki **urbanistične zasnove**.
Za vse obravnavane sisteme se, glede na potrebe po podrobnejši obravnavi vsebin, pripravijo posebne strokovne podlage, ki predstavljajo izhodišče za pripravo vsebin v strokovni podlagi Urbanistična zasnova in SP za poselitev.
Obravnavane vsebine so kasneje osnova za pripravo regionalnih prostorskih aktov.

V naslednjih poglavjih so po posameznih vsebinah prepoznani manjki strokovnih podlag na nacionalnem nivoju in potrebe po izdelavi strokovnih podlag na regionalnem nivoju. Pri pripravi so bile prepoznane tiste strokovne podlage, ki so ključne za uspešno pripravo regionalnih planov. Slednje so v besedilu označene z *.

Slika 1: Shema hierarhije strokovnih podlag (vir: Locus d.o.o., 2023)

1.1.3 Čezmejno povezovanje

Pri pripravi regionalnih prostorskih planov je pomembno upoštevati čezmejno povezovanje tako na nivoju povezovanja med regijami, kot tudi s sosednjimi državami.

Usmeritve ReSPR50: Podpira se razvoj čezmejnih urbanih območij in čezmejno povezanih poselitvenih in gospodarskih sistemov – na širših mestnih območjih v obmejnem prostoru se v povezavi s sosednjimi čezmejnimi središči povečujejo gospodarska, raziskovalno-izobraževalna in kulturna vloga posameznih središč z namenom krepitve njihove vloge na čezmejnem funkcionalnem urbanem območju. S tem se na širšem čezmejnem funkcionalnem območju krepijo skupne konkurenčne prednosti, zlasti doseganje kritične mase za izboljšanje inovacijskih zmogljivosti, in racionalnejša raba infrastrukturnih zmogljivosti.

Pomembno je pridobiti podatke za sosednje države. Pri pripravi gradiv, zlasti pri načrtovanju razporeditve posameznih storitev, dostopnosti in drugih sistemov, naj se upošteva povezave, tako medregionalno, kot tudi v navezavi na sosednje države.

1.2 Sistem poselitve

1.2.1 Državne usmeritve

Usmeritve ReSPR50: Urejanje in razvoj naselja se načrtujeta v skladu z njegovo vlogo v policentričnem urbanem sistemu – mesta in druga urbana naselja, ki svojo vlogo izvajajo za širše (gravitacijsko) območje, so na podlagi meril iz strategije (poglavje 4.2) opredeljena kot središča.

V regionalnem prostorskem planu se ob upoštevanju meril strategije določijo **druga naselja, pomembna za razvoj regije.**

Merila za določitev drugih naselij, pomembnih za razvoj regije so:

- naselje z vsaj 1500 prebivalci,
- sedež občine z vsaj 2000 prebivalci,
- popolna osnovna šola, primarna zdravstvena oskrba,
- gospodarsko pomembno naselje (indeks delovne migracije večji od 96 – zmerno delovna občina),
- naselje je od drugih središč višje ravni oddaljeno več kot 15km po cestnem omrežju,
- naselje ima podeželsko zaledje in je pomembno iz vidika oskrbe prebivalcev s storitvami splošnega pomena.

Do morebitne opredelitve drugih naselij, pomembnih za razvoj regije, bo prišlo po dogovoru med državo in občinami v regionalnem prostorskem planu glede na razvojne cilje regije, opredeljena prednostna območja za razvoj posameznih dejavnosti ter glede na predlog zasnove omrežij družbene in gospodarske javne infrastrukture.

V regionalnem prostorskem planu se določijo **območja za dolgoročni razvoj.** ODRN se v regionalnem planu določijo središčem policentričnega urbanega Sistema ali naseljem, ki so bila opredeljena kot druga naselja pomembna za razvoj regije z namenom izvajanja njihove razvojne vloge in vloge skladnega regionalnega razvoja.

Naselja se v regijah razvijajo skladno z opredelitvijo omrežja naselij v ReSPR50, glede na opredeljeno vlogo v omrežju se zagotavljajo funkcije.

Gorenjska regija: kot središče druge ravni se razvija Kranj, kot središči tretje ravni pa Škofja Loka in Jesenice. Tržič in Radovljica se razvijata kot središči četrte ravni. Središča pete ravni se glede na kriterije opredeli v regionalnem planu.

Goriška regija: kot središče druge ravni se razvija Nova Gorica, kot središči tretje ravni pa Idrija in Tolmin. Središče četrte ravni v omrežju regije je Ajdovščina. Središča pete ravni se glede na kriterije opredeli v regionalnem planu.

Jugovzhodna Slovenija: v regiji se kot središče druge ravni razvija Novo Mesto. Središči tretje ravni sta Kočevje in Črnomelj, skladno s kriteriji za središča četrte ravni pa se zagotavlja oskrbo s storitvami v mestih Ribnica, Trebnje in Metlika. Središča pete ravni se glede na kriterije opredeli v regionalnem planu.

Koroška regija: v regiji se kot središče druge ravni razvija mesto Slovenj Gradec, na tretji ravni pa Dravograd, Ravne na Koroškem in Prevalje. Kot središče četrte ravni se razvijajo Radlje ob Dravi. Središča pete ravni se glede na kriterije opredeli v regionalnem planu.

Obalno kraška regija: kot središče prve ravni in središče mednarodnega pomena se razvija Koper. Vlogo središč tretje ravni v sistemu imajo Izola in Piran skupaj s Portorožem in Lucija. Kot središče četrte ravni se razvija Sežana.

Osrednjeslovenska regija: Ljubljana kot glavno mesto in središče mednarodnega pomena se razvija kot središče prve ravni. Kot središči tretje ravni se razvijata mesti Domžale in Kamnik, kot središča četrte ravni pa Logatec, Vrhnika in Grosuplje. Središča pete ravni se glede na kriterije opredeli v regionalnem planu.

Podravska regija: v regiji se kot središče mednarodnega pomena prve ravni razvija Maribor, kot središče druge ravni pa Ptuj. Vlogo središč četrte ravni imajo mesta Ormož, Ruše, Slovenska Bistrica in Lenart v Slovenskih Goricah. Središča pete ravni se glede na kriterije opredeli v regionalnem planu.

Pomurska regija: kot središče druge ravni se razvija Murska Sobota, kot središča četrte pa Lendava, Ljutomer in Gornja Radgona. V središčih Gornja Radgona in Lendava se krepi čezmejno sodelovanje.

Posavska regija: v regiji se kot somestje na drugi ravni razvijajo mesta Krško, Brežice in Sevnica.

Primorsko notranjska regija: v regiji se kot središče druge ravni razvija Postojna, kot središči četrte ravni pa Ilirska Bistrica in Cerknica. Središča pete ravni se glede na kriterije opredeli v regionalnem planu.

Savinjska regija: kot središči druge ravni se razvijata Celje in Velenje, kot središča četrte ravni pa Žalec, Laško, Slovenske Konjice, Šentjur in Šmarje pri Jelšah. Središča pete ravni se glede na kriterije opredeli v regionalnem planu.

Zasavska regija: v regiji se kot somestje druge ravni razvijajo Trbovlje, Hrastnik in Zagorje ob Savi. V omrežju naselij je opredeljena še Litija, ki se razvija kot središče četrte ravni. Središča pete ravni se glede na kriterije opredeli v regionalnem planu.

Čezmejno povezovanje

Pri pripravi regionalnih prostorskih planov in krepi se čezmejna vloga naselij Nova Gorica z Gorico, Gornja Radgona, Lendava, Brežice, Koper. Prav tako vsem naseljem v širših mestnih območjih s prepoznano čezmejno vlogo.

1.2.2 Potrebne strokovne podlage na nivoju države

Ažurirati strokovno podlago: *Policentrično omrežje središč in dostopnost prebivalstva do storitev splošnega in splošnega gospodarskega pomena (Izdelovalec: ZRC SAZU, dr. Janez Nared s sodelavci, Naročnik: MOP, 2016)

Strokovno podlago uskladiti z omrežjem središč ReSPR50 in ažurirati vsebine.

1.2.3 Potrebne strokovne podlage na nivoju regije

*Strokovna podlaga za poselitev (za vsako regijo)

1.2.4 Vsebina RPP

- V RPP se določi sistem središč regije,
- opredelijo se druga naselja, pomembna za razvoj regije,
- opredelijo se vloge naselij iz vidika funkcij z namenom zagotavljanja razporeditve storitev javnega pomena,
- na regionalni ravni se skladno z opredeljenimi kriteriji določijo območja za dolgoročni razvoj.

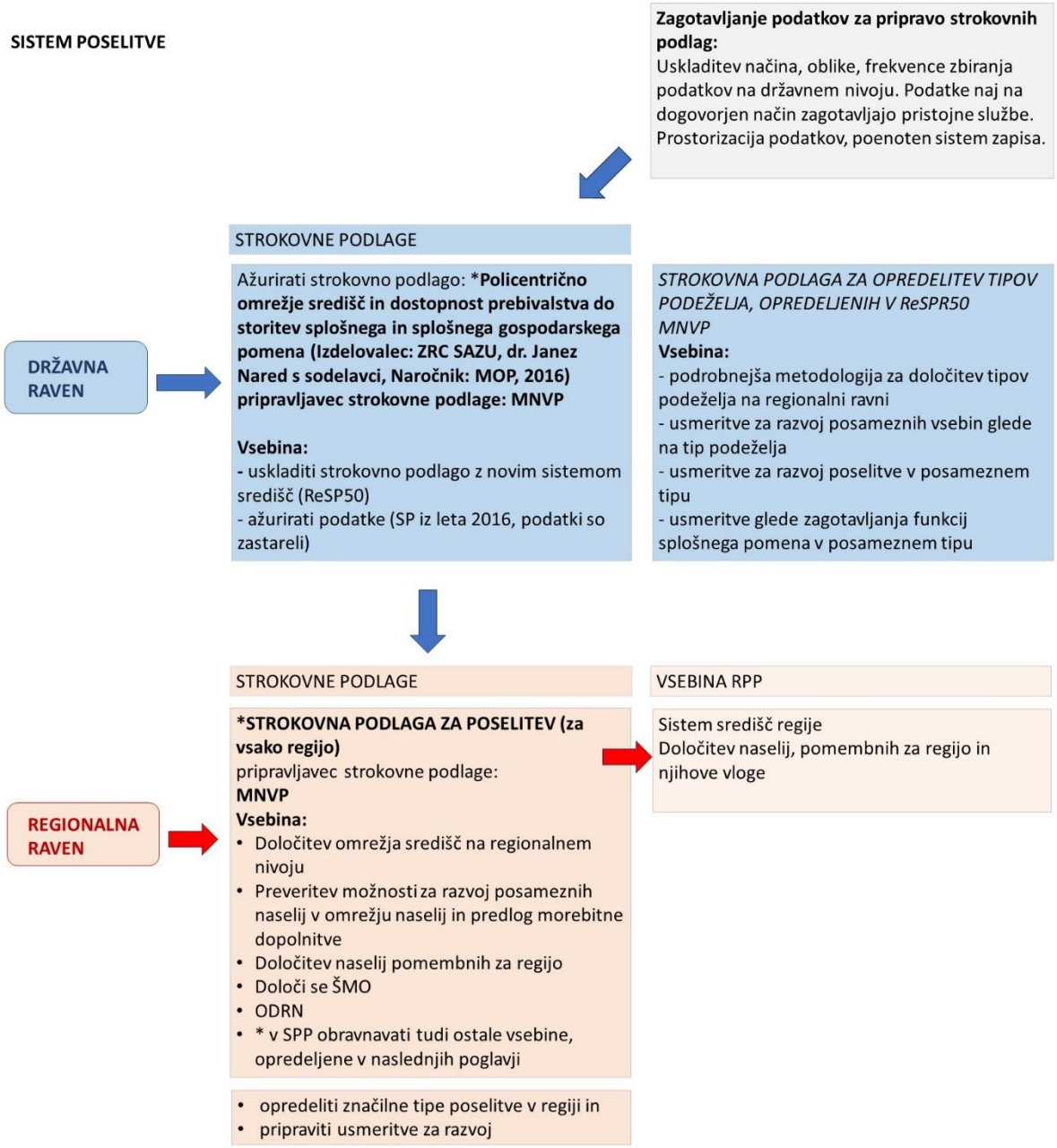
1.2.5 Določitev kazalnikov in ciljnih vrednosti

Na državni ravni so v ReSPR50 opredeljeni cilji in kazalniki glede na posamezne cilje. Na poglavje se nanašajo:

Tabela 1: kazalniki ReSPR50 – Gibanje števila prebivalstva in gostota poselitve

PODROČJE	KAZALNIK/ŽELENI TREND
Gibanje števila prebivalstva in gostota poselitve	Gostota poselitve v urbanih naseljih Želeni trend: naraščanje

V RPP se opredeli ciljna vrednost za posamezno regijo.

Slika 2: Sistem poselitve (vir: Locus d.o.o., 2023)

1.3 Širša mestna območja

1.3.1 Državne usmeritve

Usmeritve ReSPR50: Širša mestna območja (v nadaljevanju ŠMO) so v ReSPR50 opredeljena kot jedrna območja poselitve, ki praviloma obsegajo ožja gravitacijska zaledja mestnih občin, znotraj katerih so stanovanjska območja povezana z učinkovitim javnim prometom, delovnimi mesti, storitvami in javnimi servisi, grajene strukture pa integrirane z zeleno infrastrukturo prek zelenih sistemov regij in mest ter drugih naselij.

Strategija opredeljuje kriterije za opredelitev obsega širšega mestnega območja in sicer: vsaj 50.000 prebivalcev, zadostno število delovnih mest (več kot 25.000), oddaljenost od središča prve ravni do 35km ali 25km do središča druge in tretje ravni.

ReSPR50 navaja, da se znotraj območij s skupnim regionalnim in prostorskim načrtovanjem razvijajo stanovanja, javni potniški promet, delovna mesta, storitve javnega pomena in zeleni sistem.

Na širšem mestnem območju se zagotavlja usklajenost prometnega in prostorskega načrtovanja, še zlasti v primeru širitev in prenove naselij ali umeščanja večjih generatorjev prometa.

Opredeljena so širša mestna območja nacionalnega pomena in sicer osrednjeslovensko ŠMO, podravsko ŠMO in ŠMO slovenske Istre. Vsa našteta ŠMO so tudi regionalnega pomena poleg slednjih pa še: savinjsko- šaleško ŠMO, dolenjsko – belokranjsko ŠMO, gorenjsko ŠMO, pomursko ŠMO, goriško ŠMO, posavsko ŠMO in zasavsko ŠMO.

Uredba o prostorskem redu navaja širša mestna območja v kontekstu načrtovanja javnega potniškega prometa in sicer: Javni potniški promet se mora povezovati v celovit sistem. Javni potniški promet morajo načrtovati skupaj zlasti občine, ki se združujejo v širša mestna območja. Omrežje javnega potniškega prometa je treba v širših mestnih območjih načrtovati tako, da omogoča večini prebivalstva polurno dostopnost do središča širšega mestnega območja.

Čezmejno povezovanje

Širša mestna območja so v strategiji prostorskega razvoja opredeljena na način, da se lahko povezujejo bodisi s sosednjim ŠMO:

- osrednjeslovensko ŠMO in gorenjsko ŠMO,

Ali pa so funkcionalno povezana z območji sosednjih držav:

- podravsko ŠMO,
- ŠMO slovenske Istre,
- dolenjsko - belokranjsko ŠMO,
- goriško ŠMO,
- posavsko ŠMO,
- koroško ŠMO.

1.3.2 Potrebne strokovne podlage na nivoju države

Nadgraditi strokovno podlago: Funkcionalna urbana območja (SP za ReSPR50)

1.3.3 Potrebne strokovne podlage na nivoju regije

*Strokovna podlaga za poselitev za vsako regijo (znotraj katere naj se kot vsebina obravnavajo tudi širša mestna območja).

1.3.4 Vsebina RPP

V ŠMO se intenzivno razvijajo in povezujejo sistemi:

- poselitev
- intenzivno povezovanje z JPP, drugimi oblikami mobilnosti
- ključna vozlišča JPP,
- prometni terminali,
- gospodarske cone,
- večja nakupovalna središča,
- storitve splošnega pomena,
- prednostna območja za razvoj dejavnosti, kadar niso vezana na specifično lokacijo (surovina, turistično območje ipd.)

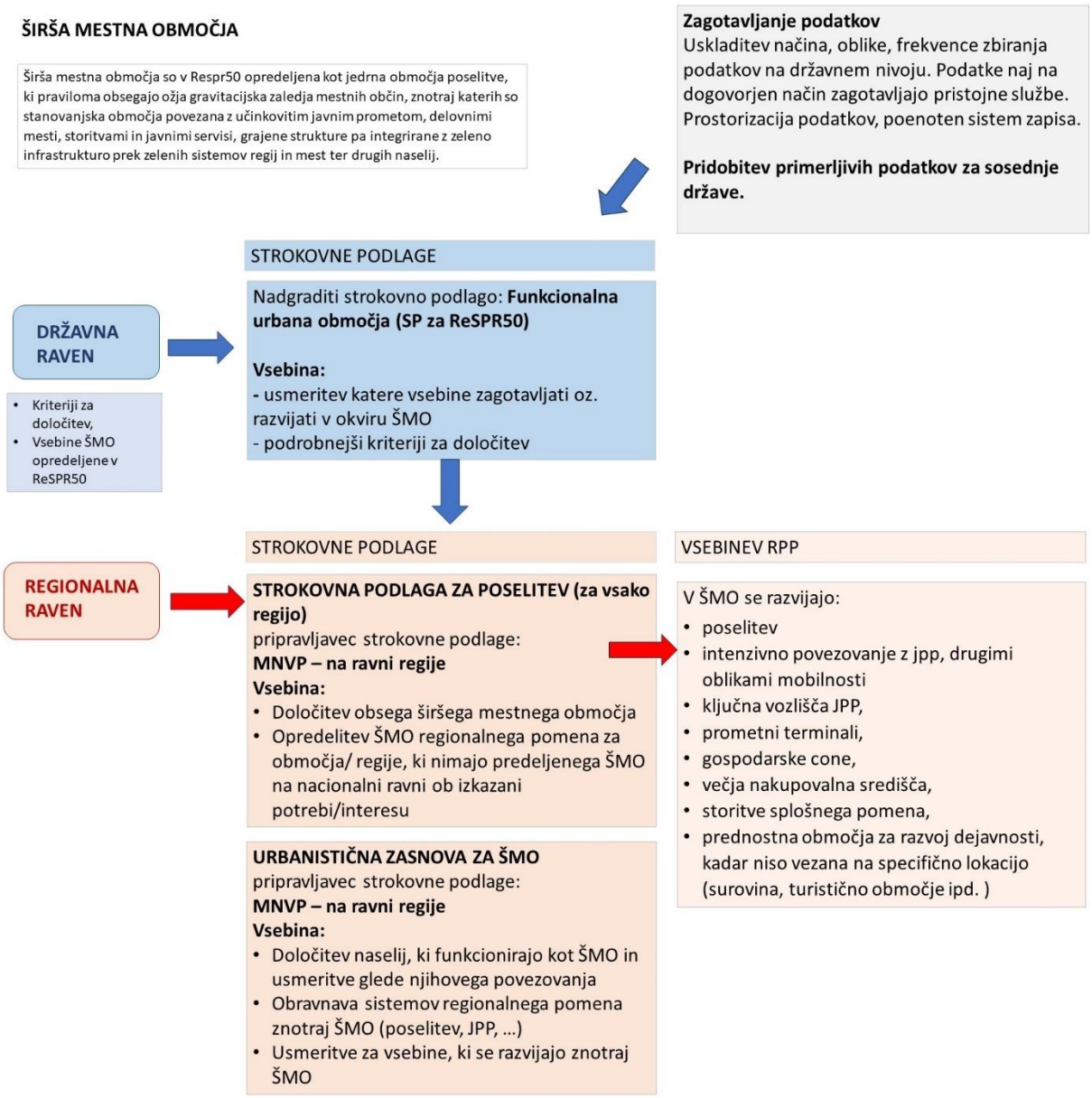
1.3.5 Določitev kazalnikov in ciljnih vrednosti

Na državni ravni so v ReSPR50 opredeljeni cilji in kazalniki glede na posamezne cilje. Na poglavje se delno nanašajo:

Tabela 2: kazalniki ReSPR50 – FUO

PODROČJE	KAZALNIK/ŽELENI TREND
Površina občin, vključenih v FUO	Površina občin, vključenih v funkcionalno urbano območje (FUO) središč (do vključno III. ravni) – obseg FUO posameznega središča Želeni trend: zmanjšanje

Opredeli se kazalnike, vezane na ŠMO. Na regionalni ravni se določi ciljne vrednosti.

Slika 3: Širša mestna območja (vir: Locus d.o.o., 2023)

1.4 Omrežje družbene infrastrukture

1.4.1 Državne usmeritve

ZuREP3: S trajnostnim prostorskim razvojem se zagotavljajo kakovost življenja, pravična, racionalna in učinkovita raba prostorskih potencialov, zemljišč in objektov, dostopnost storitev družbenega in gospodarskega pomena ter usklajena in dopolnjujoča razmestitev dejavnosti v prostoru.

Usmeritve ReSPR50: Zagotavlja se pravična dostopnost storitev splošnega in splošnega gospodarskega pomena – pomembnejša družbena infrastruktura se glede na zahtevano raven opremljenosti središč policentričnega urbanega sistema določi v regionalnih prostorskih planih.

Gospodarska javna in družbena infrastruktura so prostorske ureditve za izvajanje storitev splošnega pomena in splošnega gospodarskega pomena zlasti na področju zdravstva (na primarni, sekundarni in

terciarni ravni), socialnega varstva (domovi za starejše, mobilne storitve za starejše), sodstva, izobraževanja (primarno, sekundarno, terciarno), varstva otrok (dnevno varstvo, vrtec), javne uprave (storitve), športa in rekreacije, varnosti (policija, vojska, zaščita in reševanje), kulture (knjižnice, gledališča, muzeji, galerije, arhivi), raziskav, prometa (ceste, železnice, pristanišča, letališča, medmestni in primestni promet, kolesarske in pešpoti), pošte, elektronskih komunikacij (fiksna in mobilna telefonija, širokopasovni internet), oddajanja (televizija, radio), energije (zagotavljanje elektrike, plina, toplote), oskrbe s pitno vodo, odvajanja in čiščenja komunalne in padavinske odpadne vode, zbiranja in obdelave in odlaganja odpadkov (tudi odlaganje odpadkov na odlagališčih in termična obdelava komunalnih odpadkov).

Kriteriji za opremljenost z družbeno infrastrukturo po ReSPR50. Središče nivoja zagotavlja vsaj storitve opredeljene v tabeli.

Tabela 3: Kriterij opremljenosti z družbeno infrastrukturo glede na nivo središča

raven središča	**zdravstvo**	**šolstvo**	**javna uprava**	**sodstvo**	**kultura**
1	dejavnost klinik, kliničnih inštitutov / oddelkov	Sedež univerze	vladne službe, diplomatska predstavništva	vrhovno, višje	univerzitetna knjižnica, narodno gledališče muzeji, galerije
2		sedež visoke šole, fakultete, akademije	ministrstvo	višje	ljudsko gledališče, pokrajinski muzej
3	specialitsična ambulanta in bolnišnična dejavnost	sedež višje šole	izpostava ministrstva ali zavodov	okrožno, okrajno	
4	osnovna zdravstvena in lekarniška dejavnost	sedež srednje šole	sedež občine	okrajno	muzej, galerija, splošna knjižnica

Glede na opredeljene kriterije za zagotavljanje storitev pristojni resorji zagotovijo ustrezne podatke za spremljanje opremljenosti središč.

Tabela 4: Seznam pristojnih resorjev

Ministrstvo za javno upravo	Upravna enota
	Sedež Občine
Ministrstvo za notranje zadeve	Policijske postaje
Vrhovno sodišče RS	Sodstvo
Ministrstvo za zdravje	UKC

	Večja splošna bolnišnica
	Bolnišnica
	Zdravstveni dom
Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport	sedež univerze
	visoko šolstvo
	višje šolstvo
	srednje šole
	osnovne šole
	vrtci
Ministrstvo za kulturo	Matična knjižnica
	Knjižnice
	Narodno gledališče
	Narodni muzej
	Pokrajinski muzej
	Gledališče
	Muzej, galerija

1.4.2 Potrebne strokovne podlage na nivoju države

Priprava strokovnih podlag za opredelitev vsebin regionalnega pomena za vsa področja.

***Priprava sektorskih razvojnih planov v katerih se določijo vsebine, ki se obravnavajo na regionalni ravni.** Določijo se cilji na ravni regije.

Zagotovi se zbiranje, ažuriranje in dostopnost podatkov.

Ažurirati strokovno podlago: Policentrično omrežje središč in dostopnost prebivalstva do storitev splošnega in splošnega gospodarskega pomena (Izdelovalec: ZRC SAZU, dr. Janez Nared s sodelavci, Naročnik: MOP, 2016)

1.4.3 Potrebne strokovne podlage na nivoju regije

Opremljenost naselij (lahko kot del strokovne podlage za poselitev).

V strokovni podlagi se preveri opremljenost naselij regionalnega pomena z družbeno infrastrukturo. Preveri se dostopnost do storitev javnega pomena regionalnega in nacionalnega nivoja v regiji.

1.4.4 Vsebina RPP

- Opredeli se ukrepe za zagotavljanje storitev splošnega pomena v omrežju središč.

- Opredeli se ukrepe za zagotavljanje drugih načinov in oblik dostopnosti na območjih odmaknjenega podeželja in drugih območjih slabše dostopnosti do storitev.

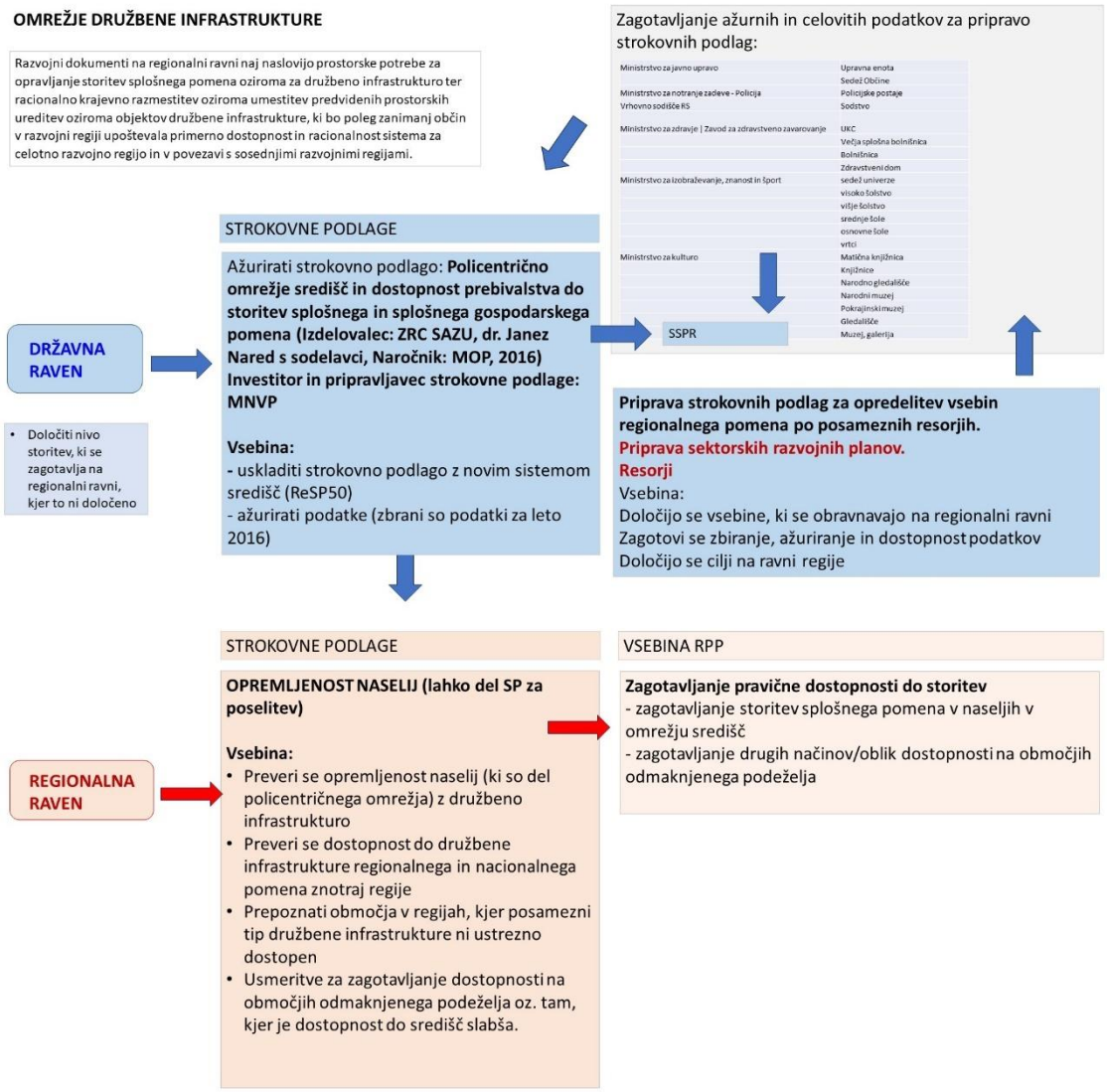
1.4.5 Določitev kazalnikov in ciljnih vrednosti

Na državni ravni so v ReSPR50 opredeljeni cilji in kazalniki glede na posamezne cilje. Na poglavje se nanašajo:

Tabela 5: Kazalniki ReSPR50 za področje storitev javnega pomena

PODROČJE	KAZALNIK/ŽELENI TREND
Opremljenost središč s storitvami splošnega pomena	Število središč z ustrezno opremljenostjo (storitve splošnega gospodarskega pomena) – do IV. ravni Cilj: ustrezna opremljenost vseh središč do IV. ravni
Javne odprte in zelene površine	Delež javnih odprtih in zelenih površin v naselju (za urbana naselja) Cilj: vsaj 40 % ureditvenega območja naselja
Zelene površin	Dostopnost javnih (javno dostopnih) zelenih površin (za urbana naselja): 5 min hoje (300 m) do javne zelene površine v velikosti > 0,5 ha strnjenega in zaokroženega območja oziroma 15 min hoje (900 m) do javne zelene površine v velikosti > 1 ha strnjenega in zaokroženega območja Cilj: ustrezna dostopnost do zelenih površin za vse prebivalce

Na regionalni ravni se opredeli kazalnike glede na vsebine, ki jih resorji na podlagi pripravljenih sektorskih razvojnih planov prepoznajo kot regionalno pomembne. Regije glede na razvojne cilje opredelijo ciljne vrednosti.

Slika 4: Omrežje družbene infrastrukture (vir: Locus d.o.o., 2023)

1.5 Stanovanjska območja

1.5.1 Državne usmeritve

Usmeritve ReSPR50: navaja, da se središčih policentričnega urbanega sistema zagotavlja zadostno število stanovanj in površin za stanovanjsko gradnjo – prednostno se zagotavljajo s prenovo razvrednotenih območij ali prenovo obstoječih stanovanjskih območij nizke gostote. Večja območja, namenjena za stanovanjsko oskrbo z javnimi najemnimi stanovanji, se umeščajo v središča do četrte ravni.

Strategija prav tako navaja, da se na stanovanjskih območjih zagotavljajo različni tipi stanovanj, ki omogočajo mešano socialno in starostno sestavo stanovalcev, s čemer se preprečuje gentrifikacija in socialna segregacija.

Usmeritve so podane za razvoj kakovostne stanovanjske zazidave: načrtujejo in razvijajo se oblike stanovanjske zazidave, ureditve in medsebojne razmestitve objektov, ki spodbujajo socialne stike med

prebivalci ter zagotavljajo primerno večjo gostoto zazidave, hkrati pa zagotavljajo tudi dovolj odprte javne grajene in zelene površine. V stanovanjskem območju se omogoča peš dostopnost vseh potrebnih vsakodnevnih storitev. V obstoječe urbano tkivo se posega na podlagi celovite strokovne presoje.

Zagotavljati je treba primerno opremljenost s storitvami splošnega pomena in dostopnost do teh storitev in zaposlitvenih območij s dobrim omrežjem javnega potniškega prometa in drugimi oblikami trajnostne mobilnosti.

Prednostna območja za stanovanjsko oskrbo se načrtujejo v regionalnem prostorskem planu na območjih z najboljšo dostopnostjo do sistema javnega potniškega prometa, v bližini prometnih vozlišč in prestopnih točk javnega potniškega prometa ter, predvsem železnice usklajeno s celostno prometno strategijo ob upoštevanju regionalnih demografskih projekcij. Stanovanjska območja se načrtujejo z upoštevanjem bližine raznolikih delovnih mest ter opremljenosti s storitvami splošnega in splošnega gospodarskega pomena.

V ReSPR50 so za posamezno regijo so kot prednostna območja za stanovanjsko oskrbo opredeljena naslednja središča:

- Gorenjska regija: Kranj, Jesenice, Lesce, Tržič, Radovljica, Škofja Loka, Bistrica pri Tržiču.
- Goriška regija: Nova Gorica, Ajdovščina, Idrija, Solkan, Vrtojba, Kromberk, Tolmin, Bovec, Cerkno.
- Jugovzhodna Slovenija: Novo Mesto, Kočevje, Ribnica, Metlika, Trebnje, Črnomelj.
- Koroška regija: Slovenj Gradec, Ravne na Koroškem, Prevalje, Dravograd, Radlje ob Dravi.
- Obalno – kraška regija: Koper, Izola, Piran, Lucija, Sežana, Portorož.
- Osrednjeslovenska regija: Ljubljana, Domžale, Kamnik, Gorsuplje, Vrhnika, Logatec.
- Podravska regija: Maribor, Ptuj, Ormož, Ruše, Slovenska Bistrica.
- Pomurska regija: Murska Sobota, Gornja Radgona, Lendava, Ljutomer.
- Posavska regija: Krško, Brežice, Sevnica.
- Primorsko notranjska regija: Postojna, Ilirska Bistrica, Cerknica.
- Savinjska regija: Celje, Velenje, Laško, Slovenske Konjice, Žalec, Šentjur, Rogaška Slatina, Šmarje pri Jelšah.
- Zasavska regija: Trbovlje, Hrastnik, Zagorje ob Savi.

V teh središčih se na podlagi opredeljenih potreb preveri prostorske možnosti in zagotovi površine za razvoj stanovanj.

Resolucija o nacionalnem stanovanjskem programu 2015 – 2025 opredeljuje štiri cilje državne stanovanjske politike, ki so:

- Uravnotežena ponudba primernih stanovanj
- Lažja dostopnost stanovanj
- Kakovostna in funkcionalna stanovanja
- Večja stanovanjsko mobilnost prebivalstva

Del stanovanjskega programa je tudi program projektov, ki med drugim naslavlja tudi večjo dostopnost do stanovanj za ranljivejše skupine prebivalstva, nove najemniške politike, sheme za mlade, primerno bivalno okolje za starejše, gradnja novih stanovanj, kjer je potreba po njih največja in gradnja javnih najemnih stanovanj. Pri gradnji najemnih stanovanj, program navaja: Aktivnosti in ukrepi za gradnjo javnih najemnih stanovanj bodo prednostno usmerjeni v območja, kjer je potreba prebivalstva in gospodarstva po javnih najemnih stanovanjih največja. S tem namenom bo ministrstvo, pristojno za prostor, na nacionalni ravni v okviru prenove strateških prostorskih usmeritev

definiralo prioritetna razvojna območja za namen stanovanjske oskrbe (v nadaljevanju: PROSO), ki bodo vključena tudi v prenovljeno Strategijo prostorskega razvoja Slovenije. Skozi vključevanje PROSO v prostorske smernice za poselitev in razvoj bo ministrstvo, pristojno za prostor, usmerjalo izvajanje nacionalne stanovanjske in prostorsko razvojne politike tako na lokalni kot na regionalni ravni v območja, kjer je izkazana potreba po stanovanjih največja.

Študentski domovi:

ZVis navaja: dejavnost študentskih domov je javna služba. Opravljajo jo lahko univerze, drugi zavodi, gospodarske družbe, samostojni podjetnik posameznik in druge pravne osebe. Študentski dom se lahko ustanovi v okviru univerze kot njena članica.

Ministrstvo za šolstvo in šport na podlagi zakona o visokem šolstvu v Pravilniku o pogojih in merilih ter postopku za sprejem študentov v študentske domove opredeljuje pogoje za sprejem v študentski dom. Eden izmed pogojev je oddaljenost stalnega prebivališča najmanj 25km od kraja študija.

Dijaški domovi:

Dijaški dom oziroma šola, ki izvaja vzgojni program dijaškega doma, pošlje ministrstvu v skladu z navodili in roki, ki jih le to določi, najmanj enkrat letno za tekoče šolsko leto podatke o številu dijakov, ki so hkrati vpisani v posamezne šole oziroma v posamezne izobraževalne programe po letnikih ter v vzgojni program dijaškega doma.

Domovi za starejše naslavlja zakon o socialnem varstvu. Storitev institucionalnega varstva obsega osnovno oskrbo in socialno oskrbo ter zdravstveno varstvo po predpisih s področja zdravstvenega varstva. Osnovna oskrba zajema bivanje, organiziranje prehrane, tehnično oskrbo in prevoz. Socialna oskrba pa je strokovno vodena dejavnost, namenjena izvajanju vsebin socialne preventive, terapije in vodenja upravičencev. Vključuje izvajanje nalog varstva, posebnih oblik varstva, vzgoje in priprave na življenje in nalog vodenja.

Domovi za starejše so razdeljeni po območnih enotah, ter znotraj območnih enot po občinah.

Varne hiše so organizirane v okviru centrov za socialno delo, prav tako Materinski domovi, pri čemer sta slednja 2, en v osrednjeslovenski regiji (Ljubljana) in en v podravski regiji (Maribor).

1.5.2 Potrebne strokovne podlage na nivoju države

Ažurirati strokovno podlago: ***Opredelitev in določitev prednostnih območij za stanovanjsko oskrbo – PROSO**

Nov nacionalni stanovanjski program

(Poleg ostalih vsebin določiti tudi usmeritve za prerazporeditev stanovanjskih potreb po regijah)

1.5.3 Potrebne strokovne podlage na nivoju regije

*Prednostna območja za stanovanjsko oskrbo na regionalni ravni.

V strokovni podlagi se opredeli potrebe po stanovanjih na regionalnem nivoju (količine). Preveri se količine obstoječih razvojnih površin in degradirana območja v regiji. Določi se potencialna območja za stanovanjsko oskrbo. Preveri se dostopnost teh območij do JPP in povezanost omrežja JPP (dostopnost do funkcij splošnega pomena, delovnih mest…)

1.5.4 Vsebina RPP

- Določi se projekte regionalnega pomena
- Opredeli se prednostna območja za razvoj stanovanjske oskrbe
- V RPP se definira potencialna prednostna območja za stanovanjsko oskrbo
- Definira se ciljne uporabnike
- Določi se delež javne stanovanjske oskrbe
- Določi se delež stanovanj za posebne skupine
- Definira se potencialna območja stanovanj za ranljive skupine
- Opredeli se potrebo in definira potencialna območja za bivanje starejših, študentske domove, dijaške domove, varne hiše
- Opredeli se potencialna območja za begunske centre

1.5.5 Določitev kazalnikov in ciljnih vrednosti

Na državni ravni so v ReSPR50 opredeljeni cilji in kazalniki glede na posamezne cilje. Na poglavje se nanašajo:

Tabela 6: Ciljne vrednosti ReSPR50 za področje stanovanj

PODROČJE	KAZALNIK/ŽELENI TREND
Ponudba stanovanj	Dostopnost stanovanj (število oziroma delež javnih najemnih stanovanj) Želeni trend: povečevanje deleža javnih najemnih stanovanj
Dostopnost zemljišč za gradnjo	Razpoložljivost komunalno opremljenih zemljišč za gradnjo Cilj: povečanje deleža komunalno opremljenih zemljišč

Nacionalni stanovanjski program opredeljuje kazalnike s stanovanjskega področja s ciljnimi vrednostmi.

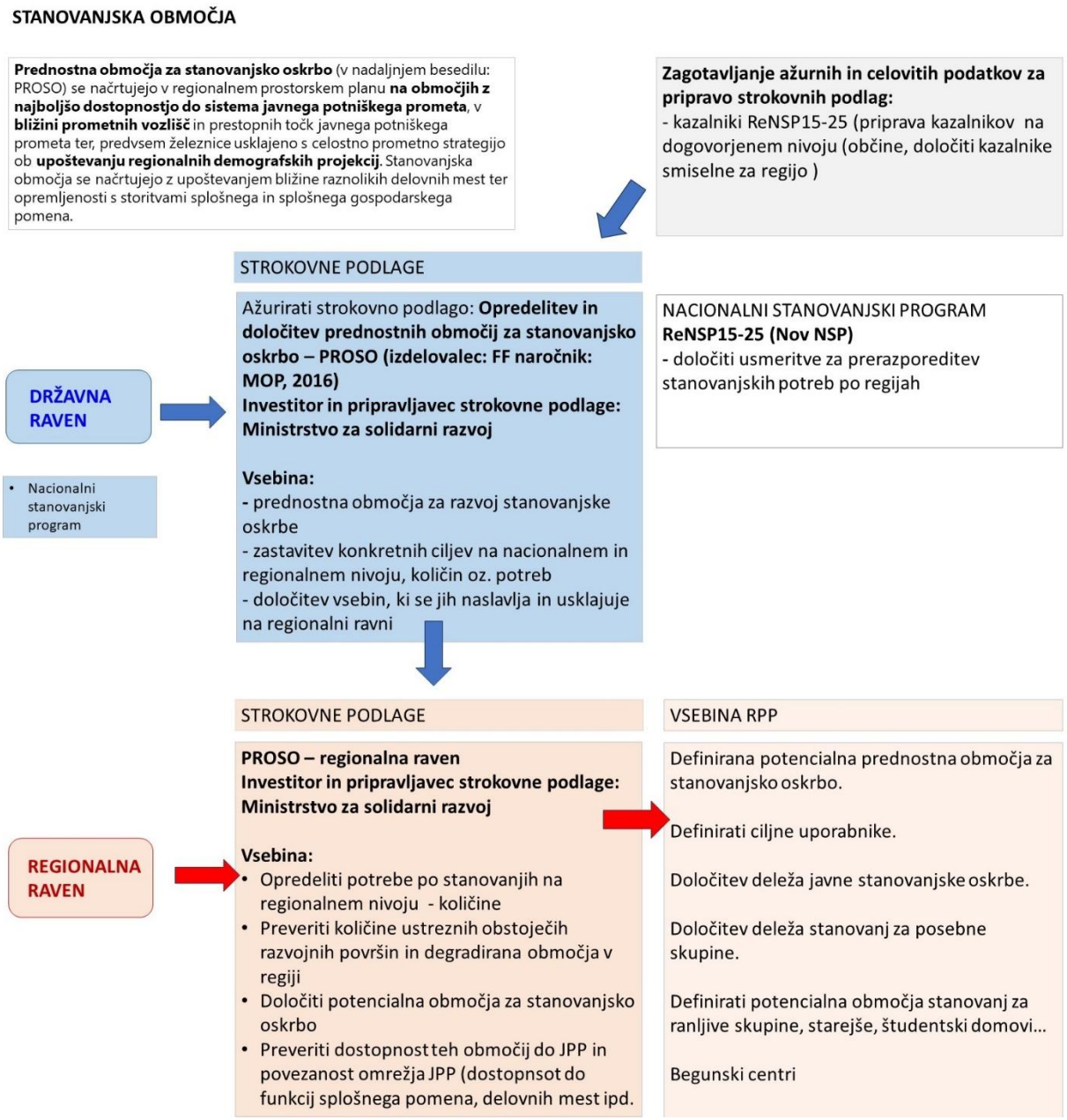
Tabela 7: Kazalniki Nacionalnega stanovanjskega programa

1| število stanovanj (ciljna vrednost 2025: 905.654)	2| število dokončanih stanovanj v javni lasti po letih (ciljna vrednost 2025: 1.500)	3| stanovanjske stavbe – vrednost opravljenih gradbenih del (ciljna vrednost 2025: 440)
4| sredstva, namenjena rekonstrukciji in investicijskemu vzdrževanju stavb (ciljna vrednost 2025: 400.000)	5| število stanovanj na 1000 prebivalcev (ciljna vrednost 2025:44.0000)	6| gostota naseljenosti stanovanj (ciljna vrednost 2025:29,5)
7| delež prebivalcev, prebivajočih v prenaseljenih stanovanjih (ciljna vrednost 2025: 14)	8| delež stanovanj v javni lasti (ciljna vrednost 2025: 5,6)	9| število stanovanj v javni lasti (ciljna vrednost 2025: 33.000)
10| lastništvo naseljenih stanovanj (ciljna vrednost 2025: 16)	11| stopnja stanovanjske mobilnosti (ciljna vrednost 2025: 7,5)	12| izdatki gospodinjstev za stanovanjske najemnine, vodo in energijo

		(ciljna vrednost 2025: 19,4)
13| delež prebivalcev v stanovanjih brez osnovne infrastrukture (ciljna vrednost 2025: 10)	14| delež naseljenih stanovanj, opremljenih z osnovno infrastrkturo (ciljna vrednost 2025: 93)	15| število nezasedenih stanovanj, opremljenih z osnovno infrastrukturo (ciljna vrednost 2025: 40.000)
16| delež naseljenih stanovanj v javni lasti, opremljenih z osnovno infrastrukturo (ciljna vrednost 2025: 85)	17| delež oseb, ki živijo v stanovanjih z najmanj eno od naslednjih težav: puščajoča streha, vlažne stene, vlažni temelji ali tla… (ciljna vrednost 2025: 20)	18| šteivlo stanovanj, zgrajenih v okviru stanovanjskih kooperativ (ciljna vrednost 2025: 100)

Zagotovi se podatke za pripravo kazalnikov in spremljanje ciljnih vrednosti.

Na regionalni ravni se opredeli ključne kazalnike na podlagi vsebin, ki so prepoznane kot regionalno pomembne. Poleg stanovanj, se naslovi še ostale pomembne vsebine. Regije opredelijo ciljne vrednosti za posamezne kazalnike.

Slika 5: Stanovanjska območja (vir: Locus d.o.o., 2023)

1.6 Prednostna območja za razvoj dejavnosti

1.6.1 Državne usmeritve

Usmeritve iz ZuREP3: V regionalnem prostorskem planu se uskladijo in določijo med drugim tudi prednostna območja za razvoj posameznih dejavnosti, pomembnih za regijo.

V regionalnem prostorskem planu se obvezno uskladijo in določijo zasnove prostorskih ureditev lokalnega pomena, ki segajo v območje več občin ali vplivajo na razvoj več občin. Med te spadajo zlasti:

- prostorske ureditve, neposredno namenjene opravljanju lokalnih gospodarskih javnih služb s področja varstva okolja;

- prednostna razvojna območja za stanovanjsko oskrbo;
- prednostna območja za gospodarski razvoj, ki sama ali kot širitev obstoječih presegajo 10 ha uporabne površine (industrijska, obrtna, trgovska, poslovna, logistični centri);
- večja nakupovalna središča, ki sama ali kot širitev obstoječih presegajo 5.000 m2 bruto tlorisne površine;
- infrastrukturna vozlišča in prostorske ureditve, namenjene urejanju skupnega javnega potniškega prometa;
- območja za objekte pomembnejše družbene infrastrukture;
- prednostna območja za razvoj turizma.

1.6.1.1 Gospodarske cone regionalnega pomena

Usmeritve ReSPR50: navaja, da se gospodarske cone, ki lahko vključujejo logistične centre, umeščajo ob vozliščnih lokacijah tako, da so dobro povezane z javnim potniškim prometom z vseh območij regije in sosednjih regij – pri izbiri lokacije se preverijo možnosti prenove in sanacije opuščenih in razvrednotenih območij.

1.6.1.2 Večja nakupovalna središča

Usmeritve ReSPR50 podaja usmeritve za umeščanje nakupovalnih središč: nakupovalna središča (centri), večja od 5000 m², se v sklopu več modalnih vozlišč za potniški promet lahko uredijo praviloma v središčih policentričnega urbanega sistema prve in druge ravni, s povezavo najmanj javnega železniškega in avtobusnega prevoza.

Nova nakupovalna središča se lahko razvijajo samo na razvrednotenih območjih v urbanem naselju oziroma na zemljiščih, ki jih je mogoče izkoristiti za ta namen v sklopu notranjega razvoja naselij kot del funkcionalne reorganizacije oziroma urbane prenove naselja ali njegovega dela. Nakupovalna središča s površino, večjo od 5.000 m², se ne umeščajo na pretežno stanovanjska območja, temveč na območja z mešano rabo z možnostjo kaskadne rabe energije. Zgornja meja skupnih trgovskih površin nakupovalnih središč na prebivalca je do največ 1,6 m² bruto/na prebivalca naselja. Središča, kjer se predvidijo nakupovalna središča s površino več kot 5.000 m², se opredelijo v regionalnih prostorskih planih.

Pri prestrukturiranju obstoječih nakupovalnih območij se prednostno zagotavljajo dostopnost s trajnostno mobilnostjo, trajnostna gradnja in zelene površine oziroma navezave na zeleni sistem naselja – prestrukturiranje se opredeli v skladu z razvojno vizijo v regionalnem prostorskem planu in vizijo razvoja širšega mestnega območja.

1.6.1.3 Turistična območja v povezavi s poselitvijo

Usmeritve ReSPR50 opredeljuje: razvoj turizma se načrtuje na strateški ravni in prilagaja zmogljivostim in naravni obnovljivosti prostora ter družbeni sprejemljivosti na posameznih območjih. Razvoj turizma, bodisi z infrastrukturo ali obiskom, ne sme ogroziti ali nepovratno spremeniti virov in njihove kakovosti, na katerih temeljijo turistični proizvodi, zlasti je treba skrbeti, da je zagotovljena naravna obnova ekosistemov, ohranjeni pričevalnost kulturne dediščine ter prepoznavnost naselij in krajine. S turizmom se lahko odlično predstavljajo komplementarne dejavnosti in promocija slovenskih trajnostnih praks na področju upravljanja prostora, ki povezujejo na primer kmetijstvo, pridelavo hrane, kulinarično

ponudbo in kulturno krajino, gozdarstvo, lesne proizvode in kulturo bivanja ali kakovost vodnih virov, pitno vodo in naravne vrednote.

Strategija razvoja turizma: opredeljuje Opredeli 5 strateških področij delovanja:

1. Kakovost, vrednost in celoletnost ponudbe;

2. Zadovoljstvo prebivalcev, zaposlenih in gostov;

3. Pozicioniranje turizma kot generatorja vrednosti v drugih panogah in trajnostnega razvoja;

4. Razogljičenje in uravnoteženje slovenskega turizma;

5. Kompetentne in učinkovite upravljavske strukture.

Na nacionalnem nivoju so opredeljena ciljna območja, makrodestinacije:

- alpska Slovenija,
- sredozemska Slovenija,
- termalna panonska Slovenija,
- osrednja Slovenija in Ljubljana.

Za katere se: določil razvojne cilje posameznega območja, spodbuja razvoj turističnih ponudb in doživetij, kjer ima Slovenija prepoznavne konkurenčne prednosti in opredeli ključne naložbe v turistično infrastrukturo in zanimivosti.

1.6.2 Potrebne strokovne podlage na nivoju države

Ažurirati strokovno podlago: Metodologija za popis poslovnih con in subjektov inovativnega okolja na območju Slovenije, izvedba terenskega popisa in vzpostavitev ažurne evidence Območja za turizem

Nadgradnja strokovne podlage, metodologije.

Priprava celovite strokovne podlage v obliki popisa nakupovalnih središč in preveritve potencialov za umeščanje umeščanja nakupovalnih središč.

1.6.3 Potrebne strokovne podlage na nivoju regije

Strokovna podlaga za razvoj posamezne turistične destinacije posamezne regije.

Privlačnost in ranljivost prostora za umeščanje gospodarskih con.

Privlačnost in ranljivost prostora za umeščanje nakupovalnih središč.

1.6.4 Vsebina RPP

- Določitev območij s prostorskim potencialom za umeščanje nakupovalnih središč
- Določitev območij s prostorskim potencialom za umeščanje gospodarskih con regionalnega pomena
- Športno rekreacijske površine regionalnega pomena v poselitvenih območjih
- Pomembnejša turistična središča – usmeritve za razvoj
- Priprava ukrepov za uravnavanje obiska turističnih destinacij
- Opredelitev ukrepov za zmanjšanje problema gentrifikacije kot posledice turizma v mestih

1.6.5 Določitev kazalnikov in ciljnih vrednosti

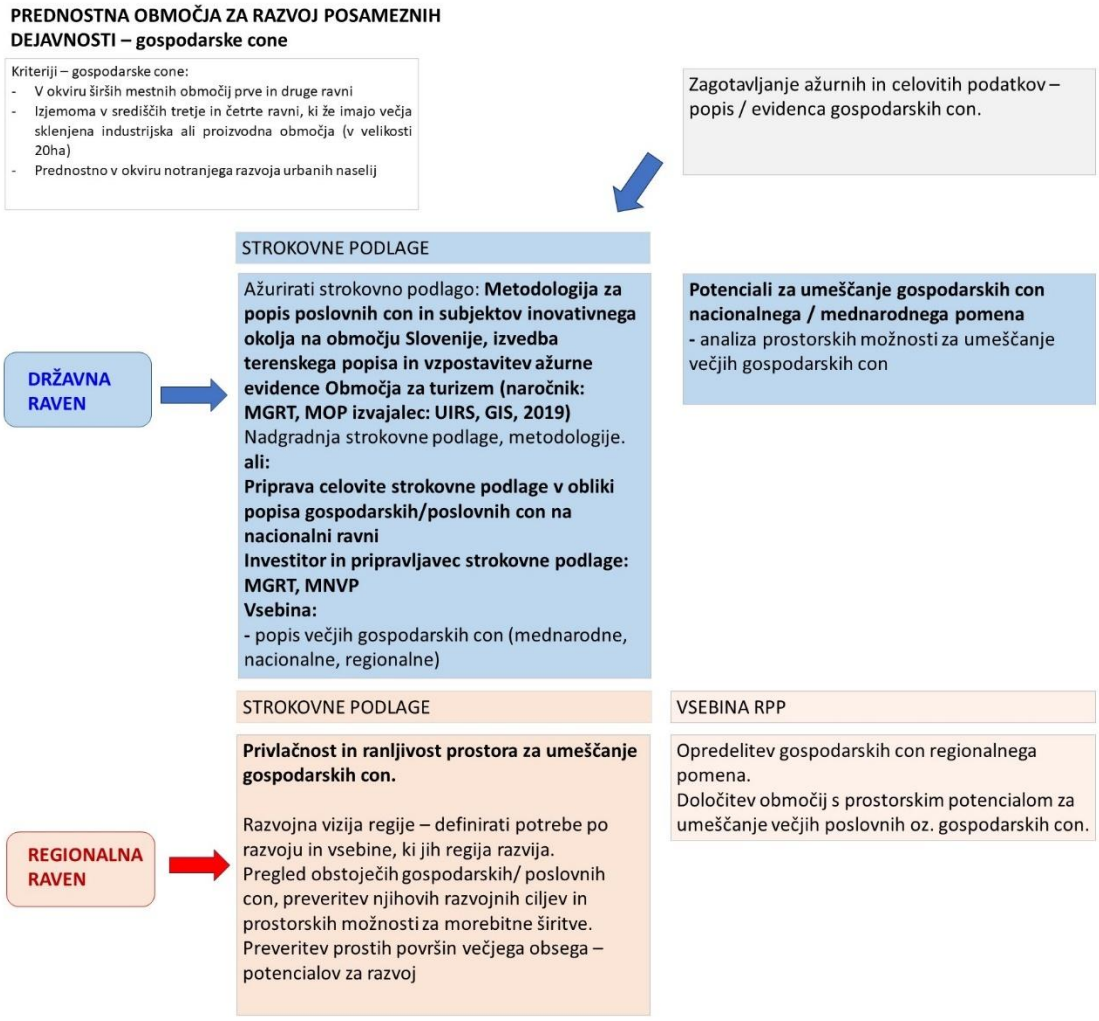
Strategija razvoja turizma opredeljuje ciljne kazalnike do leta 2028.

Tabela 8: Kazalniki za turizem opredeljeni v Strategiji razvoja Slovenskega turizma

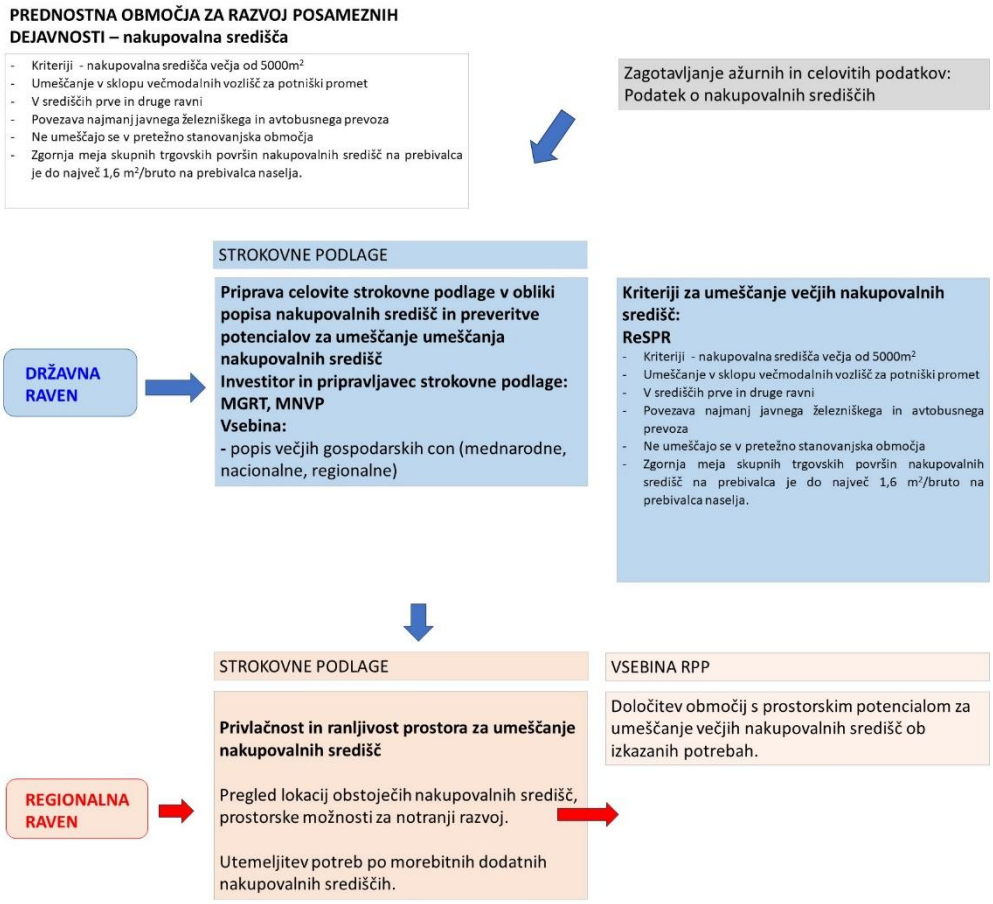
1	Dvig skupne dodane vrednosti v celotni ožji turistični dejavnosti na 1,3 milijarde letno (+43 % v primerjavi z letom 2019), dodane vrednosti na zaposlenega v nastanitveni gostinski dejavnosti na skoraj 60.000 EUR (+64 %) in v vseh dejavnostih, povezanih s turizmom, povprečno na 40.000 EUR (+34 %).
2	Dvig prilivov iz naslova izvoza turističnih potovanj na 3,9 milijarde EUR (+39 %).
3	Znižanje GINI indeksa sezonskosti slovenskega turizma iz 0,27 v 2019 na 0,23 (–15 %), tj. podpovprečje EU, ki je v letu 2019 znašalo 0,24).
4	Podaljšanje povprečne dobe bivanja turistov na 3 nočitve (+20 %, ob upoštevanju touring gostov, ki bivajo v Sloveniji v različnih destinacijah ob istem obisku).
5	Povečanje zadovoljstva gostov s slovensko turistično ponudbo.
6	Povečanje zadovoljstva prebivalcev Slovenije z razvojem turizma v turističnih destinacijah.
7	Povečanje priliva v panogo in zadovoljstva zaposlenih v turistični dejavnosti s povečanjem povprečnih plač v dejavnosti (+35 %).
8	Rast deleža turističnih in s turizmom povezanih dejavnosti v BDP Slovenije (+1 % točko).
9	Povečanje števila zaposlenih v turistični dejavnosti (+8 do 10 %).
10	Znižanje ogljičnega odtisa slovenskega turizma na prenočitev iz 39,9 na 30,3 kgCO2ekv./prenočitev (– 33 %).
11	Povečanje kakovosti javnih storitev, urejenosti in uspešnosti turističnih destinacij.
12	Povečanje kakovosti upravljanja in javnih upravljavskih struktur slovenskega turizma na vseh ravneh s ciljem povečanja učinkovitosti, večjega obsega pobrane turistične takse, višjih sredstev za destinacijsko upravljanje in povečanja prilivov iz naslova turizma v lokalne in državni proračun.
13	Izboljšanje kazalnikov uspešnosti in kakovosti upravljanja na podjetniški ravni z zvišanjem zasedenosti kapacitet (+11 % oziroma za 4-% točke) in povečanjem prihodkov ter dodane vrednosti na realizirano prenočitev (+ 64 %).

Na nivoju regije se opredeli ključne kazalnike, regija določi ciljne vrednosti.

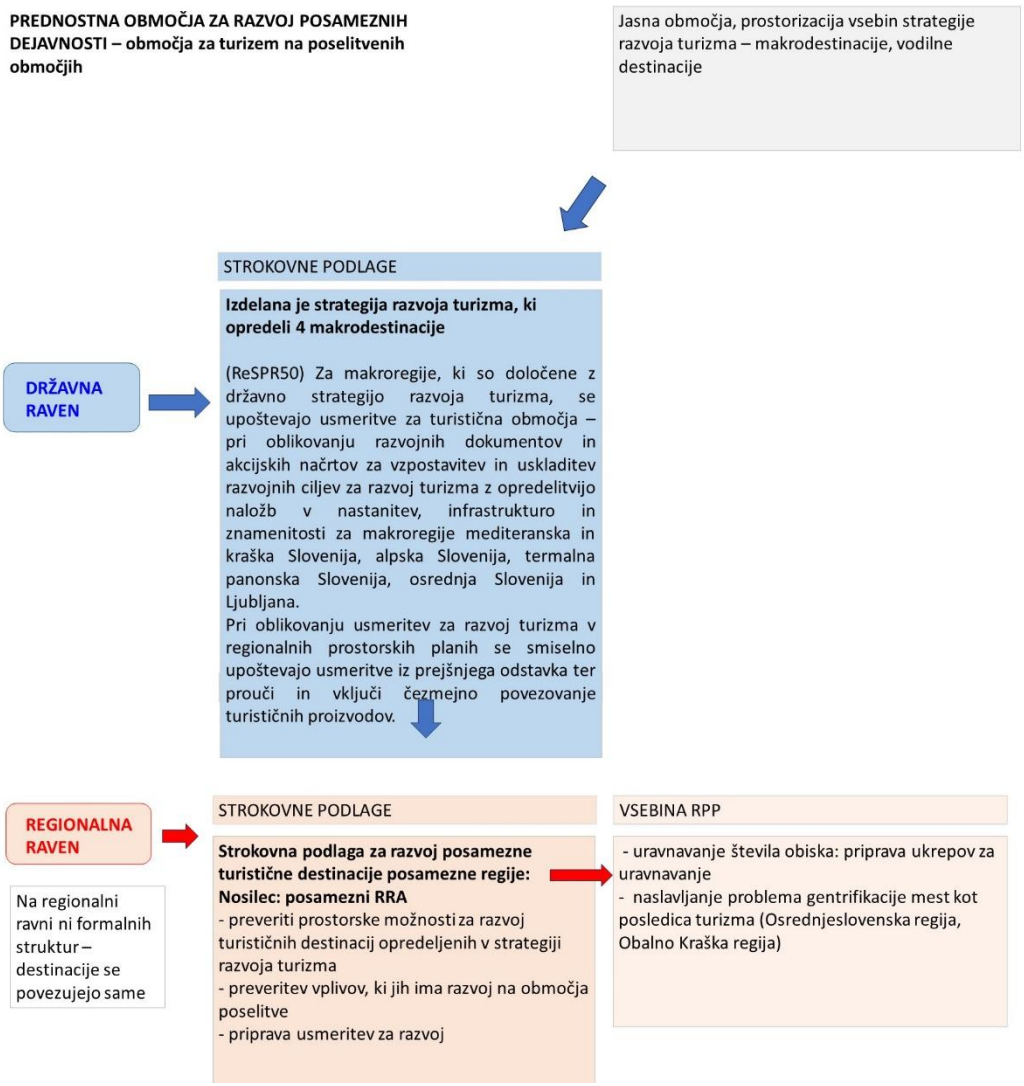
Pripravijo se kazalniki za ostale vsebine (gospodarske cone, nakupovalna središča). Pripravijo se ciljne vrednosti na ravni države. Ciljne vrednosti se opredelijo tudi na ravni regije.

Slika 6: Prednostna območja za razvoj posameznih dejavnosti - gospodarske cone (vir: Locus d.o.o., 2023)

Slika 7: Prednostna območja za razvoj posameznih dejavnosti – nakupovalna središča (vir: Locus d.o.o., 2023)

Slika 8: Prednostna območja za razvoj posameznih dejavnosti – območja za turizem (vir: Locus d.o.o., 2023)

1.7 Varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami

1.7.1 Državne usmeritve

ReSPR50 navaja: na področju načrtovanja prostorskega razvoja se dejavnosti, posegi in raba načrtujejo zunaj območij z omejitvami (kot so poplavna, erozijska, plazljiva in plazovita območja, vodovarstvena območja, območja kopalnih voda) s ciljem preprečiti nastanek naravnih in drugih nesreč oziroma materialne škode ali človeških žrtev, obstoječa ogrožena območja pa se sanirajo. Za zagotavljanje varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami se prednostno spodbuja k izvajanju preventivnega ravnanja in ukrepov, zlasti na področju prostorskega načrtovanja, upravljanja voda, upravljanja z gozdom, pri prevozu nevarnih snovi in gradnji stavb.

Potresna ogroženost objektov se zmanjša s potresno odporno gradnjo in protipotresno sanacijo obstoječih objektov. Protipotresni ukrepi se vključujejo v prenovo naselij in urbano prenovo.

Na območjih, ki so že bila prizadeta zaradi naravnih nesreč, se umikajo dejavnosti in vrste rabe, ki bi lahko znova utrpele večjo škodo – dopuščajo se dejavnosti, za katere ponovitev naravnih nesreč ni problematična, oziroma se taka območja prepuščajo naravni dinamiki, če zaradi tega niso ogrožena

sosednja območja. Na območjih tveganj zaradi možnosti porušitve visokih pregrad se dejavnosti načrtujejo tako, da morebitna porušitev ne bi imela hujših prostorskih in materialnih posledic. Poselitev se načrtuje zunaj dosega poplavnega vala, obstoječa pa se pred njihovim delovanjem zaščiti z ustreznimi ukrepi.

Za uspešno izvajanje nalog zaščite, reševanja in pomoči se načrtujejo in uporabljajo območja, namenjena za delovanje sistema varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami, ter zagotavljajo možnosti za razvoj teh območij.

1.7.2 Potrebne strokovne podlage na nivoju države

- karte poplavne nevarnosti - posodobljene
- erozijska in plazljiva območja – posodobljeni podatki, večja natančnost

1.7.3 Potrebne strokovne podlage na nivoju regije

Celovito načrtovanje poplavnih in erozijskih območij na regionalni ravni.

Načrtovanje ukrepov za zaščito pred škodljivim delovanjem voda. (po porečjih)

1.7.4 Vsebine RPP

- Določitev območij brez posegov
- Usmeritve za umeščanje z omilitvenimi ukrepi

Poglavje se povezuje s poglavjem o vodah, pripravljenih v sklopu vsebin »usmeritve za razvoj v krajini«.

1.8 Urbanistična zasnova na ravni RPP (SP)

1.8.1 Državne usmeritve

ZuREP3 navaja, da se kot obvezna strokovna podlaga za pripravo regionalnega prostorskega plana, občinskega prostorskega plana in OPN za mesta in druga urbana naselja izdela urbanistična zasnova. Ta se lahko izdela tudi za druga naselja, v katerih je zaradi posebnega razvojnega interesa ali nasprotujočih si interesov to potrebno. Urbanistična zasnova je namenjena analizi obstoječega stanja v prostoru, prepoznavi omejitev, potreb in kakovosti ter usmerjanju in podrobnejši določitvi urbanistično-arhitekturnega razvoja naselja.

V zakonu so za urbanistično zasnovo opredeljene vsebine:

- okvirno ureditveno območje naselja;
- okvirno območje za dolgoročni razvoj naselja;
- usmeritve za razporeditev dejavnosti v naselju z morebitnimi vplivi na sosednja območja;
- način razvoja naselja oziroma njegovih delov;
- območja in omrežja gospodarske javne infrastrukture in družbene infrastrukture ter njihova zmogljivost;
- območja javnih površin;
- območja prepoznavnih značilnosti v prostoru;
- razvrednotena območja in način njihove nove ureditve;
- območja prenove;
- zeleni sistem naselja;

- območja, za katera se izvede projektni natečaj ali ena od alternativnih oblik natečaja iz šestega odstavka 64. člena tega zakona;
- usmeritve za urbanistično in arhitekturno oblikovanje (npr. morfologija in tipologija pozidave, gabariti, volumni, gradbene linije);
- usmeritve za varstvo okolja, ohranjanje narave in varstvo kulturne dediščine, doseganje energetske učinkovitosti in trajnostne rabe naravnih virov;
- program ukrepov z usmeritvami za njihovo izvajanje.

Vsebine in stopnjo podrobnosti je mogoče ustrezno prilagoditi vrsti, vsebini in namenu prostorskega akta, za katerega se pripravlja.

ReSPR50: V strategiji prostorskega razvoja je kot instrument prostorskega načrtovanja opredeljena tudi urbanistična zasnova za regionalni prostorski plan.

Priporočila za izdelavo urbanistične zasnove: Za pripravo Urbanistične zasnove so bila pripravljena priporočila: Priporočila za izdelavo urbanistične zasnove in krajinske zasnove na podlagi določil zakona o urejanju prostora(zurep-2) “Priporočila za izdelavo urbanistične zasnove” (Urbanistični inštitut 2020).

Priporočila navajajo vlogo in namen **urbanistične zasnove na nivoju regionalnih prostorskih planov** in sicer:

UZ je dokument, ki naselje obravnava celovito z vseh razvojno pomembnih vidikov in na podlagi njih poda temeljne usmeritve za dolgoročni prostorski razvoj naselja ter usmeritve za urbanistično urejanje in izvedbeno regulacijo. UZ obravnava prostorski vidik družbeno-gospodarske vizije in strategije razvoja mest in drugih razvojno pomembnih naselij.

Naloga UZ je zagotoviti organizacijski načrt za uresničevanje razvojnih teženj in pobud družbe v prostoru ter opredeliti konkretne usmeritve za nadaljnje aktivnosti na področju urejanja prostora in gradnje.

UZ je skladno s stopnjo podrobnosti podlaga za izdelavo:

- **strateških prostorskih aktov (RPP, OPP) z usmeritvami za dolgoročni, celovit in vzdržen razvoj naselja in**
- izdelavo izvedbenih prostorskih aktov (OPN, OPPN) s temeljnimi usmeritvami za skladno urbanistično urejanje in izvedbeno regulacijo urbanega prostora. Stopnja podrobnosti izdelave oziroma odnos med strateškimi in izvedbenimi vsebinami je odvisna od specifike vsakega naselja (pomena naselja v omrežju naselij oz. v regiji, velikosti, razvojnih potencialih ipd.).

V priporočilih so opredeljena merila za izdelavo UZ:

- mesta,
- naselja mestnega značaja,
- občinska središča,
- naselja, v katera se na podlagi vizije oz. novih razvojnih možnosti (na regionalni ali občinski ravni) usmerja pomembnejši razvoj urbanih dejavnosti,
- druga naselja, kjer je treba razreševati večje interese v prostoru, ki so pomembna za regionalni/lokalni razvoj,

- druga ureditvena območja s specifičnimi dejavnostmi (turizem, zdravilišča...).

1.8.2 Potrebne strokovne podlage na nivoju države

***Priporočila za pripravo urbanistične zasnove na regionalni ravni.**

Urbanistična zasnova smiselno obravnava zakonsko opredeljene vsebine, pri čemer naj se v priporočilih ustrezno prilagodi stopnja podrobnosti in vsebine glede na nivo obravnave in namen strokovne podlage.

Priprava priporočil za izdelavo urbanistične zasnove na regionalni ravni naj vsebuje kriterije za opredelitev naselij, za katera se izdela urbanistična zasnova (središča regionalnega pomena, druga naselja pomembna za regijo, širša mestna območja, druga naselja, ki jih je smiselno obravnavati zaradi specifičnih dejavnosti, razvojnih pritiskov….

Opredeli se sisteme ki se jih obravnava v UZ na regionalnem nivoju in nivo, podrobnost obravnave.

Opredeli se kazalnike, ki se jih obravnava na regionalnem nivoju in določi okvirne cilje za posamezne tipe naselja.

Preveri se prenos, povezljivost vsebin z urbanistično zasnovo, ki se pripravlja kot SP za OPN.

1.8.3 Potrebne strokovne podlage na nivoju regije

*Urbanistična zasnova za določena naselja ali ŠMO na nivoju regije.

2 Usmeritve za razvoj v krajini

2.1 Izhodišča za razvoj v krajini

ZureP-3 v 75. členu (namen in vsebina regionalnega prostorskega plana) v zvezi z obravnavo krajine v RPP navaja:

»(2) V regionalnem prostorskem planu se uskladijo in določijo:

- cilji in prednostne naloge prostorskega razvoja; …
- prednostna območja za razvoj posameznih dejavnosti, pomembnih za regijo;
- zasnova zelenega sistema regije;
- povezave s sosednjimi območji.

(6) Regionalni prostorski plan vsebuje usmeritve za prostorski razvoj regije, predvsem usmeritve za razvoj poselitve, razvoj gospodarske javne infrastrukture in urejanje krajine s poudarkom na ohranjanju krajinske identitete. …«

Glede na to se usmeritve za pripravo RPP-jev na področju krajine osredotočajo na:

- razvojne dejavnosti v krajini,
- zagotavljanje ekološke povezljivosti,
- ohranjanje prepoznavnosti prostora,
- vsebino in domet krajinske zasnove kot obvezne strokovne podlage za izdelavo RPP
- ter zagotavljanje ustreznih čezmejnih povezav.

Za vsa navedena področja so povzete zahteve, ki izhajajo iz državnih dokumentov, predvsem ZureP-3, ReSPR50 in nekaterih sektorskih strateških aktov ali programov. V nadaljevanju so navedene potrebne strokovne podlage na državni in regionalni ravni, ki izhajajo iz predpisov ali strateških dokumentov; gre predvsem za sektorske strokovne podlage, ki jih še pred izdelavo RPP zagotovijo pristojni resorji, upravljavci, koncesionarji ali druge gospodarske družbe idr.; za področje (posamične) poselitve, kjer ni pristojnega resorja, strokovne podlage zagotovijo lokalne skupnosti.

Med strokovnimi podlagami (z izjemo krajinske zasnove, ki je obravnavana v ločenem poglavju, in nekaterih predlogov za izdelavo podrobnejših pravil v okviru državnega prostorskega reda) tu niso navedene strokovne podlage s področja prostorskega načrtovanja (npr. študije variant, študije možnih lokacij za posamezne dejavnosti ipd.), ki jih bo treba izdelati za posamezne prostorske ureditve.

Za vsa področja, obravnavana v nadaljevanju, so opredeljene tudi posamezne vsebine, ki se obravnavajo v posameznih RPP: objekti, ureditve, sistemi ter usmeritve za njihovo urejanje.

Opomba: Navedeno je razmeroma veliko število strokovnih podlag, saj je namen te naloge, da se pokrije celoten spekter razvojnih in varstvenih vidikov prostorskega razvoja v vseh regijah. Ker pa vsaj za prvo generacijo RPP, ki morajo biti sprejeti do konca leta 2026, ni mogoče pričakovati, da bi lahko pravočasno prav vse strokovne podlage, so z zvezdico (*) označene tiste, ki so bistvenega pomena za izdelavo RPP in bi jih morali zagotoviti prednostno.

2.2 Razvojne dejavnosti v krajini

ZureP-3 v 75. členu (namen in vsebina regionalnega prostorskega plana) med drugim določa, da se v regionalnem prostorskem planu se uskladijo in določijo tudi prednostna območja za razvoj posameznih dejavnosti, pomembnih za regijo.

V nadaljevanju so obravnavane razvojne dejavnosti, ki se realizirajo v krajini, jo uporabljajo kot naravni vir in nanjo pomembno vplivajo:

- kmetijstvo,
- gozdarstvo
- raba mineralnih surovin
- upravljanje voda (ki se nanaša tudi na poseljena območja)
- turizem in rekreacija v naravnem okolju (turizem kot dejavnost je sicer obravnavana v poglavju gospodarska javna infrastruktura
- raba obnovljivih virov energije
- obrambne dejavnosti
- poselitev (predvsem posamična oz. razpršena poselitev; naselja so obravnavana v poglavju Poselitev)

2.2.1 Kmetijstvo

2.2.1.1 Državne usmeritve

ReSPR50 v poglavju 5.3 Usmeritve za razvoj podeželja določa, da se v sklopu priprave regionalnih prostorskih planov na širših mestnih območjih kmetijstvo usmerja v podporo oskrbi prebivalstva s kakovostno in lokalno pridelano hrano.

Za usmerjanje razvoja kmetijstva je pomembna opredelitev podeželja v ReSPR50, ki določa tri kategorije podeželja:

- jedrno podeželsko območje,
- podeželsko območje v zaledju mest in
- odmaknjeno podeželje.

ReSPR50 opredeljuje tudi dve kategoriji prednostnih območij za kmetijstvo:

- izjemno pomembno območje za kmetijstvo in
- pomembno območje za kmetijstvo.

Prednostna območja za kmetijstvo so določena tudi v Uredbi o območjih za kmetijstvo in pridelavo hrane, ki so strateškega pomena za Republiko Slovenijo (Uradni list RS; št. 71/16):

- izjemno pomembno območje za kmetijstvo,
- zelo pomembno območje za kmetijstvo,
- pomembno območje za kmetijstvo,
- ostala območja za kmetijstvo.

V navedeni Uredbi sta torej dve kategoriji več kot v ReSPR50 (poleg izjemno pomembnih in pomembnih območij še zelo pomembna in ostala območja), enako poimenovana območja v obeh dokumentih pa lokacijsko ne sovpadajo.

Upoštevajo se tudi usmeritve oz. izsledki iz dokumentov:

- Poročilo o uresničevanju samooskrbe in rabi kmetijskih zemljišč, MKGP, marec 2023
- Razvojna strategija Sklada kmetijskih zemljišč in gozdov Republike Slovenije za obdobje 2023 – 2027, Ljubljana, november 2023

2.2.1.2 Potrebne strokovne podlage na nivoju države

- *poenotena določitev prednostnih območij za kmetijstvo
- usmeritve za urejanje posameznih kategorij podeželja
- usmeritve za razvoj namakanja kmetijskih zemljišč

2.2.1.3 Potrebne strokovne podlage na nivoju regije

- strokovna podlaga za določitev območij, kjer se na širših mestnih območjih kmetijstvo usmerja v podporo oskrbi prebivalstva s kakovostno in lokalno pridelano hrano
- *strokovna podlaga za določitev območij, primernih za posamezne kmetijske panoge, pomembne na nivoju regije (intenzivna/ekstenzivna živinoreja, poljedelstvo, zelenjadarstvo, oljkarstvo, vinogradništvo in druge panoge)
- *strokovna podlaga za določitev regionalno pomembnih območij in vrst agrarnih operacij (namakanje, osuševanje, agromelioracije)
- načrti (večjih) namakalnih sistemov v regiji
- načrti (večjih) osuševalnih sistemov v regiji
- načrti (večjih) agromelioracij v regiji

2.2.1.4 Vsebine RPP

- prednostna območja za kmetijstvo (izjemno pomembna območja za kmetijstvo, zelo pomembna območja za kmetijstvo, pomembna območja za kmetijstvo, ostala območja za kmetijstvo)
- območja, kjer se na širših mestnih območjih kmetijstvo usmerja v podporo oskrbi prebivalstva s kakovostno in lokalno pridelano hrano
- kmetijske panoge, ki jih je v regiji smotrno razvijati (vrste in prostorska razporeditev)
- večja območja agrarnih operacij

2.2.2 Gozdarstvo

2.2.2.1 Državne usmeritve

ReSPR50 v poglavju 5.3 Usmeritve za razvoj podeželja določa, da se v sklopu priprave regionalnih prostorskih planov se podeželska območja z večjim deležem gospodarskega gozda usmerjajo v razvoj gozdno-lesnih verig kot podporo trajnostni gradnji ter razvoju celovitih in visokokakovostnih lesnih proizvodov ob podpori zelenega javnega naročanja.

Gozd se vključuje v zelene sisteme regij in mest – za zagotavljanje ekoloških koridorjev, varovanje virov pitne vode, uravnavanje odtoka padavinske vode, rekreacijsko rabo ter kot blažilec temperaturnih ekstremov in ponor ogljikovega dioksida.

Gozdni rezervati in varovalni gozdovi so opredeljeni z Uredbo o varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom (Uradni list RS, št. 88/05, 56/07, 29/09, 91/10, 1/13, 39/15 in 191/20).

2.2.2.2 Potrebne strokovne podlage na nivoju države

- *strokovna podlaga za umeščanje in urejanje lesno predelovalnih centrov na državni ravni

2.2.2.3 Potrebne strokovne podlage na nivoju regije

- strokovna podlaga za določitev podeželskih območij z večjim deležem gospodarskega gozda, ki se usmerjajo v razvoj gozdno-lesnih verig kot podporo trajnostni gradnji ter razvoju celovitih in visokokakovostnih lesnih proizvodov ob podpori zelenega javnega naročanja
- *strokovna podlaga za umeščanje in urejanje lesno predelovalnih centrov na regionalni ravni
- *strokovna podlaga za določitev potenciala za izrabo lesne biomase v regiji
- strokovna podlaga za določitev funkcij gozdov, relevantnih na regionalni ravni (ekološke, socialne in proizvodne) ter za urejanje gozdnih prometnic

2.2.2.4 Vsebine RPP

- določitev potenciala za izrabo lesne biomase v regiji (tudi predmet obravnave obnovljivih virov energije)
- določitev funkcij gozdov, relevantnih na regionalni ravni (ekološke, socialne in proizvodne)
- umeščanje in urejanje lesno predelovalnih centrov (v okviru gozdno-lesnih verig) na podeželskih območjih z večjim deležem gospodarskega gozda
- urejanje gozdnih prometnic

2.2.3 Raba mineralnih surovin

2.2.3.1 Državne usmeritve

ReSPR50 v poglavju 5.3.2.4 Trajnostna raba mineralnih surovin določa:

»(3) Na regionalni ravni prostorskega načrtovanja se zagotavljata varstvo virov mineralnih surovin za prihodnje generacije in omejevanje drugih dejavnosti na teh območjih. Oblikujejo se lokalitete strateških, gospodarsko pomembnih in avtohtonih, pogostih oziroma drugih mineralnih surovin.«

V poglavju 6.6 Oskrba z mineralnimi surovinami navaja, da se oblikujejo podlage za procese načrtovanja na državni, regionalni in lokalni ravni – določijo se lokalitete strateških, gospodarsko pomembnih in avtohtonih mineralnih surovin ter lokalitete pridobivanja pogostih mineralnih surovin. Pri tem se upoštevajo usmeritve za trajnostno rabo mineralnih surovin.

2.2.3.2 Potrebne strokovne podlage na nivoju države

- *strokovna podlaga za zagotavljanje varstva virov mineralnih surovin ter za določitev strateških, gospodarsko pomembnih in avtohtonih, pogostih oziroma drugih mineralnih surovin na državni ravni

2.2.3.3 Potrebne strokovne podlage na nivoju regije

- *strokovna podlaga za zagotavljanje varstva virov mineralnih surovin ter za določitev strateških, gospodarsko pomembnih in avtohtonih, pogostih oziroma drugih mineralnih surovin na regionalni ravni

2.2.3.4 Vsebine RPP

- določitev območij mineralnih surovin državnega in regionalnega pomena in omejitev za razvoj drugih dejavnosti na teh območjih

2.2.4 Upravljanje voda

2.2.4.1 Državne usmeritve

Zakon o vodah določa, da je upravljanje z vodami in vodnimi ter priobalnimi zemljišči v pristojnosti države, razen tistih nalog, za katere je po tem zakonu pristojna lokalna skupnost.

Opravljanje posameznih upravnih nalog varstva voda, urejanja voda in odločanja o rabi voda ter upravljanja vodnih in priobalnih zemljišč v pristojnosti države se organizira v izpostavah organa v sestavi ministrstva, pristojnega za opravljanje posameznih nalog upravljanja voda.

Zakonodaja ne predvideva nobenih pristojnosti ali obvez na regionalni ravni.

ReSPR50 v poglavju 3.3 C3 – Zagotoviti kakovost življenja na urbanih in podeželskih območjih navaja:

»Varnost naselij pred poplavami bomo zagotovili z umikanjem poselitve s poplavnih območij, ohranjanjem ali vzpostavljanjem večfunkcionalnih razlivnih območij v okviru regionalnih in lokalnih zelenih sistemov ter z ukrepi za zmanjševanje poplavne ogroženosti, kjer je to racionalno.«

Pomorski prostorski plan Slovenije podaja usmeritve za določitev priobalnega pasu (morja) ter usmeritve in pogoji za dopustne vrste rabe, ki se upoštevajo v RPP in občinskih planih.

Upoštevajo se tudi usmeritve oz. izsledki iz:

- Načrt upravljanja voda na vodnem območju Donave za obdobje 2023-2027
- Načrt upravljanja voda na vodnem območju Jadranskega morja za obdobje 2023-2027

2.2.4.2 Potrebne strokovne podlage na nivoju države

- *karte poplavne nevarnosti v ustrezni natančnosti
- karte erozijskih območjih v ustrezni natančnosti
- *karte plazljivih območjih v ustrezni natančnosti
- *sprejem uredbe/uredb o vodovarstvenih območjih
- za urejanje morja se uveljavijo pomorsko usmerjene prometna, gospodarska, razvojna, regionalna in prostorska politika.

2.2.4.3 Potrebne strokovne podlage na nivoju regije

- *načrti za zmanjševanje poplavne ogroženosti posameznih območij (strokovne podlage za načrtovanje ukrepov za zaščito pred škodljivim delovanjem voda po porečjih - zadrževalniki, razbremenilni kanali, protipoplavni nasipi ipd.)
- strokovne podlage za večnamenskost voda (turizem, rekreacija, promet, kmetijstvo/namakanje ipd.)
- določitev plovbnih poti, režimov (v povezavi s turizmom in rekreacijo)
- določitev kopalnih voda (v povezavi s turizmom in rekreacijo)

2.2.4.4 Vsebine RPP

- ureditve na območju morja in priobalnega pasu
- vodovarstvena območja in omejitve za druge dejavnosti
- erozijska območja
- plazljiva območja
- ukrepi za zmanjševanje poplavne ogroženosti (razbremenilni kanali, protipoplavni nasipi, zadrževalniki ipd.)
- plovbne poti in povezane ureditve
- kopalne vode in povezane ureditve

2.2.5 Turizem in rekreacija v naravnem okolju

2.2.5.1 Državne usmeritve

ReSPR50 v poglavju 5.5.2 Turistična območja določa:

(1) Razvoj turizma se načrtuje na strateški ravni in prilagaja zmogljivostim in naravni obnovljivosti prostora ter družbeni sprejemljivosti na posameznih območjih.

(6) Turistične možnosti rek in jezer ter omejitve se opredelijo in uskladijo v okviru RPP

(8) V akcijskem programu za izvajanje strategije se opredelijo posebna območja za turizem, ki so podlaga za strateške opredelitve v prostorskih planih na regionalni in v prostorskih načrtih na lokalni ravni.

ReSPR50 v Usmeritvah za oblikovanje politik navaja tudi te Usmeritve za razvoj turizma:

(1) Za makroregije, ki so določene z državno strategijo razvoja turizma, se upoštevajo usmeritve za turistična območja – pri oblikovanju razvojnih dokumentov in akcijskih načrtov za vzpostavitev in uskladitev razvojnih ciljev za razvoj turizma z opredelitvijo naložb v nastanitev, infrastrukturo in znamenitosti za makroregije mediteranska in kraška Slovenija, alpska Slovenija, termalna panonska Slovenija, osrednja Slovenija in Ljubljana.(2) Pri oblikovanju usmeritev za razvoj turizma v regionalnih prostorskih planih se smiselno upoštevajo usmeritve iz prejšnjega odstavka ter prouči in vključi čezmejno povezovanje turističnih proizvodov.«

2.2.5.2 Potrebne strokovne podlage na nivoju države

- *akcijski program za območja za turizem, ki so podlaga za strateške opredelitve v prostorskih planih na regionalni in v prostorskih načrtih na lokalni ravni

2.2.5.3 Potrebne strokovne podlage na nivoju regije

- *strokovna podlaga za določitev razvitosti obstoječe turistične in rekreacijske infrastrukture ter njenih razvojnih možnosti
- *strokovna podlaga za opredelitev in prednostnih območij za razvoj različnih oblik/vrst turizma in rekreacije v regiji
- strokovna podlaga za opredelitev turističnih potencialov rek, jezer in morja (tudi v povezavi s plovbnimi režimi in kopalnimi vodami ter omejitvami zaradi škodljivega delovanja voda)
- strokovna podlaga za zagotovitev medsebojnega povezovanja turističnih in rekreacijskih središč/lokacij/vrst na območju regije in s sosednjimi regijami

2.2.5.4 Vsebine RPP

- območja za razvoj turizma in rekreacije v naravnem okolju po vrstah in namenu, ki jih je v regiji smotrno razvijati glede na prostorske potenciale in omejitve
- turistične možnosti rek, jezer in morja ter omejitve
- problemi, ki jih povzroča preveč intenziven, množičen obisk turističnih in rekreacijskih območij

2.2.6 Posamična poselitev

2.2.6.1 Državne usmeritve

ZUreP-3 v 3. členu (izrazi) opredeljuje posamično poselitev kot »zemljišča zunaj ureditvenega območja naselja ali drugega ureditvenega območja, pozidana s posamičnimi stavbami do največ devet stanovanjskih stavb, ali nepozidana tako, da skupaj s pozidanimi tvorijo zaključeno celoto«

V 32. členu (ohranjanje posamične poselitve) določa, da se »obstoječa posamična poselitev ohranja z gradnjo novih objektov za obstoječe dejavnosti, z rekonstrukcijo, prizidavo in nadomestno gradnjo obstoječih objektov ter z gradnjo pomožnih objektov.«

ZUreP-3 v 25. členu določa: »Nova posamična poselitev, ki ni funkcionalno povezana z obstoječo posamično poselitvijo, ni dopustna.«

Usmeritev iz ReSPR50: Omejuje se širjenje posamične poselitve – posamična poselitev se razen na območjih, ogroženih zaradi naravnih nesreč, lahko ohrani.

2.2.6.2 Potrebne strokovne podlage na nivoju države

- niso opredeljene

2.2.6.3 Potrebne strokovne podlage na nivoju regije

- *strokovna podlaga za opredelitev razširjenosti pojava posamične poselitve v regiji, njenih prostorskih značilnosti, trendov ter za določitev urejanja in sanacije oz. ukrepov za preprečevanje širjenja
- tematske strokovne podlage glede na vrste in posebnosti posamične poselitve v regiji

2.2.6.4 Vsebine RPP

- območja posamične poselitve v regiji
- prostorske značilnosti posamične poselitve – lokacije in tipologija (posamično, v gručah, v linijah, v večjih sklenjenih območjih; suburbana ob večjih naseljih, ob prometnicah, v gričevju/hribovju, v vinogradniških območjih ipd.)
- usmeritve za urejanje območij posamične poselitve: komunalno opremljanje, načrtovanje in izvajanje javnih storitev in služb, sanacijski ukrepi za izboljšanje vizualne podobe, racionalnejše rabe prostora ter zmanjševanje vplivov na okolje.

2.2.7 Raba obnovljivih virov energije

V tem poglavju so obravnavane vsebine, ki se povezujejo z umeščanjem objektov in naprav za rabo obnovljivih virov energije.

2.2.7.1 Državne usmeritve

ReSPR50 v poglavju 6.1 Usmeritve za zagotavljanje prostorskih možnosti za podnebno nevtralno družbo določa, da se energetska oskrba vključi v energetske zasnove regij, mest in lokalnih skupnosti kot strokovne podlage za regionalne prostorske plane in občinske prostorske načrte.

V poglavju 6.3.1 Obnovljivi viri energije določa, da se potenciali za rabo obnovljivih virov energij opredelijo v regionalnih in lokalnih energetskih konceptih kot strokovna podlaga za prostorske akte na regionalni in lokalni ravni.

V poglavju 6.3.1.1 Hidroenergija pa v četrtem odstavku navaja, da male hidroelektrarne lahko omogočajo trajnostno rabo obnovljivega vira energije v sklopu regionalne energetske oskrbe. Možnosti za hidroenergetsko rabo posameznih vodotokov ali njihovih delov z malimi hidroelektrarnami za lokalne/regionalne potrebe se celovito preverijo v okviru regionalnih ali občinskih prostorskih aktov ob preveritvi izkoristljivega hidroenergetskega potenciala, prostorskih možnosti za rabo obstoječih pregrad, zahtev za varstvo vodnih in obvodnih habitatov, varstvo voda, ekološko povezljivost in ohranjanje prepoznavnosti krajine.

V poglavju 6.3.1.3 Geotermalna energija in toplota okolja ReSPR50 določa, da se podrobnejše preveritve zagotovijo v regionalnih in lokalnih energetskih konceptih kot strokovna podlaga za prostorske akte na regionalni in lokalni ravni.

2.2.7.2 Potrebne strokovne podlage na nivoju države

- *akcijski program za opredelitev območij z večjo prostorsko ustreznostjo za rabo obnovljivih virov energije (kot podlaga za nadaljnje načrtovanje na državni ali lokalni ravni)
- *akcijski program za naprave, ki izkoriščajo OVE za proizvodnjo električne in toplotne energije ter za oskrbo s podnebno nevtralnimi gorivi - opredelitev prednostnih lokacij za te naprave in potencialnih drugih lokacije najmanj v obsegu, potrebnem za doseganje ciljev NEPN do leta 2030, skladno z ZUNPEOVE
- *opredelitev območij, primernih za umeščanje naprav za rabo vetrne in sončne energije ter hidoenergije (kot dopolnitev in nadgradnja obstoječih strokovnih podlag, analiz potencialov (RES Slovenija idr.) za umeščanje v prostor
- dopolnitev obstoječih strokovnih podlag, analiz potencialov (RES Slovenija idr.) z dodatnimi analizami (npr. plitva in globoka geotermalna energije, sistemi daljinskega ogrevanja) za določitev potencialnih in prednostnih območij za oskrbo s podnebno nevtralnimi viri energije (toplota, elektrika, goriva, vključno z omrežji in shranjevanjem energije)
- določitev tehničnih pogojev za preprečitev trajnih vplivov na hidrološke razmere vodonosnikov pri rabi geotermalnih virov energije
- *podrobnejša pravila in merila v okviru državnega prostorskega reda za umeščanje objektov za rabo obnovljivih virov energije v prostor

2.2.7.3 Potrebne strokovne podlage na nivoju regije

- strokovna podlaga za opredelitev prostorskih potencialov, območij za vetrne elektrarne, sončne elektrarne, (male) hidroelektrarne
- *strokovna podlaga za določitev potenciala za izrabo lesne biomase v regiji (tudi predmet gozdarstva)
- strokovne podlage za OVE za druge podnebno nevtralne vire energije v regiji
- *regionalni energetski koncept kot strokovna podlaga za opredelitev potencialov za rabo obnovljivih virov energije

2.2.7.4 Vsebine RPP

- opredelitev prostorskih potencialov, območij za vetrne elektrarne
- določitev prostorskih potencialov, območij za sončne elektrarne
- določitev prostorskih potencialov, območij za (male) hidroelektrarne
- določitev prostorskih potencialov, območij za izkoriščanje geotermalne energije
- opredelitev prednostnih lokacij za naprave, ki izkoriščajo OVE za proizvodnjo električne in toplotne energije

2.2.8 Obrambne dejavnosti

2.2.8.1 Državne usmeritve

Zakon o obrambi določa, da občinski in pokrajinski organi določijo svojo organizacijo in način dela v vojnem stanju tako, da zagotovijo nepretrgano opravljanje nalog iz svoje pristojnosti. Občinam in pokrajinam lahko vlada v vojnem stanju naloži, da opravljajo določene naloge v zvezi z izvajanjem civilne obrambe.

2.2.8.2 Potrebne strokovne podlage na nivoju države

- *določitev območij za izvajanje obrambne dejavnosti (območja izključne rabe za potrebe obrambe, namenjena obrambnim aktivnostim, in varstvena režima v prostoru – območja možne izključne rabe za potrebe obrambe v določenih primerih ter območja omejene in nadzorovane rabe zaradi varnostnih ali tehničnih razlogov)

2.2.8.3 Potrebne strokovne podlage na nivoju regije

- *strokovna podlaga za določitev morebitnih dodatnih/drugačnih območij za izvajanje nalog iz pristojnosti regij (oz. pokrajine, skladno z Zakonom o obrambi), npr. za potrebe civilne zaščite

2.2.8.4 Vsebine RPP

- območja za potrebe obrambe ter omejitve za razvoj drugih dejavnosti v prostoru
- območja za potrebe civilne zaščite ter omejitve za razvoj drugih dejavnosti v prostoru

2.3 Ekološka povezljivost

2.3.1 Državne usmeritve

ZureP-3 v 75. členu (namen in vsebina regionalnega prostorskega plana) med drugim določa, da se v regionalnem prostorskem planu se uskladi in določi tudi zasnova zelenega sistema regije.

Zakon določa, da je zeleni sistem regije načrtovan za območje regije kot omrežje raznolikih, regionalno pomembnih in medsebojno funkcionalno povezanih območij, ki lahko vključujejo odprti prostor z zelenimi, vodnimi in obvodnimi površinami, rekreacijska in varovana območja ter območja, pomembna za ekološko povezljivost.

ReSPR50 v pojmovniku navaja, da se zelena infrastruktura na regionalni ravni načrtuje z zelenimi sistemi regij, na lokalni pa z zelenimi sistemi naselij.

V poglavju 2. Vizija prostorskega razvoja ReSPR50 določa: »(9) Ohranjena naravna neposeljena območja in zeleni sistemi bodo medsebojno povezani. Zagotavljali bodo življenjski prostor za vsa živa bitja, kot tudi kakovost bivanja, druženje in rekreacijo na prostem, izboljševali odpornost prostora ter prispevali k lajšanju posledic podnebnih sprememb. Naravno in kulturno krajino ter naselbinsko in kulturno dediščino bomo ohranjali in dobro upravljali. Uporabili bomo njihove zmogljivosti za razvoj različnih gospodarskih dejavnosti, turizma in prepoznavnost Slovenije kot zelene, zdrave in aktivne države.«

Za usmerjanje razvoja ekološke povezljivosti je pomembna opredelitev zelene infrastrukture v ReSPR50 v poglavju 4.4 Zelena infrastruktura:

»(1) Koncept predvideva strateško vlogo zelene infrastrukture – kot načrtovanega sistema funkcionalno povezanih in raznovrstnih krajinskih območij, vključno z najpomembnejšimi naravovarstvenimi območji, ki bodo dolgoročno omogočala naravne procese za zdrav, varen, privlačen, podnebno odporen in večfunkcionalen prostor.«

ReSPR50 v poglavju 4.4. Zelena infrastruktura navaja, da z zeleno infrastrukturo zagotavljamo predvsem ekološko, okoljsko, podnebno, gospodarsko, družbeno in kulturno funkcijo. V okviru postopkov prostorskega načrtovanja pa bo razvoj zelene infrastrukture načrtovan z zelenimi sistemi regij, zelenimi sistemi območij in zelenimi sistemi naselij, tako da se bo z zeleno infrastrukturo podeželje povezovalo z urbanimi območji, kar bo prispevalo k izboljšanju kakovost življenja.

V poglavju 5.1.1 Urejanje in razvoj naselij ReSPR50 določa:

»(9) Vzpostavljajo se ločitveni zeleni pasovi med naselji – z njimi se izboljšuje prepoznavnost naselij in krajine ter zagotavlja ekološka povezljivost zelenih sistemov. Zeleni pasovi lahko vključujejo gozdove, vodni in obvodni prostor ter kmetijske površine, varovana območja narave in izjemne krajine. Širina ločitvenih zelenih pasov se določi glede na vlogo zelenega pasu pri preprečevanju zlivanja naselij, ekološko povezljivost (migracijske poti prostoživečih živali), rekreacijsko, podnebno in socialno vlogo (prevetrenost, kakovostno in zdravo življenjsko okolje), ter oblikovno podobo krajine, vendar naj ne bodo ožji od 200 metrov. V ločitvenih zelenih pasovih med naselji se ohranjajo dejavnosti, ki gospodarijo z naravnimi viri, zlasti kmetijstvo in gozdarstvo ter upravljanje z vodami.«

V poglavju 5.4 Načrtovanje zelene infrastrukture na regionalni in lokalni ravni ReSPR50 določa:

»(1) Zeleni sistem regije se načrtuje v okviru regionalnega prostorskega plana. Z zelenim sistemom regije se zagotavljajo večfunkcionalnost prostora, zlasti ekološke in okoljske funkcije ter s tem združljive rabe prostora, ohranjanje oziroma izboljšanje ugodnega stanja habitatov na območjih Natura 2000, prilagajanje na podnebne spremembe, zlasti z ohranjanjem razlivnih površin voda, naravno obnavljanje naravnih ekosistemov, tal in gozda, prepoznavnost krajine ter rekreacija v krajini.

(2) Zagotovi se povezanost zelenega sistema regije z drugimi (sosednjimi) regionalnimi zelenimi sistemi in z zelenimi sistemi naselij. Kjer je to potrebno, se opredelijo ekološki koridorji za modelne živalske vrste, s katerimi se zagotavljajo ekološka povezanost ekosistemov, pogoji za njihovo ohranjanje in usmeritve za vzpostavljanje manjkajoče povezljivosti. …

(3) Načrtovanje infrastrukture ali prostorskih ureditev se prilagaja zahtevam za ohranjanje ekološke povezljivosti, zlasti na ekoloških koridorjih modelnih živalskih vrst, če ni mogoče drugače, tudi s tehničnimi ukrepi. Za izboljšanje ekološke povezljivosti se vzpostavijo koridorji za prehod čez ali pod gospodarsko javno infrastrukturo.

(4) Na zeleni sistem regije se navezujejo zeleni sistemi naselij, ki so zelena infrastruktura na lokalni ravni. … «

ReSPR50 v poglavju 5.5.1 Razvoj morja in Slovenske Istre navaja »…. (6) Stik med morjem, obalo in zaledjem se prednostno zagotavlja prek naravnih povezav in sonaravnih ureditev med njimi. Omrežja zavarovanih in varovanih območij narave na kopnem in na morju se povezujejo, pri opredeljevanju morskih zaščitenih območij je potrebno čezmejno sodelovanje.«

2.3.2 Potrebne strokovne podlage na nivoju države

- *podrobnejša pravila v okviru državnega prostorskega reda ali priporočila za načrtovanje zelene infrastrukture v povezavi z zelenimi sistemi regije in naselij, vključno z ločitvenimi zelenimi pasovi ter vključno z obravnavo čezmejnih povezav
- podrobnejši prikazi ekoloških koridorjev velikih zveri in parkljarjev (na podlagi gozdnogospodarskih načrtov), vključno z usmeritvami za urejanje prostora na teh in vplivnih območjih

2.3.3 Potrebne strokovne podlage na nivoju regije

- *strokovna podlaga za opredelitev zelenega sistema regije, s katero se zagotovi njegova povezanost z drugimi (sosednjimi) regionalnimi zelenimi sistemi in z zelenimi sistemi naselij
- načrtovanje poselitve, prometne in druge GJI ter drugih ureditev v prostor ob upoštevanju omejitev zaradi zagotavljanja ekološke povezljivosti.
- strokovna podlaga za določitev ekoloških koridorjev, ki so pomembni za načrtovanje nove poselitve (širitve naselij in območij razpršene poselitve, gospodarskih con),
- strokovna podlaga za določitev ekoloških koridorjev, ki so pomembni za načrtovanje dejavnosti v krajini (večja turistična in športna infrastruktura, gozdarski ali kmetijski proizvodni obrati, površinski kopi, naprave za rabo OVE – sončni paneli, vetrne elektrarne),
- strokovna podlaga za določitev ekoloških koridorjev, ki so pomembni za načrtovanje velikih linijskih infrastrukturnih objektov – koridorjev v prostor (večje cestne prometnice, novogradnje ali nadgradnja železniških prog ipd.).

2.3.4 Vsebine RPP

- zeleni sistem regije, vključno z določitvijo ekoloških koridorjev kot del zelenega sistema regije
- zeleni sistemi v širših mestnih območjih in drugih naseljih regionalnega pomena

2.4 Prepoznavnost prostora

V tem poglavju je obravnavana prepoznavnost prostora kot celote, torej prepoznavnost naselij in krajine.

2.4.1 Državne usmeritve

ZureP-3 v 3. členu določa:

60. člen: zeleni sistem regije je načrtovan za območje regije kot omrežje raznolikih, regionalno pomembnih in medsebojno funkcionalno povezanih območij, ki lahko vključujejo odprti prostor z zelenimi, vodnimi in obvodnimi površinami, rekreacijska in varovana območja ter območja, pomembna za ekološko povezljivost.

ZureP-3 v 75. členu določa tudi:

(6) Regionalni prostorski plan vsebuje usmeritve za prostorski razvoj regije, predvsem usmeritve za razvoj poselitve, razvoj gospodarske javne infrastrukture in urejanje krajine s poudarkom na ohranjanju krajinske identitete.

ReSPR50 med cilji navaja tudi 3.4 C4 – Okrepiti prostorsko identiteto:

»(1) S prostorskim razvojem bomo ohranjali in krepili zdajšnjo ter ustvarjali novo prostorsko identiteto. Preudarno jo bomo vključevali v gospodarski in družbeni razvoj ter tako prispevali k večji prepoznavnosti in ugledu Slovenije kot privlačne, ustvarjalne, zdrave in zelene države.«

ReSPR50 v poglavju 5. Strateške usmeritve prostorskega razvoja v osmem odstavku določa, da se ohranjata prepoznavna regionalna in lokalna prostorska identiteta. Ohranjanje naselbinske in krajinske prepoznavnosti določajo podrobnejša pravila urejanja prostora. Lokalne skupnosti opredelijo prepoznavne značilnosti naselij in krajine ter jih upoštevajo pri pripravi prostorskih aktov in odlokov o izgledu naselij in krajine ter pri usmeritvah za nove prostorske ureditve.

Za usmerjanje prostorskega razvoja na območjih, pomembnih za prepoznavnost države in regije, je so pomembne opredelitve v ReSPR50, ki določajo:

5.1.1 Urejanje in razvoj naselij

»(9) Vzpostavljajo se ločitveni zeleni pasovi med naselji – z njimi se izboljšuje prepoznavnost naselij in krajine ter zagotavlja ekološka povezljivost zelenih sistemov. Zeleni pasovi lahko vključujejo gozdove, vodni in obvodni prostor ter kmetijske površine, varovana območja narave in izjemne krajine. Širina ločitvenih zelenih pasov se določi glede na vlogo zelenega pasu pri preprečevanju zlivanja naselij, ekološko povezljivost (migracijske poti prostoživečih živali), rekreacijsko, podnebno in socialno vlogo (prevetrenost, kakovostno in zdravo življenjsko okolje), ter oblikovno podobo krajine, vendar naj ne bodo ožji od 200 metrov. V ločitvenih zelenih pasovih med naselji se ohranjajo dejavnosti, ki gospodarijo z naravnimi viri, zlasti kmetijstvo in gozdarstvo ter upravljanje z vodami.«

5.5.3 Ohranjanje in izboljšanje prepoznavnosti naselij in krajine

»(1) V strokovnih podlagah se za potrebe prostorskega načrtovanja na regionalni in lokalni ravni posebej opredelijo elementi prepoznavnosti, ki se ohranijo, in tisti, ki so potrebni izboljšanja. Posebej se opredelijo prepoznavna krajinska in naselbinska območja ter izjemne krajine. Zanje se določijo usmeritve. …

(7) Regionalno specifične prepoznavne značilnosti se prepoznavajo in ohranjajo v okviru prostorskega načrtovanja in tudi v področnih politikah. Podrobnejše usmeritve za ohranjanje prepoznavnosti naselij in krajine se določijo v okviru načrtovanja na regionalni in lokalni ravni. Na regionalni ravni se določijo tudi območja prepoznavnosti, vključno na širših zavarovanih območjih, za katera se zagotavljajo integralna obravnava ter ohranjanje in razvoj v sklopu prostorskih aktov in razvojnih programov resorjev.

(8) Akcijski program za izvajanje strategije opredeli območja prepoznavnosti naselij in krajine na državni ravni, vključno z izjemnimi krajinami.«

5.5.4 Zavarovana in varovana območja narave in območja kulturne dediščine

»(4) Širša zavarovana območja narave in območja kulturne dediščine se razvijajo kot integralne prostorske kategorije. Zanje se lahko pripravijo ustrezne strokovne podlage s katerimi se prostorsko uskladita izvajanje varstvenih ciljev narave in varstvenih ciljev kulturne dediščine ter zadovoljevanje potreb lokalnega razvoja in drugih dejavnosti.«

ReSPR50 v poglavju 5.5.5 Območja prestrukturiranja navaja tudi, da se pri prestrukturiranju območij upoštevajo usmeritve regionalnega prostorskega plana in usmeritve strokovnih podlag krajinske in urbanistične zasnove.

2.4.2 Potrebne strokovne podlage na nivoju države

- prenova regionalne razdelitve krajinskih tipov
- *prenova opredelitve območji nacionalne prepoznavnosti krajine, vključno z merili za določaje območij prepoznavnosti krajin regionalnega pomena
- *prenova opredelitve izjemnih krajin na nacionalni ravni
- *akcijski program za območja prepoznavnosti naselij in krajine na državni ravni, vključno z izjemnimi krajinami, ki vključuje tudi usmeritve za njihovo urejanje v sklopu prostorskih aktov in razvojnih programov resorjev
- podrobnejša pravila v okviru državnega prostorskega reda za določitev elementov prostorske identitete ter ohranjanje naselbinske in krajinske prepoznavnosti

2.4.3 Potrebne strokovne podlage na nivoju regije

- *strokovna podlaga za določitev prvin in območij prepoznavnosti naselij in krajine na regionalni ravni ter usmeritve za njihovo urejanje (vključno z usmerjanje razvoja na širših zavarovanih območjih v sklopu prostorskih aktov in razvojnih programov resorjev)
- *strokovna podlaga za prostorsko opredelitev območij, za katere je obvezna izdelava krajinske zasnove kot obvezne strokovne podlage za OPP, OPN in OPPN

2.4.4 Vsebine RPP

- območja nacionalne prepoznavnosti krajine
- območja regionalne prepoznavnosti krajine
- izjemne krajine (opredeljene samo na nacionalni ravni)
- dediščinske kulturne krajine in naravni parki (narodni, regijski in krajinski parki)
- območja sanacij razvrednotenih krajinskih območij regionalnega pomena

2.5 Krajinska zasnova za RPP

ReSPR50 v poglavju 7.1 Prostorski instrumenti v desetem odstavku določa, da se uporabijo oziroma nadgradijo ali razvijejo se tudi drugi prostorski instrumenti, med katerimi navaja tudi krajinske zasnove v okviru priprave regionalnih in občinskih prostorskih planov ter občinskih prostorskih načrtov za zaokrožena krajinska območja ali za območja s posebnimi prostorskimi izzivi

ZUreP-3 v 65. členu (obvezne strokovne podlage) v zvezi s krajinsko zasnovo določa:

»(1) Kot obvezna strokovna podlaga za pripravo regionalnega prostorskega plana oziroma občinskega prostorskega plana se izdela strokovna podlaga, v kateri se na podlagi analize stanja v prostoru in razvojnih potreb določijo usmeritve za razvoj poselitve, razvoja v krajini in gospodarske javne infrastrukture.

(4) Kot obvezna strokovna podlaga za pripravo regionalnega prostorskega plana ali občinskega prostorskega plana se za posamezna krajinsko zaokrožena območja izdela krajinska zasnova, če:

- so v območju predvidene prostorske ureditve, ki bi lahko pomembno vplivale na krajino, zeleni sistem, kulturno dediščino, ohranjanje narave, varstvo kmetijskih zemljišč, varstvo gozdov in trajnostno rabo drugih naravnih virov ali prepoznavne značilnosti prostora, ali če gre za sanacijo razvrednotenega območja;
- se v območju pojavljajo nasprotujoči si interesi v zvezi z rabo prostora.

(5) Krajinska zasnova se izdela tudi za:

- varovana območja v skladu s predpisi, ki urejajo varstvo kulturne dediščine oziroma ohranjanje narave, če tako določa akt o določitvi takega območja;
- pripravo OPN, če tako določa regionalni prostorski plan ali občinski prostorski plan, ali če se izkaže za potrebno ob pripravi sklepa o pripravi OPN.«

V 67. členu (krajinska zasnova) ZUreP-3 določa:

»(1) Krajinska zasnova je namenjena usmerjanju in podrobnejši določitvi prostorskega razvoja in varstva na posameznih območjih v krajini.

(2) Krajinska zasnova za posamezno območje opredeli:

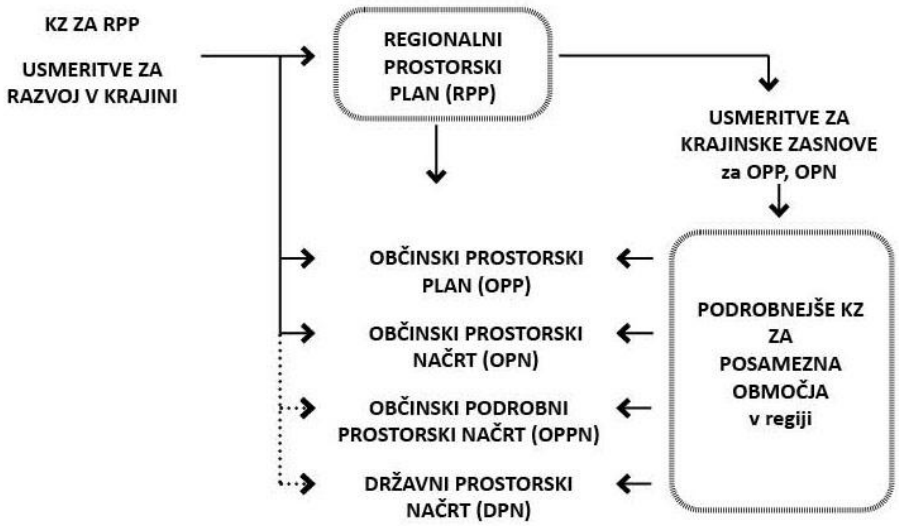
- razvojni in varstveni koncept območja;
- usmeritve za razporeditev dejavnosti v prostoru z morebitnimi vplivi na sosednja območja;
- zeleni sistem;
- območja prepoznavnih značilnosti v prostoru;
- usmeritve za urbanistično, arhitekturno in krajinsko oblikovanje predvidenih prostorskih ureditev;
- usmeritve za varstvo krajine, okolja, ohranjanje narave, varstvo kmetijskih zemljišč, varstvo gozdov, varstvo kulturne dediščine in trajnostno rabo naravnih virov;
- usmeritve v zvezi z varstvom pred naravnimi nesrečami;
- program ukrepov z usmeritvami za njihovo izvajanje.

(3) Krajinska zasnova se glede vsebine in stopnje podrobnosti obdelave rešitev ustrezno prilagodi vrsti, vsebini in namenu prostorskega akta, za katerega se pripravlja.«

Priporočila za izdelavo krajinske zasnove (Bizjak in dr., 2020) izpostavljajo, da je krajinska zasnova po značaju – podrobnosti in vsebini, na katero se osredotoča – ter v povezavi z ravnijo, na kateri se izdeluje, prilagodljiva. Krajinska zasnova na splošno je lahko:

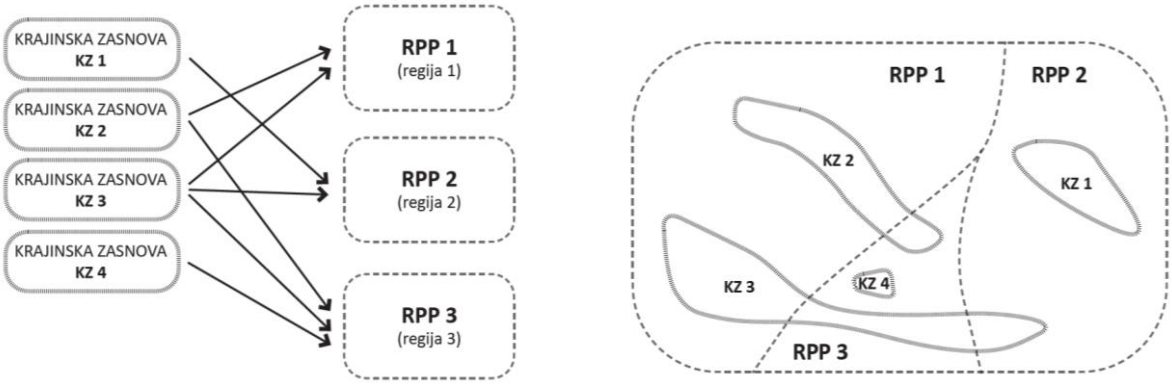
- konceptualna, usmerjena v oblikovanje strateških izhodišč razvoja in varstva (na ravni RPP/OPP),
- usmerjena v organizacijo dejavnosti v prostoru, umeščanje novih prostorskih ureditev in/ali določanje namenske rabe (predmet OPN) ali
- zelo podrobna, izdelana na izvedbeni ravni in namenjena oblikovanju (podrobnih) prostorskih izvedbenih pogojev v OPN in/ali usmeritev za podrobnejše izvedbene prostorske akte.

Krajinska zasnova, ki se pripravlja kot strokovna podlaga za RPP, služi neposredni opredelitvi vsebin RPP, povezanih s krajino, in je hkrati/posredno lahko tudi osnova za pripravo OPN. Krajinska zasnova, pripravljena za RPP, služi predvsem sprejemanju odločitev o varstvu in razvoju posameznih območij, usmerjenju razporeditve dejavnosti v prostoru, posledično določanju namenske rabe prostora. Izdelava krajinske zasnove na tej ravni je smiselna predvsem za širša krajinsko zaokrožena območja, še posebno v primerih, ko ta območja segajo na območja več občin ali regij (npr. območje Krajinskega parka Goričko, dolina Kolpe, dolina Krke, Kras itd.) ter tista območja, ki imajo velik pomen za državo in regije (npr. izjemnost, prepoznavnost). Z enotnim razvojnim in varstvenim konceptom se zagotovijo enotna strateška izhodišča urejanja takih območij ter z enotnimi usmeritvami enotna regulacija v posameznih podrobnejših dokumentih občin. Če krajinska zasnova, ki se pripravlja kot strokovna podlaga za RPP, hkrati služi tudi kot osnova za pripravo OPN, je lahko tudi že na tej ravni podrobnejša, v določilih RPP pa se vsebine ustrezno generalizira (povzeto po: Mlakar in dr., Urbani izziv, v tisku).

Shematski prikaz povezanosti obravnave krajine na regionalni ravni skozi usmeritve za razvoj v krajini in krajinsko zasnovo (za posamezna območja), ki se uveljavljajo skozi določila posameznih prostorskih aktov

Krajinska zasnova, ki je obvezna strokovna podlaga za RPP, se torej nanaša na posamezna zaokrožena območja, običajno znotraj območja regije, lahko pa tudi na območju večjega števila regij (npr. dolina Krke, ki sega na območje LUR, JV Slovenije in Posavja) in je lahko osredotočena na posamezen prostorskonačrtovalski problem.

Shema medsebojnih povezav strokovnih podlag – krajinska zasnova kot strokovna podlaga za RPP, ki obravnava posamezna (geografsko, krajinsko problemsko) zaokrožena območja v regiji ali več regijah; nekatera so obsežnejša, na območju večjega števila občin, in nekatera na ozemlju ene same občine.

Glede na Priporočila (Bizjak in dr., 2020) lahko krajinsko zaokroženo območje sicer obsega tudi območje celotne regije ali občine, torej se KZ lahko izdela tudi za celotno območje prostorskega akta. Splošna strokovna podlaga za razvoj v krajini mora določati območja ali pa vsaj merila za opredelitev območij, za katera je potrebna izdelava krajinske zasnove za podrobnejše prostorske akte (OPN).

Ker so krajinske zasnove obvezne strokovne podlage za RPP in glede na to, da bi morale biti posamične krajinske zasnove za vsa krajinsko oz. problemsko zaokrožena območja v Sloveniji izdelane še pred začetkom priprave RPP, se zdi smiselno, da se krajinske zasnove za pripravo prve generacije RPP izdelajo za celotna območja regij. Na ta način se zagotovi strokovna obravnava krajine na celotnem območju

regije, v tem okviru pa tudi ustrezno poglobljena obravnava relevantnih področij in območij, ki so (z vidika razvojnih potencialov, primerjalnih prednosti, potencialne konfliktnosti ali pa prepoznavnosti prostora) posebej pomembna za posamezno regijo. V taki krajinski zasnovi se določijo splošne usmeritve za vse regijsko pomembne vsebine, ki vplivajo (kot potenciali in/ali omejitve) tudi na sistema poselitve in GJI. Prav tako se obravnavajo obvezne sestavine RPP na področju krajine – od določitve zelenega sistema regije pa do območij za razvoj kmetijskih operacij, gozdarstva, turizma, varstva pred naravnimi nesrečami, upravljanja z vodami, zagotavljanja ekološke povezljivosti in ohranjanja prepoznavnosti prostora, ipd.. Določijo se tudi pomembnejša (geografsko, krajinsko, problemsko) zaokrožena območja, ki zahtevajo podrobnejšo obravnavo. Pri tem se predvsem za obsežnejša krajinska območja, ki segajo na ozemlje večjega števila občin, določijo usmeritve za urejanje krajine v potrebni vsebini in podrobnosti. Na ta način bo zagotovljena celovita obravnava teh območij in podane usmeritve za urejanje prostora na občinski ravni v vseh relevantnih občinah – česar pa izven izdelave RPP (torej zgolj v okviru posameznih OPN, po naročilu posameznih občin, z različno časovno dinamiko, različnimi izdelovalci ipd.) ne bi bilo mogoče zagotoviti.

Za ta območja bodo po sprejetju RPP v posameznih OPN opredeljene posebne EUP, na podlagi določil RPP pa bodo tudi povzeti oz. podrobneje razdelani posebni prostorski izvedbeni pogoji za usmerjanje prostorskega razvoja v krajini.

Za posamezna manjša zaokrožena krajinska območja, ki so v celoti na ozemlju ene same občine, pa se v prvi generaciji RPP (če je zaradi pomanjkanja ustreznih strokovnih podlag še ne bo mogoče pripraviti dovolj podrobnih usmeritev) lahko določi, da je treba izdelati podrobne krajinske zasnove kot obvezne strokovne podlage za posamezne OPN. S tem se uveljavi podoben princip kot pri urejanju kompleksnejših ureditev v OPN: za nekatera območja kompleksnega urejanja se že v OPN določijo podrobni PIP, za območja, za katera pa še ni znanih podatkov, razvojnih potreb ipd., se v OPN naloži obveznost priprave OPPN.

Če se krajinska zasnova izdela za celotno regijo, lahko določi tudi kategorije podeželja, ki skupaj s širšimi mestnimi območji (za katera se krajinske vsebine obravnavajo v okviru urbanističnih zasnov) pokrivajo celotno območje države in skladno z ReSPR50 obsegajo:

- jedrno podeželsko območje,
- podeželsko območje v zaledju mest in
- odmaknjeno podeželje.

2.5.1 Podatki in strokovne podlage za izdelavo krajinske zasnove

Za izdelavo krajinskih zasnov (bodi za celotno regijo bodisi za posamezna območja) bo treba zagotoviti nekatere (predvsem) sektorske strokovne podlage (ki so sicer navedene v preostalih poglavjih), v katerih se analizirajo oz. ovrednotijo razvojni potenciali in omejitve, načrtujejo konkretne prostorske ureditve ali opredelijo načrti upravljanja, npr.:

- karte poplavne nevarnosti,
- načrti ukrepov za varstvo pred škodljivim delovanjem voda za posamezna območja,
- načrti za izgradnjo namakalnih sistemov
- razvojne možnosti turizma za regijo ali dele regije,
- problematika urejanja območij oz. tipov posamične poselitve v regiji,
- opredelitev območij in/ali meril za umeščanje naprav za rabo obnovljivih virov energije,
- omrežje kolesarskih povezav v regiji, upoštevajoč tudi širše območje,

- opredelitev ekoloških koridorjev za živalske vrste, relevantne za regijo,

Del teh strokovnih podlag se - ob zagotovljeni ustrezni strokovni sestavi delovne skupine - lahko izdela tudi sočasno ali celo v okviru izdelave krajinske zasnove. Predvsem pa je smiselno je, da se v okviru izdelave krajinske zasnove izdelajo nekatere strokovne opredelitve območij (regionalne, lahko tudi lokalne) prepoznavnosti prostora in ovrednotijo vplivi predvidnih ureditev na krajino.

Pri izdelavi krajinske zasnove za RPP se upoštevajo sektorski razvojni programi (npr. gozdnogospodarski načrti, načrti urejanja voda, načrti upravljanja naravnih parkov ipd.). Prav tako se upoštevajo usmeritve iz morebitnih že izdelanih krajinskih zasnov ali drugih strokovnih podlag, bodisi na področju vrednotenja krajine bodisi na področju načrtovanja posameznih objektov in ureditev v krajini.

2.6 Čezmejni vplivi in povezave v kontekstu krajine

Geometrija prostora in tudi geometrija prostorskih ureditev se vedno razlikujejo od administrativnih meja (občin, regij, države). Zato je treba v prostorskem načrtovanju na vseh ravneh ustrezno obravnavati prostorske sisteme na širšem območju in ne zgolj na ozemlju določene administrativne enote ali posamične prostorske ureditve. V tem kontekstu regionalni prostorski plani prinašajo pomembno priložnost, da se nadgradi dosedanja praksa lokalnega prostorskega načrtovanja (večinoma zamejenega na občinske meje) in državnega prostorskega načrtovanja (večinoma zamejenega na posamezne prostorske ureditve, ki sicer večinoma potekajo prek območij večjega števila občin).

Krajina je naravni sistem, ki ga izrazito ni mogoče povezovati oz. omejevati na administrativne meje. Večina vsebin RPP na področju krajine, pa naj gre za razvojne dejavnosti (zlasti upravljanje voda, pa tudi gozdarstvo, turizem in rekreacija), ekološko povezljivost ali pa prepoznavnost prostora, se nanaša na območja, ki niso zamejena z mejami posameznih regij. Zato je treba prostorski razvoj vseh ter vsebin načrtovati z upoštevanjem značilnosti, omejitev in potencialov zunaj regije; glede na to, da večina regij leži ob državni meji, pa tudi zunaj države. Upoštevanje čezmejnih vplivov in povezav se nanaša tako na medregijske kot na meddržavne vidike. Pri tem je pomembno, da od dvanajstih statističnih regij samo dve (osrednjeslovenska in zasavska regija) ne mejita na državno mejo.

Poleg tega imajo posamezne regije različne vrste obmejnih območij (npr. podeželska-gorska območja, urbana območja), ki se na različne načine prostorsko, funkcionalno in mentalno, povezujejo s sosednjimi regijami oz. državami.

Od dvanajstih statističnih regij samo dve ne mejita na državno mejo.

2.6.1 Državne usmeritve

ZureP-3 v 75. členu (namen in vsebina regionalnega prostorskega plana) med drugim določa, da se v regionalnem prostorskem planu se uskladijo in določijo tudi povezave s sosednjimi območji.

V 18. členu določa, da je za dosego trajnostnega prostorskega razvoja in upoštevanje obstoječih kakovosti naravnih in ustvarjenih sestavin glede na potrebe družbe, razpoložljivost in kakovost prostorskih potencialov za posamezne dejavnosti treba zagotoviti sodelovanje in usklajevanje med vsemi ravnmi in deležniki.

ReSPR50 v poglavju 3. Cilji prostorskega razvoja Slovenije določa:

»Skladen regionalni razvoj, tudi v čezmejnem prostoru, se snuje na tistih prostorskih potencialih in virih, ki ob njihovi trajnostni rabi nudijo podporo gospodarstvu, kulturnemu in socialnemu razvoju, omogočajo zaposlenost v lokalnem okolju in preprečujejo izseljevanje prebivalstva, povečujejo odpornost na podnebne spremembe ter omogočajo prilagajanje nanje, zmanjšujejo ranljivost prostora in povečujejo varnost naselij ter krepijo nacionalno in regionalno prostorsko identiteto.«

ReSPR50 v poglavju 6.10 Usmeritve za razvoj turizma določa:

(2) Pri oblikovanju usmeritev za razvoj turizma v regionalnih prostorskih planih se smiselno upoštevajo usmeritve iz prejšnjega odstavka ter prouči in vključi čezmejno povezovanje turističnih proizvodov.

V poglavju 3 Podeželje ReSPR50določa:

3) Na podeželju, ki leži ob meji, bomo iskali in oblikovali skupne rešitve v čezmejnem prostoru, ki na obeh straneh meje enakovredno dvigujejo kakovost življenja in krepijo vitalnost podeželskih območij.

V poglavju 5.5.1 Razvoja morja in Slovenske Istre določa:

(6) Stik med morjem, obalo in zaledjem se prednostno zagotavlja prek naravnih povezav in sonaravnih ureditev med njimi. Omrežja zavarovanih in varovanih območij narave na kopnem in na morju se povezujejo, pri opredeljevanju morskih zaščitenih območij je potrebno čezmejno sodelovanje.

2.6.2 Strokovne podlage na državni in regionalni ravni za področje krajine

(so zajete že v zgornjih poglavjih)

- strokovne podlage za načrtovanje ukrepov za varstvo in upravljanje voda na posameznih porečjih (hidrološko hidravlične študije, karte poplavne nevarnosti, ukrepi za preprečevanje škodljivega delovanja voda)
- strokovna podlaga za zagotovitev čezmejnega povezovanja turističnih proizvodov ter medsebojnega povezovanja turističnih in rekreacijskih središč, ureditev, omrežij s sosednjimi regijami
- strokovna podlaga za načrtovanje objektov in naprav za rabo obnovljivih virov energije (npr. hidroelektrarne, vetrne elektrarne)
- strokovna podlaga za opredelitev zelenega sistema regije, s katero se zagotovi njegova povezanost z drugimi (sosednjimi) zelenimi sistemi

Za zagotovitev učinkovitega medregijskega in meddržavnega usklajevanja morajo v času izdelave strokovnih podlag za RPP in priprave RPP tudi v drugih regijah/državah zagotovljeni ustrezni podatki, strokovne podlage za posamezne prostorske ureditve in vrednostne opredelitve prostora. Poleg tega pa morajo biti – poleg že uveljavljenih postopkov ugotavljanja čezmejnih vplivov v skladu s predpisi, ki urejajo varstvo okolja – sprejeti ustrezni dogovori o medsebojnem sodelovanju (izmenjavi podatkov, vodenju postopkov, usklajevanju) tako z vidika (državnih in regionalnih) institucij kot z vidika vključevanja javnosti.

Prav tako je pomembno, da posamezne regije prepoznajo razvojne priložnosti in področja, ki so posebej zanimiva oz. bi lahko prispevala k razvijanju potencialov prav v medregijskem in meddržavnem sodelovanju. Poleg opredelitve skupnih ciljev je smiselno načrtovati skupne ali vsaj medsebojno usklajene ukrepe na različnih področjih, npr.:

- zagotavljanja prometnih in drugih funkcionalnih povezav, opremljenosti z infrastrukturnimi omrežji in drugih ukrepov, ki prispevajo k povečanju kakovosti bivanja na specifičnih obmejnih območjih,
- ohranjanja ekoloških koridorjev in drugih ukrepov na področju varstva narave,
- razvijanja turističnih potencialov, kmetijskih, gozdarskih idr. dobrih praks na področju različnih gospodarskih dejavnosti, ki prispevajo o ohranjenosti poseljenost in kulturne krajine,
- ohranjanja ali celo nadgrajevanja prepoznavnosti prostora.

3 Usmeritve za razvoj gospodarske javne infrastrukture

3.1 Izhodišča za razvoj gospodarske javne infrastrukture

Gospodarske javne službe (GJS)

Z gospodarskimi javnimi službami se v skladu z Zakonom o gospodarskih javnih službah zagotavljajo javne dobrine kot proizvodi in storitve, katerih trajno in nemoteno proizvajanje v javnem interesu zagotavlja država oziroma občina zaradi zadovoljevanja javnih potreb, kadar in kolikor jih ni mogoče zagotavljati na trgu. Pri zagotavljanju javnih dobrin je pridobivanje dobička podrejeno zadovoljevanju javnih potreb. Javne dobrine so pod enakimi z zakonom ali občinskim odlokom določenimi pogoji dostopne vsakomur.

Gospodarske javne službe se določijo z zakoni s področja energetike, prometa in zvez, komunalnega in vodnega gospodarstva in gospodarjenja z drugimi vrstami naravnega bogastva, varstva okolja ter z zakoni, ki urejajo druga področja gospodarske infrastrukture.

Gospodarske javne službe so delijo na državne in občinske in so lahko obvezne ali izbirne.

Izvajanje storitev državnih gospodarskih javnih služb zagotavlja država, izvajanje storitev občinskih gospodarskih služb zagotavlja občina.

Uporaba javnih dobrin, ki se zagotavljajo z obveznimi gospodarskimi javnimi službami, je obvezna. Uporaba javnih dobrin, ki se zagotavljajo z izbirnimi gospodarskimi javnimi službami, ni obvezna.

Preglednica 1 Vrste gospodarskih javnih služb, s katerimi se zagotavljajo storitve komunalne oskrbe objektov

Javna dobrina	Gospodarska javna služba			
Promet		državna		
		občinska		
Oskrba s pitno vodo	Zakon o vodah (ZV-1)	državna	obvezna	- obratovanje in vzdrževanje vodne infrastrukture, namenjene ohranjanju in uravnavanju vodnih količin (ohranjanje in uravnavanje vodnih količin obsega izvajanje ukrepov, da se zagotovi količinska, časovna in prostorska razporeditev vode, ki je potrebna za oskrbo prebivalstva s pitno vodo, obstoj vodnih in obvodnih ekosistemov in za izvajanje vodnih pravic)
	Zakon o varstvu okolja (ZVO-2)	občinska	obvezna	- oskrba prebivalstva s pitno vodo
Odvajanje in čiščenje komunalne odpadne vode	Zakon o varstvu okolja (ZVO-2)	občinska	obvezna	- odvajanje in čiščenje komunalne odpadne vode
Ravnanje z odpadki	Zakon o varstvu pred ionizirajočimi sevanji in jedrski varnosti (ZVISJV-1)	državna	obvezna	- prevzemanje, zbiranje, prevažanje, predelavo in skladiščenje pred odlaganjem, priprave na izgradnjo odlagališča, izgradnjo odlagališča ter odlaganje radioaktivnih odpadkov, ki niso odpadki iz jedrskih objektov za proizvodnjo energije - predelavo radioaktivnih odpadkov in izrabljenega goriva pred odlaganjem, priprave na izgradnjo odlagališča, izgradnjo odlagališča

				ter odlaganje radioaktivnih odpadkov iz jedrskih objektov za proizvodnjo energije - obratovanje odlagališč radioaktivnih odpadkov - upravljanje, dolgoročni nadzor in vzdrževanje zaprtih odlagališč radioaktivnih odpadkov - upravljanje, dolgoročni nadzor in vzdrževanje zaprtih odlagališč rudarske in hidrometalurške jalovine, ki nastane pri pridobivanju in izkoriščanju jedrskih mineralnih surovin
	Zakon o varstvu okolja (ZVO-2)	državna	obvezna	- sežiganje določenih vrst komunalnih odpadkov - ravnanje z živalskimi odpadki, ki so po predpisih na področju veterinarstva stranski živalski proizvodi kategorije 1 in 2 - zbiranje, predelava ali odstranjevanje določenih vrst drugih odpadkov
	Zakon o varstvu okolja (ZVO-2)	občinska	obvezna	- zbiranje določenih vrst komunalnih odpadkov - obdelava določenih vrst komunalnih odpadkov - odlaganje ostankov obdelanih komunalnih odpadkov
Oskrba z električno energijo	Zakon o oskrbi z električno energijo (ZOEE)	državna	obvezna	- dejavnost sistemskega operaterja, - dejavnost distribucijskega operaterja, - dejavnost operaterja trga z električno energijo.
Oskrba z zemeljskim plinom	Zakon o oskrbi s plini (ZOP)	državna	obvezna	- dejavnost operaterja prenosnega sistema
		občinska	izbirna	- dejavnost operaterja distribucijskega sistema
Oskrba s toploto	Zakon o oskrbi s toploto iz distribucijskih sistemov (ZOTDS)	občinska	izbirna	- dejavnost distribucije toplote
Elektronske komunikacije	Zakon o Radioteleviziji Slovenija (ZRTVS-1)	državna	/	- oddajanje lastnih televizijskih, radijskih in multimedijskih programov preko oddajnikov in zvez ter drugih infrastrukturnih objektov oziroma naprav (v nadaljnjem besedilu: televizijske in radijske infrastrukture); - oddajanje radijskih oziroma televizijskih programov s statusom lokalnega, regionalnega, študentskega ali nepridobitnega radijskega ali televizijskega programa po zakonu, ki ureja področje medijev, z njihovimi napravami na oddajnih točkah RTV Slovenija; - zagotavljanje vidnosti in slišnosti programov RTV Slovenija in drugih programov posebnega pomena za Republiko Slovenijo, zlasti na območjih v zamejstvu, kjer živi slovenska narodna skupnost, skladno z meddržavnimi pogodbami; - vzdrževanje in skrb za razvoj televizijske in radijske infrastrukture ter za njeno tehnološko usklajenost s predpisi Evropske unije; - digitalno oddajanje programov.

Dejavnost proizvodnje in shranjevanja električne energije se ne izvaja kot storitev gospodarske javne službe. Dejavnosti proizvodnje, dobave in trgovanja z električno energijo, shranjevanja energije in

agregiranja se skladno z Zakonom o oskrbi z električno energijo opravljajo prosto na trgu, kjer se udeleženci med seboj svobodno dogovorijo o količini in ceni dobavljene električne energije ali storitve. Objekti za proizvodnjo električne energije hranilniki električne energije zato niso objekti gospodarske javne infrastrukture.

Dejavnosti zagotavljanja elektronsko komunikacijskih storitev razen dejavnosti RTV Slovenija se ne izvajajo kot storitve gospodarske javne službe. Skladno z Zakonom o elektronskih komunikacijah (ZEKom-2) lahko elektronske komunikacijske storitve izvaja vsaka fizična ali pravna oseba pod pogoji, določenimi z veljavno zakonodajo. Elektronsko komunikacija omrežja so zasebna infrastruktura, namenjena izvajanju profitabilnih dejavnosti in so v lasti zasebnih lastnikov.

Gospodarska javna infrastruktura (GJI)

Objekti in naprave, ki so potrebni za izvajanje gospodarskih javnih služb, imajo status objektov gospodarske javne infrastrukture in so v skladu z Zakonom o gospodarskih javnih službah v lasti države ali občine.

Objekti gospodarske javne infrastrukture, potrebni za izvajanje državnih in občinskih gospodarskih javnih služb, so prikazani v spodnji tabeli.

Preglednica 2 Objekti gospodarske javne infrastrukture, potrebni za izvajanje gospodarskih javnih služb

Javna dobrina	Gospodarska javna služba			Gospodarska javna infrastruktura
Promet		državna		
		občinska		
Oskrba s pitno vodo	Zakon o vodah (ZV-1)	državna	obvezna	- vodni viri (zajetja za pitno vodo s pripadajočimi objekti, vodni zadrževalniki) - objekti za transport pitne vode od vodnih virov do prevzemnih mest v posamezni občini (črpališča, vodohrani, transportni vodovodi, ipd.)
	Zakon o varstvu okolja (ZVO-2)	občinska	obvezna	- objekti za distribucijo pitne vode znotraj občin (vodohrani, črpališča, distribucijski vodi, ipd.)
Odvajanje in čiščenje komunalne odpadne vode	Zakon o varstvu okolja (ZVO-2)	občinska	obvezna	- objekti za odvajanje in čiščenje komunalne odpadne vode (čistilne naprave, črpališča, zadrževalniki, razbremenilniki, cevovodi, ipd.)
Ravnanje z odpadki	Zakon o varstvu pred ionizirajočimi sevanji in jedrski varnosti (ZVISJV-1)	državna	obvezna	- objekti za ravnanje z radioaktivnimi odpadki
	Zakon o varstvu okolja (ZVO-2)	državna	obvezna	- sežigalnice, - objekti za ravnanje z živalskimi odpadki, - objekti za zbiranje, predelavo in odstranjevanje drugih vrst odpadkov, ki so predmet državne GJS.
	Zakon o varstvu okolja (ZVO-2)	občinska	obvezna	- odlagališča ostankov obdelanih komunalnih odpadkov - regionalni centri za ravnanje z odpadki (RCERO) - centri za ravnanje z odpadki (CERO) - zbirni centri (ZC)

				- zbiralnice odpadkov (ekološki otoki)
Oskrba z električno energijo	Zakon o oskrbi z električno energijo (ZOEE)	državna	obvezna	- objekti prenosnega sistema električne energije (električni vodi nazivne napetosti 110 kV in več, RTP in RP nazivne napetosti 110 kV in več, ipd.) - objekti distribucijskega sistema električne energije visoke napetosti (električni vodi nazivne napetosti 110 kV, RTP in RP nazivne napetosti 110 kV, ipd.) - objekti distribucijskega sistema električne energije srednje napetosti (električni vodi nazivne napetosti 10 in 20 kV, RP in TP nazivne napetosti 10 in 20 kV, ipd.) - objekti distribucijskega sistema električne energije nizke napetosti (električni vodi nazivne napetosti do 1 kV, ipd.)
Oskrba z zemeljskim plinom	Zakon o oskrbi s plini (ZOP)	državna	obvezna	- objekti prenosnega sistema zemeljskega plina (kompresorske postaje, zaporne postaje, merilno-regulacijske postaje, regulacijske postaje, prenosno plinovodno omrežje, ipd.)
		občinska	izbirna	- objekti distribucijskega sistema zemeljskega plina (merilno-regulacijske postaje, regulacijske postaje, distribucijsko plinovodno omrežje, ipd.)
Oskrba s toploto	Zakon o oskrbi s toploto iz distribucijskih sistemov (ZOTDS)	občinska	izbirna	- objekti za proizvodnjo toplote, - objekti za distribucijo toplote od proizvodnega vira do uporabnika (črpališča, distribucijski vodi, ipd.)
Elektronske komunikacije	Zakon o Radioteleviziji Slovenija (ZRTVS-1)	državna		- televizijska in radijska infrastruktura (oddajniki in zveze)

Načrtovanje objektov gospodarske javne infrastrukture

Načrtovanje objektov gospodarske javne infrastrukture je v pristojnosti države in občin.

Država in občine morajo v sklopu obveznosti zagotavljanja storitev državnih in občinskih GJS načrtovati, katere objekti GJI bodo potrebovale za potrebe zagotavljanja storitev GJS. Pristojnosti načrtovanja so razdeljene med različne sektorje, zato govorimo o sektorskem načrtovanju GJI.

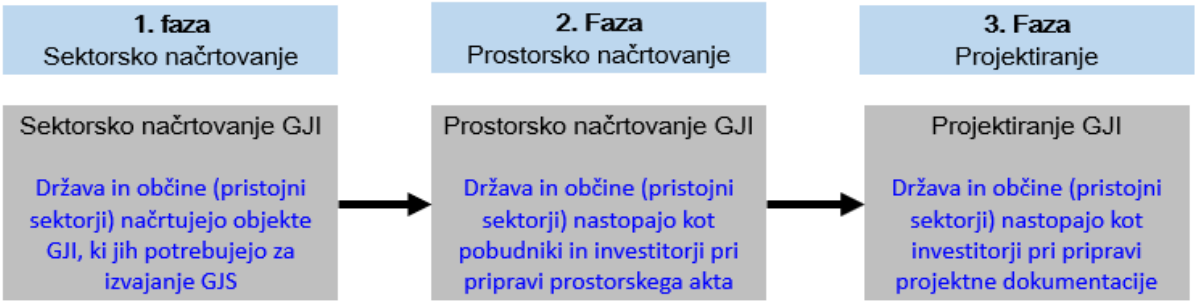
Načrtovanje objektov GJI lahko v splošnem razdelimo na tri faze:

- 1. faza: Sektorsko načrtovanje GJI,
- 2. faza: Prostorsko načrtovanje GJI,
- 3. faza: Projektiranje GJI.

V prvi fazi načrtovanja pristojni sektorji na ravni države in občin načrtujejo objekte GJI, ki jih potrebujejo za izvajanje GJS.

V drugi fazi pristojni sektorji na ravni države in občin nastopajo kot pobudniki in investitorji pri pripravi prostorskega akta.

V tretji fazi pristojni sektorji na ravni države in občin nastopajo kot investitorji pri pripravi projektne dokumentacije.

Slika 9 Shematski prikaz načrtovanja objektov GJI

Sektorsko načrtovanje GJI

Načrtovanje objektov GJI se začne s sektorskim načrtovanjem objektov GJI. Sektorsko načrtovanje objektov GJI temelji na izdelavi sistemskih analiz.

Objekti GJI so namreč med seboj soodvisni in povezani v sisteme, pojavljajo se razpršeno na območju celotne države (na poselitvenih območjih in v krajini), zaradi njihove oskrbne funkcije pa so omrežja bolj gosto razvejana na območju stavbnih zemljišč.

Na podlagi izdelave sistemskih analiz dobimo odgovore na vprašanja, kakšna je funkcija posameznih objektov GJI v sistemu, kakšna je njihova kapaciteta, kakšne so njihove proste kapacitete, kakšne izboljšave na posameznem objektu GJI oziroma na drugih delih sistema bi bile potrebne za njihovo optimalno delovanje oziroma za ustrezno zagotavljanje njihove oskrbne funkcije, katere nove objekte GJI bi bilo treba zgraditi za potrebe zagotavljanja ustrezne komunalne oskrbe objektov.

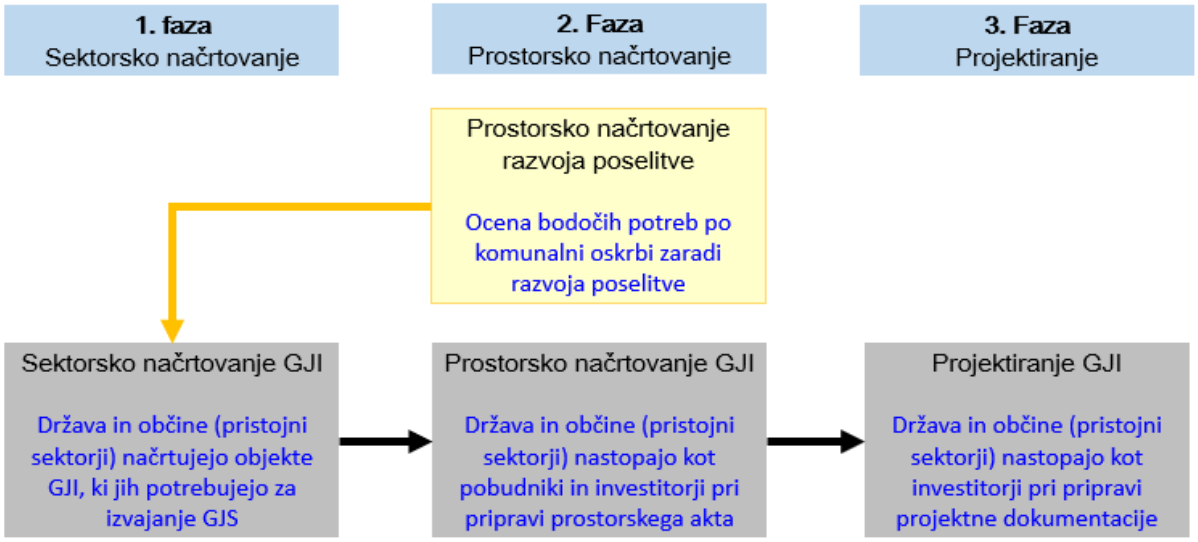
Vhodni podatek za izdelavo sistemskih analiz je ocena bodočih potreb po komunalni oskrbi objektov.

Ocena bodočih potreb po komunalni oskrbi temelji na:

- spremljanju trenda rasti/upada potreb po komunalni oskrbi znotraj obstoječih sistemov GJI,
- oceni bodočih potreb po komunalni oskrbi zaradi prilagajanja obstoječih sistemov GJI novim oskrbnim in tehničnim standardom,
- oceni bodočih potreb po komunalni oskrbi zaradi razvoja poselitve.

Ocene bodočih potreb po komunalni oskrbi na podlagi na spremljanja trenda rasti/upada potreb po komunalni oskrbi ter prilagajanju sistemov GJI novim oskrbnim in tehničnim standardom se izvajajo v sklopu sektorskega načrtovanja GJI.

Oceno bodočih potreb po komunalni oskrbi zaradi razvoja poselitve je treba zagotoviti v sklopu prostorskega načrtovanja razvoja poselitve. Ocena bodočih potreb po komunalni oskrbi zaradi razvoja poselitve predstavlja enega izmed vhodnih podatek za sektorsko načrtovanje GJI. Ocena bodočih potreb po komunalni oskrbi zaradi razvoja poselitve mora biti za možnost sektorskega načrtovanja GJI opredeljena časovno in lokacijsko (v fazi priprave RPP npr. na naselje natančno za obdobje naslednjih 5, 10, 15 let,…do končnega stanja načrtovanega razvoja poselitve).

Slika 10 Shematski prikaz sektorskega načrtovanja objektov GJI

Rezultat sektorskega načrtovanja objektov GJI so načrtovani novi objekti GJI oziroma potrebne rekonstrukcije/povečave obstoječih objektov GJI z opredelitvijo njihovih tehničnih značilnosti ter lokacijskih in prostorskih potreb. Lokacije načrtovanih objektov GJI so namreč v veliki meri pogojene s sistemskimi potrebami sistemov GJI. Prostorske potrebe načrtovanih objektov GJI pa so v veliki meri pogojene z njihovimi tehničnimi značilnostmi.

Rezultati sektorskega načrtovanja GJI predstavljajo vhodne podatke za prostorsko načrtovanje GJI.

Če želimo v RPP načrtovati razvoj sistemov GJI, s katerim bomo dosegli cilje prostorskega razvoja iz ReSPR50, je zagotovitev ustreznih vhodnih podatkov s strani sektorskega načrtovanja GJI nujen predpogoj. V nasprotnem primeru bodo v RPP lahko vključene samo splošne usmeritve v zvezi z načrtovanjem GJI, dejansko prostorsko načrtovanje GJI pa bo prestavljeno v naslednje faze in na nižje ravni načrtovanja (državno prostorsko načrtovanje, občinsko prostorsko načrtovanje na strateški in izvedbeni ravni, projektiranje GJI).

Prostorsko načrtovanje GJI

Prostorsko načrtovanje objektov GJI se udejanja z izdelavo in pripravo prostorskih aktov ter postopki državnega prostorskega načrtovanja.

Pristojnosti prostorskega načrtovanja GJI so v skladu s 53. členom ZUreP-3 razdeljene med državo in občine.

Za prostorsko načrtovanje prostorskih ureditev državnega pomena je v skladu s 53. členom ZUreP-3 pristojna država. Za prostorsko načrtovanje prostorskih ureditev lokalnega pomena je v skladu s 53. členom ZUreP-3 pristojna občina, v območju katere leži načrtovana prostorska ureditev.

Prostorske ureditve državnega pomena v skladu s 53. členom ZUreP-3 so:

1. na področju prometne infrastrukture:

- avtoceste, hitre ceste ter glavne ceste I. in II. reda, ceste na prioritetnih razvojnih oseh ter počivališča z varovanimi parkirišči ob avtocestah;
- glavne in regionalne železniške proge ter železniške postaje I. reda;

- celostne ureditve javnih letališč, namenjenih za mednarodni zračni promet, in letališč, na katerih delujeta Slovenska vojska ali Organizacija Severnoatlantske pogodbe, ter celostne ureditve za upravljanje zračnega prometa in izvajanje navigacijskih služb zračnega prometa;
- pristanišča za mednarodni javni promet s pripadajočo pristaniško infrastrukturo;
- mejni prehodi na daljinskih cestah mednarodnega pomena, cestah čezmejnega pomena in cestah nacionalnega pomena, daljinskih železniških povezavah mednarodnega pomena, daljinskih železniških povezavah nacionalnega pomena ali regionalnih železniških povezavah, javnih letališčih in heliportih za mednarodni zračni promet na nacionalni ravni ter v pristaniščih za mednarodni tovorni in potniški pomorski in rečni promet;
- prometni terminali mednarodnega in nacionalnega pomena;

2. na področju energetske infrastrukture:

- elektrarne z nazivno električno močjo najmanj 10 MW;
- vetrne elektrarne z nazivno električno močjo najmanj 10 MW, ki za svoje delovanje zahtevajo tudi umestitev ureditve državnega pomena iz drugih točk tega člena;
- elektrarne za soproizvodnjo toplote in električne energije z nazivno električno močjo najmanj 30 MW;
- elektroenergetski objekti z nazivno napetostjo najmanj 110 kV s pripadajočimi funkcionalnimi objekti;
- plinovodi s premerom najmanj 150 mm, če je njihov delovni tlak višji od 16 barov in meri dolžina najmanj 1 km, s pripadajočimi funkcionalnimi objekti;
- naftovodi in produktovodi s premerom najmanj 150 mm in dolžino najmanj 1 km, s pripadajočimi funkcionalnimi objekti;
- skladišča zemeljskega plina z zmogljivostjo najmanj 6.000.000 standardnih m^3;
- skladišča utekočinjenega zemeljskega plina z zmogljivostjo najmanj 10.000 m^3;
- skladišča fosilnih tekočih goriv z zmogljivostjo najmanj 30.000 m^3;
- skladišča utekočinjenega naftnega plina z zmogljivostjo najmanj 10.000 m^3;

3. jedrski objekti, določeni v skladu s predpisi, ki urejajo varstvo pred ionizirajočimi sevanji in jedrsko varnost;

4. s področja varstva okolja ureditve za sežig komunalnih odpadkov, če gre za izvajanje obvezne državne gospodarske javne službe sežiganja komunalnih odpadkov;

5. s področja vodne infrastrukture ureditve:

- za zmanjševanje poplavne ogroženosti v območjih pomembnega vpliva poplav;
- za načrtovanje velikih vodnih zadrževalnikov z zmogljivostjo najmanj 1.000.000 m^3;

6. s področja obrambe države in varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami:

- ureditve objektov in okolišev objektov, ki so v skladu s predpisi, ki urejajo obrambo, posebnega pomena za obrambo države;
- ureditve, potrebne za delovanje sistema zaščite, reševanja in pomoči;
- ureditve, potrebne v skladu s predpisi, ki urejajo sanacijo posledic naravnih ali drugih nesreč;

7. v območju vodnega zemljišča morja:

- vse prostorske ureditve zunaj priobalnega pasu v morju, ki obsega 150 m od meje obale proti morju;

- v priobalnem pasu v morju, ki obsega 150 m od meje obale proti morju, le tiste prostorske ureditve, ki so kot prostorske ureditve državnega pomena določene v drugih točkah tega odstavka;

8. v zavarovanih območjih ohranjanja narave in zavarovanih območjih kulturnih spomenikov:

- ureditve v zavarovanih območjih ohranjanja narave, ki jih je ustanovila država, za katere je v aktih o njihovem zavarovanju določeno, da se zanje izdela DPN;
- ureditve v zavarovanih območjih kulturnih spomenikov, ki jih je zavarovala država, za katere je v aktih o njihovem zavarovanju določeno, da se zanje izdela DPN;

9. druge prostorske ureditve državnega pomena, če so potrebne za izvedbo ali delovanje prostorskih ureditev iz 1. do 8. točke tega odstavka in se načrtujejo samostojno, na primer:

- odlagališča viškov zemeljskega, gradbenega in drugega materiala;
- območja za izvedbo omilitvenih in izravnalnih ukrepov v skladu s predpisi, ki urejajo ohranjanje narave.

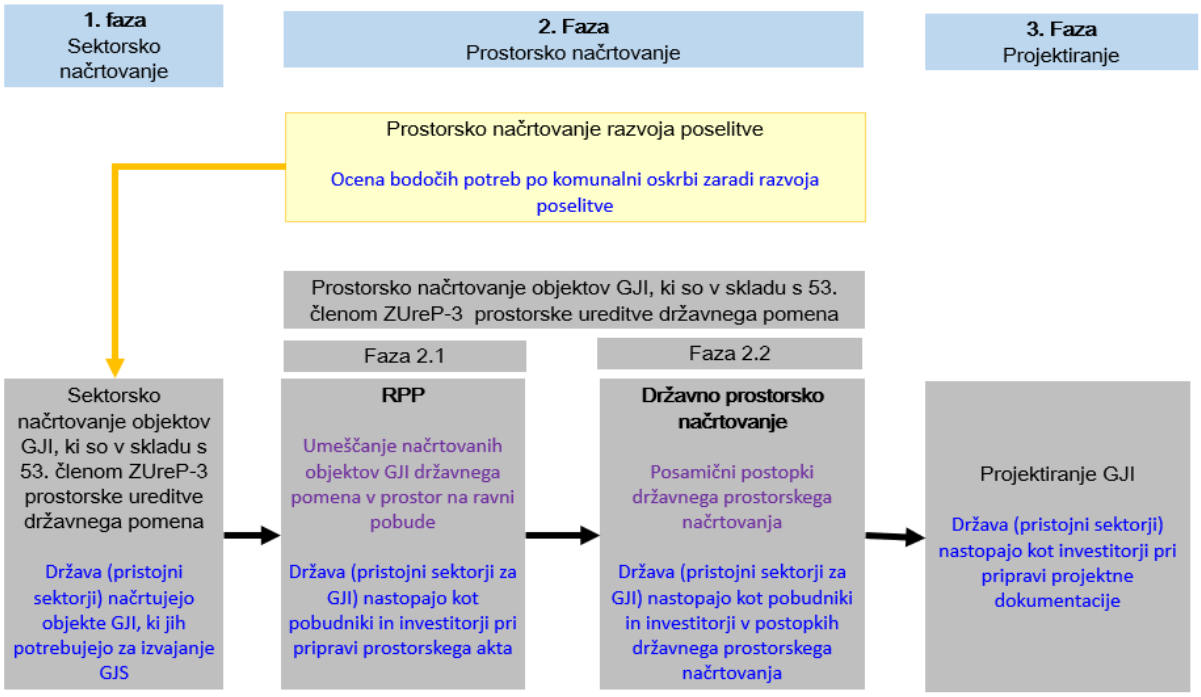
Vse ostale prostorske ureditve so prostorske ureditve lokalnega pomena.

Prostorsko načrtovanje GJI – prostorske ureditve državnega pomena

V RPP se v skladu s tretjim odstavkom 75. člena ZUreP-3 uskladijo zasnove prostorskih ureditev državnega pomena tako, da se opravita vsaj predhodno vrednotenje in utemeljitev mogočih variant, opredelijo predlogi izvedljivih variant in predložijo usmeritve za njihovo prostorsko načrtovanje. Te so podlaga za izvedbo postopkov državnega prostorskega načrtovanja.

V RPP se torej v skladu z ZUreP-3 načrtujejo vsi objekti GJI, ki so v skladu z ZUreP-3 prostorske ureditve državnega pomena. Načrtovanje objektov GJI, ki so prostorske ureditve državnega pomena, v RPP, vsebinsko ustreza izdelavi pobude v postopkih državnega prostorskega načrtovanja. RPP torej vsebinsko predstavlja »državni prostorski plan«, v katerem se na ravni pobude v prostor umestijo vsi načrtovani objekti GJI, ki so prostorske ureditve državnega pomena.

V RPP se na ta način v naprej rezervira prostor za gradnjo objektov GJI, ki so prostorske ureditve državnega pomena. Podrobnejše prostorsko načrtovanje teh objektov se nato izvede v nadaljevanju v posamičnih postopkih državnega prostorskega načrtovanja.

Slika 11 Shematski prikaz prostorskega načrtovanja objektov GJI, ki so v skladu s 53. členom ZUreP-3 prostorske ureditve državnega pomena

Predpogoj za izvedbo prostorskega načrtovanja objektov GJI, ki so prostorske ureditve državnega pomena, v RPP, je zagotovitev ustreznih vhodnih podatkov s strani sektorskega načrtovanja GJI. Država (pristojni sektorji za GJI) pri pripravi RPP nastopajo kot pobudniki in investitorji načrtovanih objektov GJI. Za pripravo RPP morajo kot pobudniki in investitorji načrtovanih prostorskih ureditev zagotoviti izdelavo ustreznih strokovnih podlag (izdelava idejnih rešitev načrtovanih objektov GJI s prikazi prostorskih koridorjev izvedljivih variant).

Če sektorji, pristojni za načrtovanje GJI, ne bodo zagotovili ustreznih vhodnih podatkov za prostorsko načrtovanje GJI in pri pripravi RPP ne bodo nastopali kot pobudniki in investitorji, se objektov GJI, ki so prostorske ureditve državnega pomena, v RPP ne bo načrtovalo. Njihovo prostorsko načrtovanje se bo prestavilo v naslednjo fazo (faza 2.2.) in se bo tako kot do sedaj začelo v fazi izvedbe posamičnih postopkov državnega prostorskega načrtovanja. RPP bo v tem primeru izgubil svoj namen in sam po sebi ne bo predstavljal nobenega doprinosa pri načrtovanju objektov GJI, ki so prostorske ureditve državnega pomena.

Prostorsko načrtovanje GJI – prostorske ureditve lokalnega pomena

V RPP se v skladu s četrtim odstavkom 75. člena ZUreP-3 obvezno uskladijo in določijo zasnove prostorskih ureditev lokalnega pomena, ki segajo v območje več občin ali vplivajo na razvoj več občin. Med te spadajo zlasti:

- prostorske ureditve, neposredno namenjene opravljanju lokalnih gospodarskih javnih služb s področja varstva okolja;
- prednostna razvojna območja za stanovanjsko oskrbo;
- prednostna območja za gospodarski razvoj, ki sama ali kot širitev obstoječih presegajo 10 ha uporabne površine (industrijska, obrtna, trgovska, poslovna, logistični centri);

- večja nakupovalna središča, ki sama ali kot širitev obstoječih presegajo 5.000 m2 bruto tlorisne površine;
- infrastrukturna vozlišča in prostorske ureditve, namenjene urejanju skupnega javnega potniškega prometa;
- območja za objekte pomembnejše družbene infrastrukture;
- prednostna območja za razvoj turizma.

Kriterija, na podlagi katerih se skladno s četrtim odstavkom 75. člena ZUreP-3 presoja, če je treba prostorsko ureditev lokalnega pomena načrtovati v RPP, za presojo glede obveznosti načrtovanja objektov GJI v RPP nista ustrezna.

Prvi kriterij določa, da je treba v RPP načrtovati objekte GJI, ki segajo v območje več občin. Ta kriterij je za presojo problematičen, saj veliko objektov GJI, ki so sicer sistemsko manj pomembni in izrazito lokalnega značaja, sega na območje več občin zgolj zaradi dejstva, da potekajo po obmejnih območjih in oskrbujejo posamezne objekte na obeh straneh meje. Ob upoštevanju tega kriterija bi se v RPP večinoma načrtovali objekti GJI, ki se lokacijsko nahajajo na mejnih območjih med občinami, kar pa vsebinsko ni ustrezno.

Drugi kriterij določa, da je treba v RPP načrtovati objekte GJI, ki vplivajo na razvoj več občin. Ta kriterij je za presojo problematičen, ker je težko določljiv. Če se na primer dve občini odločita, da bosta za čiščenje komunalne odpadne zgradili skupno čistilno napravo, ali ima to vpliv na razvoj teh dveh občin? Ali bi bil razvoj teh dveh občin drugačen, če bi imeli vsaka svojo čistilno napravo? Ali pa če se dve občini odločita, da bosta zgradili skupni zbirni center za odpadke, ali ima to vpliv na razvoj teh dveh občin? Ali bi bil razvoj teh dveh občin drugačen, če bi imeli vsaka svoj zbirni center?

Glede na to, da ZUreP-3 določa obveznost načrtovanja nekaterih objektov GJI, ki so objekti lokalnega pomena, v RPP, menimo, da bi bilo treba v ZUreP-3 bolj jasno in ustrezno določiti, za katere objekte gre.

V nadaljevanju te naloge je predpostavljeno, da se v luči določil ZUreP-3 v RPP obvezno načrtujejo objekti GJI, ki so prostorske ureditve lokalnega pomena, če sta hkrati izpolnjena naslednja pogoja:

- gre za sistemsko na ravni regije ali občine pomembnejše objekte GJI,
- objekt GJI služi komunalni oskrbi več občin.

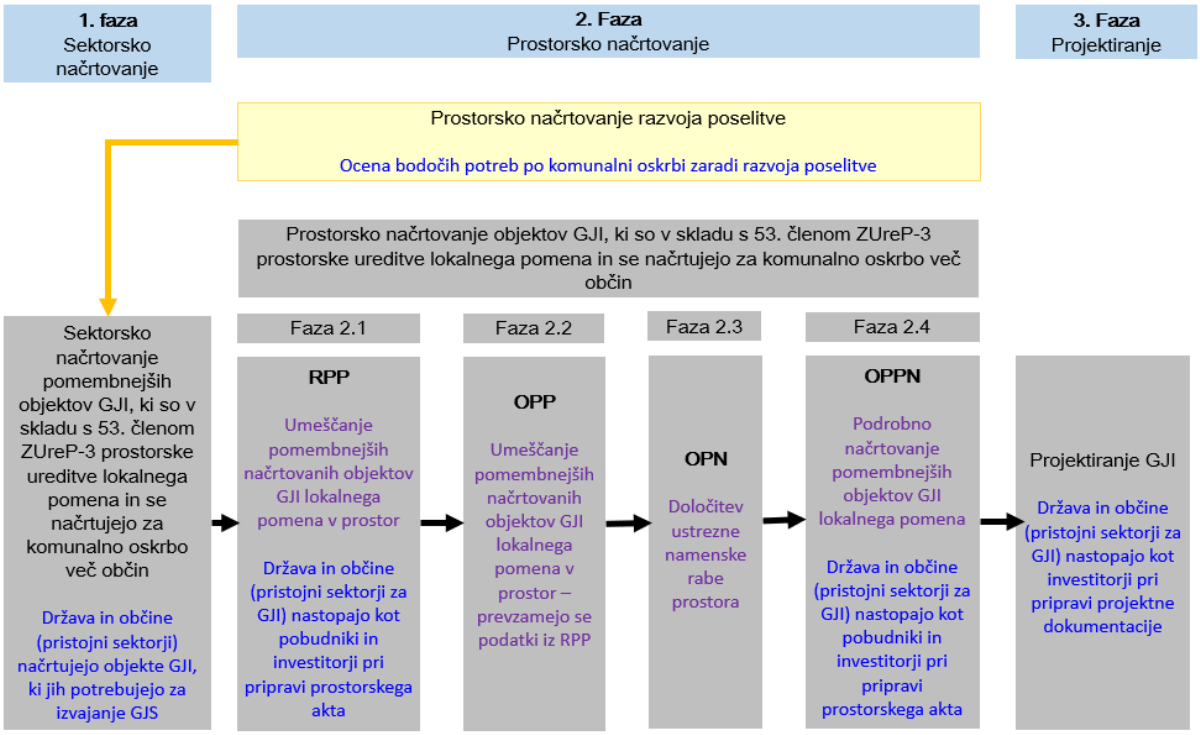
V luči določil ZUreP-3 glede obveznosti načrtovanja nekaterih objektov GJI, ki so objekti lokalnega pomena, v RPP, tudi niso dovolj jasna določila četrtega odstavka 79. člena ZUreP-3 in drugega odstavka 117. člena ZUreP-3.

Četrti odstavek 79. člena ZUreP-3 določa, da občinski prostorski plan (OPP) ne sme določati zasnov prostorskih ureditev lokalnega pomena iz četrtega odstavka 75. člena ZUreP-3, ki niso v skladu z RPP in akcijskim programom za izvajanje Strategije.

Drugi odstavek 117. člena ZUreP-3 določa, da OPN ne sme določati prostorskih ureditev lokalnega pomena iz četrtega odstavka 75. člena ZUreP-3, ki niso v skladu z OPP, RPP, akcijskim programom za izvajanje Strategije in Strategijo.

Glede na to, da morajo občine v RPP obvezno načrtovati nekatere objekte GJI, ki so objekti lokalnega pomena, se pojavlja vprašanje, če lahko občine te objekte načrtujejo v OPP in OPN, ne da bi jih predhodno načrtovale v RPP. Ali se šteje, da sta OPP in OPN skladna z RPP, če načrtujeta gradnjo objektov GJI, ki so prostorske ureditve lokalnega pomena, ki jih je obvezno načrtovati v RPP, pa tam niso načrtovani?

V nadaljevanju te naloge je predpostavljeno, da občine v skladu z ZUreP-3 lahko v OPP in OPN načrtujejo vse objekte GJI, ki so prostorske ureditve lokalnega pomena, ne glede na to, če jih niso predhodno načrtovale v RPP.

Slika 12 Shematski prikaz prostorskega načrtovanja pomembnejših objektov GJI, ki so v skladu s 53. členom ZUreP-3 prostorske ureditve lokalnega pomena

Država (pristojni sektorji za GJI), pomembnejše objekte GJI, ki so prostorske ureditve lokalnega pomena, načrtuje v RPP. Država (pristojni sektorji za GJI) pri pripravi RPP sodeluje kot pobudnik in investitor. V RPP se za te objekte določijo prednostna območja za njihovo gradnjo. Na ta način se v RPP rezervira prostor za gradnjo pomembnejših objektov GJI, ki so potrebni za izvajanje državnih GJS, in so v skladu z ZUreP-3 prostorske ureditve lokalnega pomena.

Več občin (pristojni sektorji za GJI) pomembnejše objekte GJI, ki služijo več občinam in ki so prostorske ureditve lokalnega pomena, načrtuje v RPP. Vse občine (pristojni sektorji za GJI), ki načrtujejo skupne objekte GJ, pri pripravi RPP sodeluje kot pobudniki in investitorji. Njihovi medsebojni dogovori v zvezi z načrtovanjem, gradnjo, financiranjem, upravljanjem in vzdrževanjem skupnih objektov GJI se določijo v medobčinskih sporazumih.

Rešitve načrtovanih objektov se iz RPP v naslednjih fazah prostorskega načrtovanja neposredno prevzamejo v OPP (faza 2.2), v OPN (faza 2.3) se za območja načrtovanih objektov GJI določi ustrezna namenska raba oziroma ustrezna regulacija prostora. Za podrobno načrtovanje tehnično zahtevnih ali prostorsko bolj zaznavnih objektov GJI se lahko z OPN predpiše tudi izdelava OPPN (faza 2.4).

Predpogoj za izvedbo prostorskega načrtovanja pomembnejših objektov GJI, ki so prostorske ureditve lokalnega pomena, v RPP je zagotovitev ustreznih vhodnih podatkov s strani sektorskega načrtovanja GJI. Država in občine (pristojni sektorji za GJI) pri pripravi RPP nastopajo kot pobudniki in investitorji načrtovanih objektov GJI. Za pripravo RPP morajo kot pobudniki in investitorji načrtovanih prostorskih ureditev zagotoviti izdelavo ustreznih strokovnih podlag (izdelava idejnih rešitev načrtovanih objektov GJI s prikazi prostorskih koridorjev izvedljivih variant).

Če sektorji, pristojni za načrtovanje GJI, ne bodo zagotovili ustreznih vhodnih podatkov za prostorsko načrtovanje GJI in pri pripravi RPP ne bodo nastopali kot pobudniki in investitorji, se pomembnejših objektov GJI, ki so prostorske ureditve lokalnega pomena, v RPP ne bo načrtovalo. Njihovo prostorsko načrtovanje se bo prestavilo v naslednje faze načrtovanja (faze 2.2, 2.3 in 2.4) in se bo tako kot do sedaj začelo v fazi priprave OPP ali OPN ali še v kasnejši fazi projektiranja GJI na podlagi splošnih usmeritev iz OPN v zvezi z dopustnostjo gradnje objektov GJI. RPP bo v tem primeru izgubil svoj namen in sam po sebi ne bo predstavljal nobenega doprinosa pri načrtovanju pomembnejših objektov GJI, ki so prostorske ureditve lokalnega pomena.

3.2 Komunalna infrastruktura

3.2.1 Oskrba s pitno vodo

Izhodišča

Za izvajanje obvezne državne gospodarske javne službe obratovanja in vzdrževanja vodne infrastrukture, namenjene ohranjanju in uravnavanju vodnih količin, ki obsega izvajanje ukrepov, da se zagotovi količinska, časovna in prostorska razporeditev vode, ki je potrebna za oskrbo prebivalstva s pitno vodo, je pristojno Ministrstvo, pristojno za vode.

V sklopu izvajanja obvezne državne gospodarske javne službe Ministrstvo, pristojno za vode, sektorsko načrtuje objekte GJI, ki so potrebni za izvajanje državne GJS. Ti objekti so:

- vodni viri (zajetja za pitno vodo s pripadajočimi objekti, vodni zadrževalniki),
- objekti za transport pitne vode od vodnih virov do prevzemnih mest v posamezni občini (črpališča, vodohrani, transportni vodovodi, ipd.).

Pri pripravi RPP Ministrstvo, pristojno za vode, sodeluje kot pobudnik in investitor načrtovanih objektov GJI za oskrbo s pitno vodo, ki se načrtujejo za potrebe izvajanja državne GJS. Za pripravo RPP mora Ministrstvo, pristojno za vode, kot pobudnik in investitor načrtovanih prostorskih ureditev zagotoviti izdelavo ustreznih strokovnih podlag (izdelava idejnih rešitev načrtovanih objektov GJI s prikazi prostorskih koridorjev izvedljivih variant).

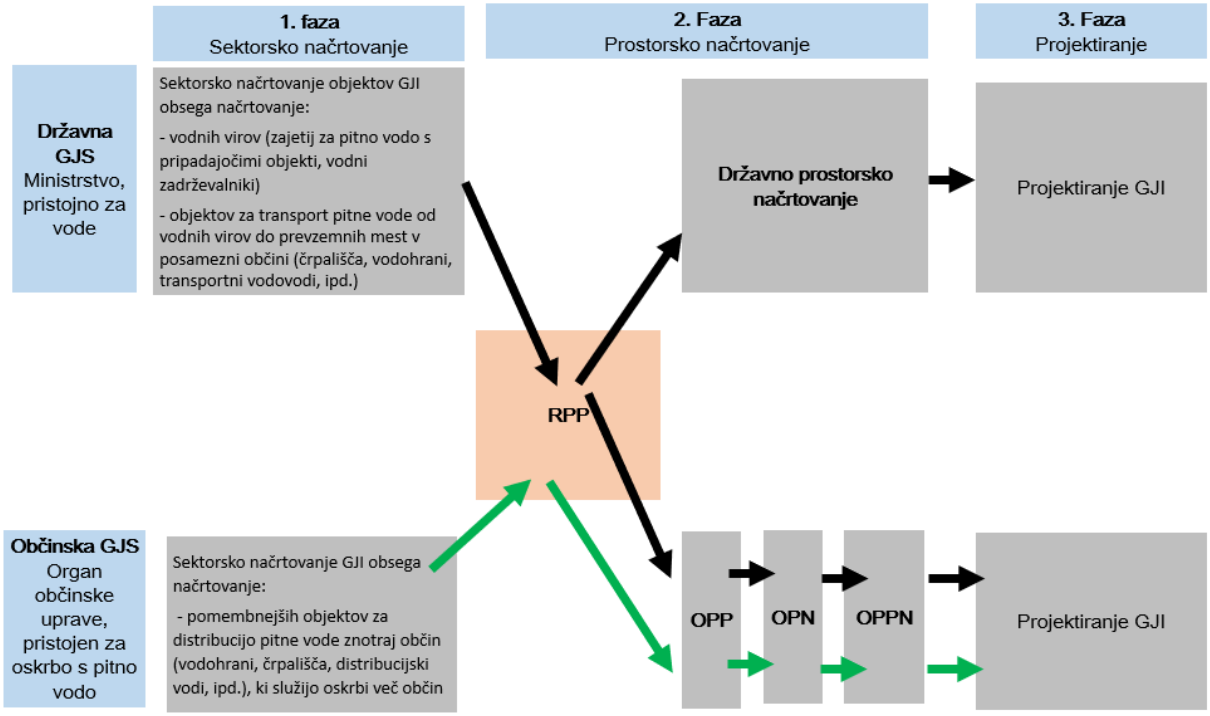
Vsi objekti GJI za oskrbo s pitno vodo, ki so potrebni za izvajanje državne GJS, razen velikih vodnih zadrževalnikov z zmogljivostjo najmanj 1.000.000 m^3, so v skladu s 53. členom ZUreP-3 prostorske ureditve lokalnega pomena. To pomeni, da se veliki vodni zadrževalniki z zmogljivostjo najmanj 1.000.000 m^3 v naslednjih fazah prostorskega načrtovanja načrtujejo v sklopu postopkov državnega prostorskega načrtovanja, vsi ostali objekti GJI za oskrbo s pitno vodo, potrebni za izvajanje državne GJS, pa v postopkih občinskega prostorskega načrtovanja (OPP, OPN, OPPN).

Za izvajanje obvezne občinske gospodarske javne službe oskrba prebivalstva s pitno vodo so pristojni organi občinskih uprav, pristojni za oskrbo s pitno vodo.

V sklopu izvajanja obvezne občinske gospodarske javne službe organi občinskih uprav, pristojni za oskrbo s pitno vodo, sektorsko načrtujejo objekte GJI, ki so potrebni za izvajanje občinske GJS. Če se več občin na podlagi medobčinskih sporazumov odloči, da bodo storitve občinske GJS zagotavljale z izgradnjo skupnih objektov za oskrbo s pitno vodo, potem se pomembnejše objekte za distribucijo pitne vode znotraj občin (vodohrani, črpališča, distribucijski vodi, ipd.), ki služijo oskrbi več občin, načrtuje v RPP.

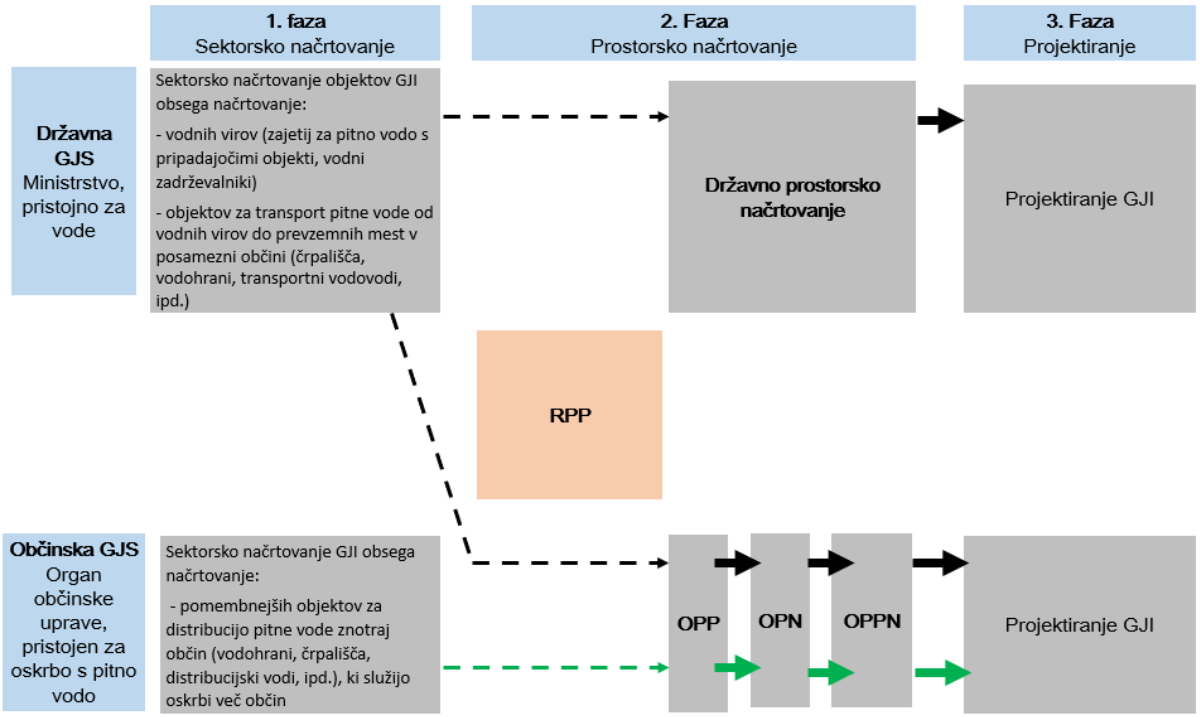
Pri pripravi RPP organi občinskih uprav, pristojni za oskrbo s pitno vodo, sodelujejo kot pobudniki in investitorji načrtovanih skupnih objektov GJI za oskrbo s pitno vodo, ki se načrtujejo za potrebe izvajanja občinskih GJS. Za pripravo RPP morajo organi občinskih uprav, pristojni za oskrbo s pitno vodo, kot pobudniki in investitorji načrtovanih prostorskih ureditev zagotoviti izdelavo ustreznih strokovnih podlag (izdelava idejnih rešitev načrtovanih objektov GJI s prikazi prostorskih koridorjev izvedljivih variant).

Vsi objekti GJI za oskrbo s pitno vodo, ki so potrebni za izvajanje občinskih GJS, so v skladu s 53. členom ZUreP-3 prostorske ureditve lokalnega pomena. To pomeni, da se v naslednjih fazah prostorskega načrtovanja načrtujejo v sklopu postopkov občinskega prostorskega načrtovanja (OPP, OPN, OPPN).

Slika 13 Shematski prikaz načrtovanja objektov GJI za oskrbo s pitno vodo

Če Ministrstvo, pristojno za vode ter organi občinskih uprav, pristojni za oskrbo s pitno vodo, ne bodo v fazi priprave RPP sektorsko načrtovali objektov GJI, potrebnih za oskrbo s pitno vodo, se bo prostorsko načrtovanje teh objektov premaknilo mimo postopkov RPP v naslednje faze prostorskega načrtovanja na državni in občinski ravni. RPP bo v tem primeru izgubil svoj namen in sam po sebi ne bo predstavljal nobenega doprinosa pri načrtovanju objektov GJI.

Slika 14 Shematski prikaz načrtovanja objektov GJI za oskrbo s pitno vodo v primeru odsotnosti sektorskega načrtovanja GJI v fazi priprave RPP

Vhodni podatki za pripravo RPP s področja oskrbe s pitno vodo

Ministrstvo, pristojno za vode, mora za pripravo RPP zagotoviti naslednje vhodne podatke:

- obstoječe vodne vire in rezervne vodne vire za oskrbo prebivalstva s pitno vodo, ki se izvaja kot gospodarska javna služba (vključno z ustreznimi grafičnimi prikazi),
- načrtovane vodne vire in rezervne vodne vire za oskrbo prebivalstva s pitno vodo, ki se izvaja kot gospodarska javna služba (vključno z ustreznimi grafičnimi prikazi),
- vodovarstvena območja obstoječih in načrtovanih vodnih virov in rezervnih vodnih virov za oskrbo prebivalstva s pitno vodo, ki se izvaja kot gospodarska javna služba (vključno z ustreznimi grafičnimi prikazi),
- kapacitete obstoječih in načrtovanih vodnih virov (z navedbo že uporabljenih in še razpoložljivih kapacitet za oskrbo prebivalstva s pitno vodo, ki se izvaja kot gospodarska javna služba),
- oskrbna območja posameznih obstoječih in načrtovanih vodnih virov (vključno z ustreznimi grafičnimi prikazi),
- obstoječe objekte GJI za oskrbo s pitno vodo za izvajanje državne GJS (zajetja za pitno vodo s pripadajočimi objekti, objekti za transport vode od zajetij do prevzemnih mest v posamezni občini kot so npr. vodohrani, črpališča, transportni vodovodi, ipd.) (vključno z ustreznimi grafičnimi prikazi),
- načrtovane objekte GJI za oskrbo s pitno vodo za izvajanje državne GJS (načrtovana zajetja za pitno vodo s pripadajočimi objekti, načrtovani objekti za transport vode od zajetij do prevzemnih mest v posamezni občini kot so npr. vodohrani, črpališča, transportni vodovodi, ipd.) (vključno z ustreznimi grafičnimi prikazi).

Ker je bilo v fazi analize stanja ugotovljeno, da vhodni podatki za pripravo RPP s področja oskrbe s pitno vodo (državna GJS) niso na razpolago, predlagamo, da se za pripravo RPP izdela strokovna podlaga Zasnova sistema oskrbe s pitno vodo na območju RS, v kateri se zberejo in pripravijo ustrezni vhodni podatki za pripravo RPP. Pripravljavec strokovne podlage je Ministrstvo, pristojno za vode.

Za vse načrtovane objekte GJI za oskrbo s pitno vodo, ki so potrebni za izvajanje državne GJS, je treba izdelati idejne rešitev načrtovanih objektov GJI s prikazi prostorskih koridorjev izvedljivih variant. Izdelavo ustreznih idejnih rešitev zagotovi Ministrstvo, pristojno za vode, kot pobudnik in investitor načrtovanih prostorskih ureditev s področja oskrbe s pitno vodo.

V primeru, če načrtovani objekt GJI poteka prek območij več regij oziroma služi oskrbi več regij, se za načrtovani objekt GJI izdela skupna idejna rešitev kot skupna strokovna podlaga za pripravo RPP za vse regije, za katere se načrtuje oziroma prek območij katerih poteka.

Občine, ki skupaj na podlagi medobčinskih sporazumov načrtujejo skupne pomembnejše objekte za distribucijo vode znotraj občin, morajo kot strokovno podlago za RPP zagotoviti izdelavo idejne rešitve načrtovanih objektov GJI s prikazi prostorskih koridorjev izvedljivih variant.

Državne usmeritve za sektorsko in prostorsko načrtovanje objektov GJI za oskrbo s pitno vodo

Usmeritve iz Strategije prostorskega razvoja Slovenije 2050 (ReSPR50):

- Posebna raba vode za oskrbo s pitno vodo ima prednost pred rabo vode za druge namene. Raba voda se mora izvajati ob poudarjeni skrbi za obnavljanje količine in kakovosti vode podzemnih vodonosnikov ter ob njihovem dolgoročnem varstvu, za kar skrbi država. Spodbuja se racionalna raba pitne vode.
- Za kakovostno in stalno oskrbo s pitno vodo se varujejo obstoječi vodni viri in kakovost pitne vode, zagotavljajo dodatni in rezervni vodni viri ter medsebojno se povezujejo vodooskrbni sistemi.
- Na kraških območjih se podpira lokalne skupnosti pri oblikovanju in izvedbi primernih in z zakonodajo predpisanih rešitev za oskrbo s pitno vodo in odvajanje odpadnih voda, še zlasti kot podpora razvoju na podeželju. Za razreševanje nasprotij med vrstami rabe na vodovarstvenih območjih se prednostno poiščejo možnosti za komplementarno rabo oziroma izvajanje rabe tako, da se ohranja kakovost varovanega vodnega vira.

Usmeritve iz Nacionalnega programa upravljanja z vodami:

- 17% ozemlja v Sloveniji že zavarovanih za namen javne oskrbe s pitno vodo (t. i. vodovarstvena območja), a bo treba v prihodnje okrepiti in pospešiti aktivnosti za zavarovanje dodatnih vodovarstvenih območij.

Usmeritve iz Načrta upravljanja voda na vodnem območju Donave za obdobje 2023–2027 in Načrta upravljanja voda na vodnem območju Jadranskega morja za obdobje 2023–2027

- V nadaljnjih letih je pričakovati večje težave v oskrbi s pitno vodo slovenske Istre, ki je del vodnega območja Jadranskega morja, saj so na navedenem območju vodne količine omejene. Letna in še posebej končna rast porabe pa se občutno povečuje zaradi turističnega vpliva, naravnega prirasta, kot tudi povečanega števila prebivalcev na obali v poletnih mesecih. Obstoječe stanje vodne oskrbe ni zadovoljivo, zato podjetje Rižanski vodovod Koper skupaj z lokalno skupnostjo išče primerno rešitev za zagotovitev dodatnega vodnega vira in s tem varne oskrbe s pitno vodo.

- Za dolgoročno rešitev oskrbe z vodo slovenske Istre so bile že izdelane študije. Zastavljeni so bili naslednji cilji: zagotovitev vodnega vira za oskrbo s pitno vodo širše regije, t.j. slovenske Istre ter zalednega kraškega območja, zagotovitev ustreznih količin ter ustrezne kakovosti surove vode za vodooskrbo prebivalstva s pitno vodo dolgoročno, zagotovitev vodnega vira, ki ima najmanjši možni potencial ogroženosti, tako glede količin kot tudi kakovosti surove vode, upoštevanje hidrografskih značilnosti in omejitev, pri čemer se tako vodni vir in vodovarstveni pasovi, kot tudi vsi ostali objekti, nahajajo na teritoriju Slovenije. Ob upoštevanju zadostnih kapacitet vodnih virov na povodju ali vodnem območju se za namen oskrbe s pitno vodo kritičnih območij preuči možnost zagotavljanja zadostnih količin pitne vode tudi s črpanjem vode iz enega v drugo povodje oz. vodno območje. Izvedba takšnih rešitev oskrbe s pitno vodo ne sme ogrožati dobrega stanja površinskih in podzemnih voda.
- Med že odobrenimi kohezijskimi projekti na področju oskrbe s pitno vodo je tudi Brkinski vodovod, ki predstavlja izjemno pomembno investicijo v sklopu zagotavljanja vodooskrbe na območju slovenske Istre in Kraškega zaledja. Hkrati je v pripravi državni lokacijski načrt za zagotovitev dodatnega vodnega vira, ki bo dolgoročno lahko zagotovil oskrbo te regije in vodo za okrog 100 tisoč prebivalcev.
- Zaradi značilne poselitve je Slovenija bolj kot ostale države, v katerih je poselitev izrazito koncentrirana v večjih mestih, soočena z izzivi zagotavljanja varne in zanesljive oskrbe s pitno vodo in odvajanja in čiščenja odpadnih voda v razdrobljenem okolju naselij in urbanih središčih na celovitem ozemlju. Pri tem je Slovenija dodatno soočena z izzivom razpršene poseljenosti in razdrobljenosti izvajalcev storitev oskrbe s pitno vodo in odvajanja in čiščenja odpadne vode, saj je za izvajanje teh storitev, ki so v pristojnosti posamezne lokalne skupnosti, pristojnih okoli 90 izvajalcev za področje oskrbe s pitno vodo in 115 izvajalcev za področje odpadne vode, pri čemer je v več primerih v občini isti izvajalec pristojen tako za pitno kot za odpadno vodo. Za preseganje tega stanja je treba zagotoviti zakonske podlage za ustrezen prenos pristojnosti dela teh funkcij na pokrajine.

3.2.2 Odvajanje in čiščenje komunalne odpadne vode

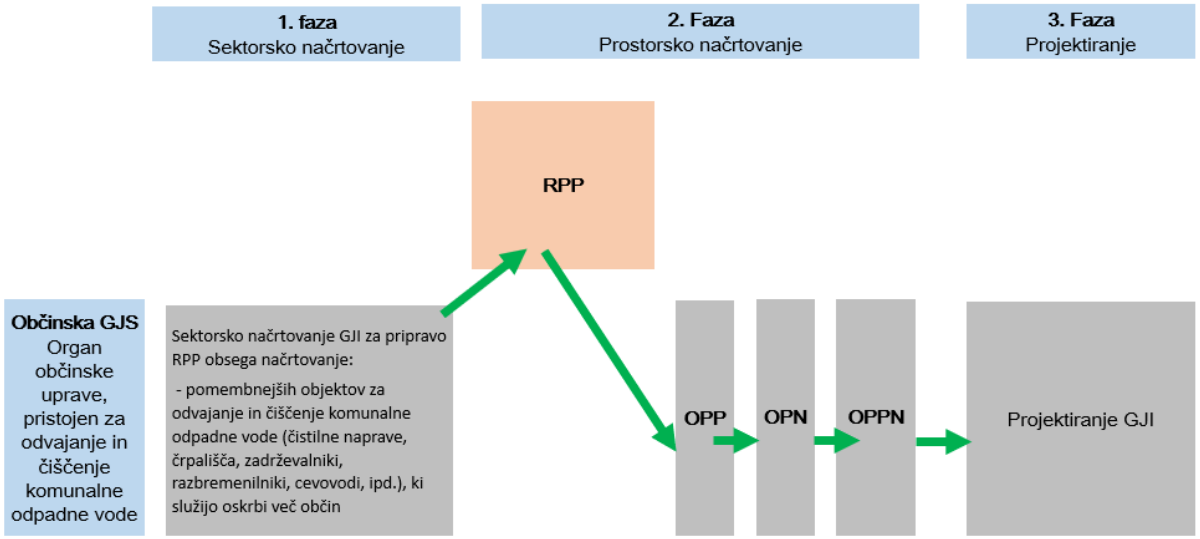
Izhodišča

Za izvajanje obvezne občinske gospodarske javne službe odvajanja in čiščenja komunalne odpadne vode so pristojni organi občinskih uprav, pristojni za odvajanje in čiščenje komunalne odpadne vode.

V sklopu izvajanja obvezne občinske gospodarske javne službe organi občinskih uprav, pristojni za odvajanje in čiščenje komunalne odpadne vode, sektorsko načrtujejo objekte GJI, ki so potrebni za izvajanje občinske GJS. Če se več občin na podlagi medobčinskih sporazumov odloči, da bodo storitve občinske GJS zagotavljale z izgradnjo skupnih objektov za odvajanje in čiščenje komunalne odpadne vode, potem se pomembnejše objekte za odvajanje in čiščenje komunalne odpadne vode (čistilne naprave, črpališča, zadrževalniki, razbremenilniki, cevovodi, ipd.), ki služijo oskrbi več občin, načrtuje v RPP.

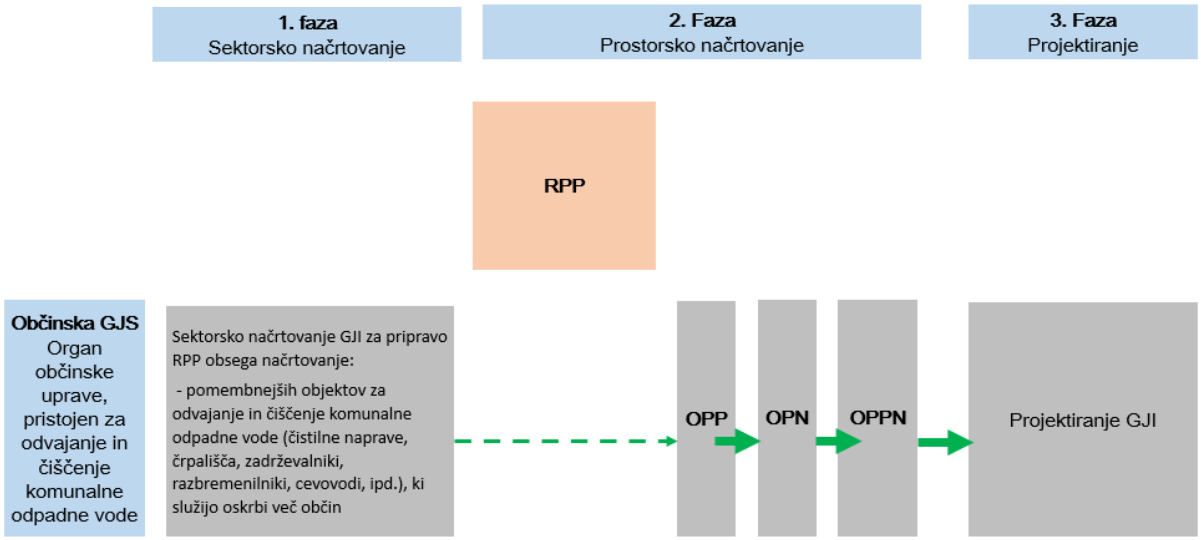
Pri pripravi RPP organi občinskih uprav, pristojni za odvajanje in čiščenje komunalne odpadne vode, sodelujejo kot pobudniki in investitorji načrtovanih skupnih objektov GJI za odvajanje in čiščenje komunalne odpadne vode, ki se načrtujejo za potrebe izvajanja občinskih GJS. Za pripravo RPP morajo organi občinskih uprav, pristojni za odvajanje in čiščenje komunalne odpadne vode, kot pobudniki in investitorji načrtovanih prostorskih ureditev zagotoviti izdelavo ustreznih strokovnih podlag (izdelava idejnih rešitev načrtovanih objektov GJI s prikazi prostorskih koridorjev izvedljivih variant).

Vsi objekti GJI za odvajanje in čiščenje komunalne odpadne vode, ki so potrebni za izvajanje občinskih GJS, so v skladu s 53. členom ZUreP-3 prostorske ureditve lokalnega pomena. To pomeni, da se v naslednjih fazah prostorskega načrtovanja načrtujejo v sklopu postopkov občinskega prostorskega načrtovanja (OPP, OPN, OPPN).

Slika 15 Shematski prikaz načrtovanja objektov GJI za odvajanje in čiščenje komunalne odpadne vode

Če organi občinskih uprav, pristojni za odvajanje in čiščenje komunalne odpadne vode, ne bodo v fazi priprave RPP sektorsko načrtovali objektov GJI, potrebnih za odvajanje in čiščenje komunalne odpadne vode, se bo prostorsko načrtovanje teh objektov premaknilo mimo postopkov RPP v naslednje faze prostorskega načrtovanja na občinski ravni. RPP bo v tem primeru izgubil svoj namen in sam po sebi ne bo predstavljal nobenega doprinosa pri načrtovanju objektov GJI.

Slika 16 Shematski prikaz načrtovanja objektov GJI za odvajanje in čiščenje komunalne odpadne vode v primeru odsotnosti sektorskega načrtovanja GJI v fazi priprave RPP

Vhodni podatki za pripravo RPP s področja odvajanja in čiščenja komunalne odpadne vode

Občine, ki skupaj na podlagi medobčinskih sporazumov načrtujejo skupne pomembnejše objekte za odvajanje in čiščenje komunalne odpadne vode, morajo kot strokovno podlago za RPP zagotoviti izdelavo idejne rešitve načrtovanih objektov GJI s prikazi prostorskih koridorjev izvedljivih variant.

Državne usmeritve za sektorsko in prostorsko načrtovanje objektov GJI za odvajanje in čiščenje komunalne odpadne vode

Usmeritve iz Strategije prostorskega razvoja Slovenije 2050 (ReSPR50):

- Na kraških območjih se podpira lokalne skupnosti pri oblikovanju in izvedbi primernih in z zakonodajo predpisanih rešitev za oskrbo s pitno vodo in odvajanje odpadnih voda, še zlasti kot podpora razvoju na podeželju. Za razreševanje nasprotij med vrstami rabe na vodovarstvenih območjih se prednostno poiščejo možnosti za komplementarno rabo oziroma izvajanje rabe tako, da se ohranja kakovost varovanega vodnega vira.

3.2.3 Ravnanje z odpadki

Izhodišča

Za izvajanje obveznih državnih gospodarskih javnih služb s področja ravnanja z odpadki je pristojno Ministrstvo, pristojno za ravnanje z odpadki.

V sklopu izvajanja obveznih državnih gospodarskih javnih služb Ministrstvo, pristojno za ravnanje z odpadki, sektorsko načrtuje objekte GJI, ki so potrebni za izvajanje državne GJS. Ti objekti so:

- objekti za ravnanje z radioaktivnimi odpadki,
- sežigalnice,
- objekti za ravnanje z živalskimi odpadki,
- objekti za zbiranje, predelavo in odstranjevanje drugih vrst odpadkov, ki so predmet državne GJS.

Pri pripravi RPP Ministrstvo, pristojno za ravnanja z odpadki, sodeluje kot pobudnik in investitor načrtovanih objektov GJI za ravnanja z odpadki, ki se načrtujejo za potrebe izvajanja državnih GJS. Za pripravo RPP mora Ministrstvo, pristojno za ravnanja z odpadki, kot pobudnik in investitor načrtovanih prostorskih ureditev zagotoviti izdelavo ustreznih strokovnih podlag (izdelava idejnih rešitev načrtovanih objektov GJI s prikazi prostorskih koridorjev izvedljivih variant).

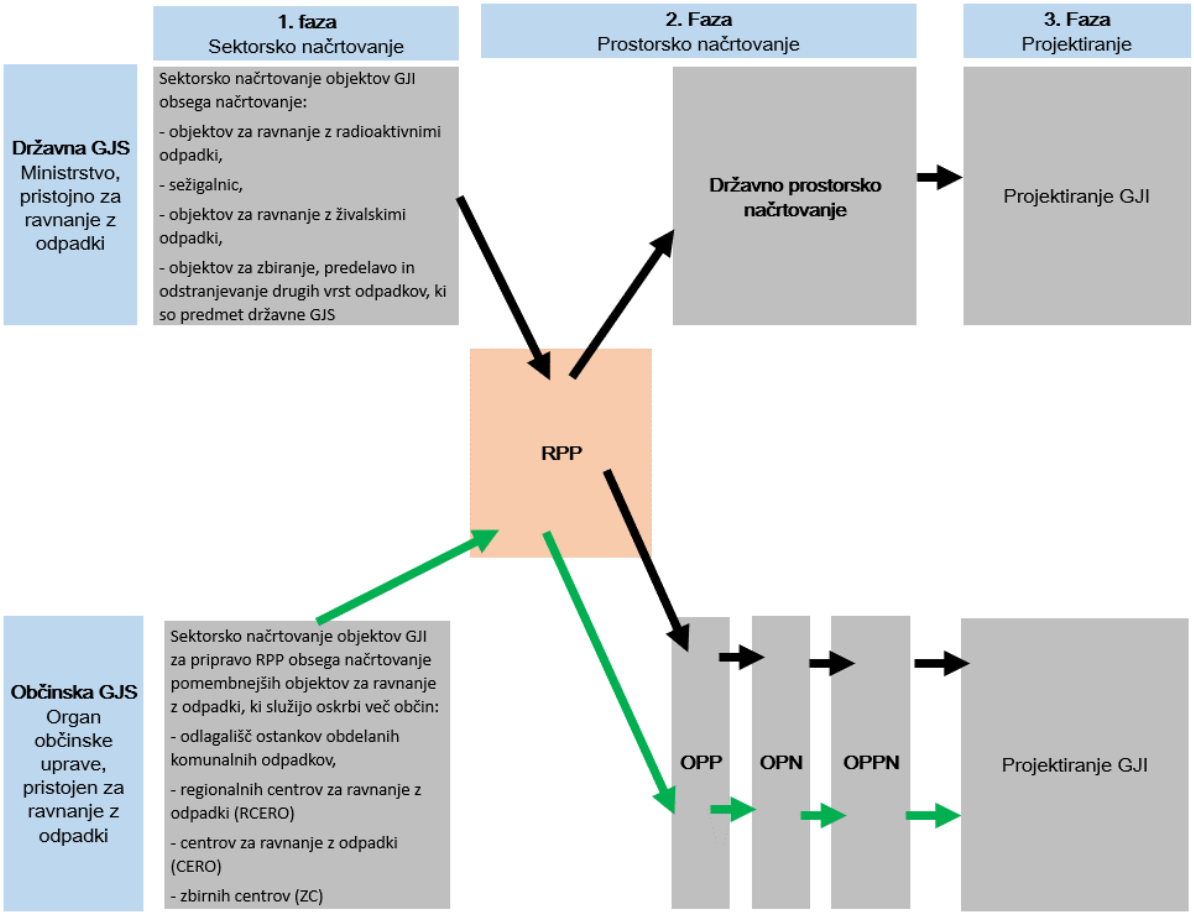
Vsi objekti GJI za ravnanje z odpadki, ki so potrebni za izvajanje državne GJS, razen objektov za ravnanje z radioaktivnimi odpadki in sežigalnic, so v skladu s 53. členom ZUreP-3 prostorske ureditve lokalnega pomena. To pomeni, da se objekti za ravnanje z radioaktivnimi odpadki in sežigalnice v naslednjih fazah prostorskega načrtovanja načrtujejo v sklopu postopkov državnega prostorskega načrtovanja, vsi ostali objekti GJI za ravnanja z odpadki, potrebni za izvajanje državnih GJS, pa v postopkih občinskega prostorskega načrtovanja (OPP, OPN, OPPN).

Za izvajanje obveznih občinskih gospodarskih javnih služb s področja ravnanja z odpadki so pristojni organi občinskih uprav, pristojni za ravnanja z odpadki.

V sklopu izvajanja obveznih občinskih gospodarskih javnih služb organi občinskih uprav, pristojni za ravnanje z odpadki, sektorsko načrtujejo objekte GJI, ki so potrebni za izvajanje občinskih GJS. Če se več občin na podlagi medobčinskih sporazumov odloči, da bodo storitve občinskih GJS zagotavljale z izgradnjo skupnih objektov za ravnanje z odpadki, potem se pomembnejše objekte za ravnanje z odpadki (odlagališča, RCERO, CERO in ZC), ki služijo oskrbi več občin, načrtuje v RPP.

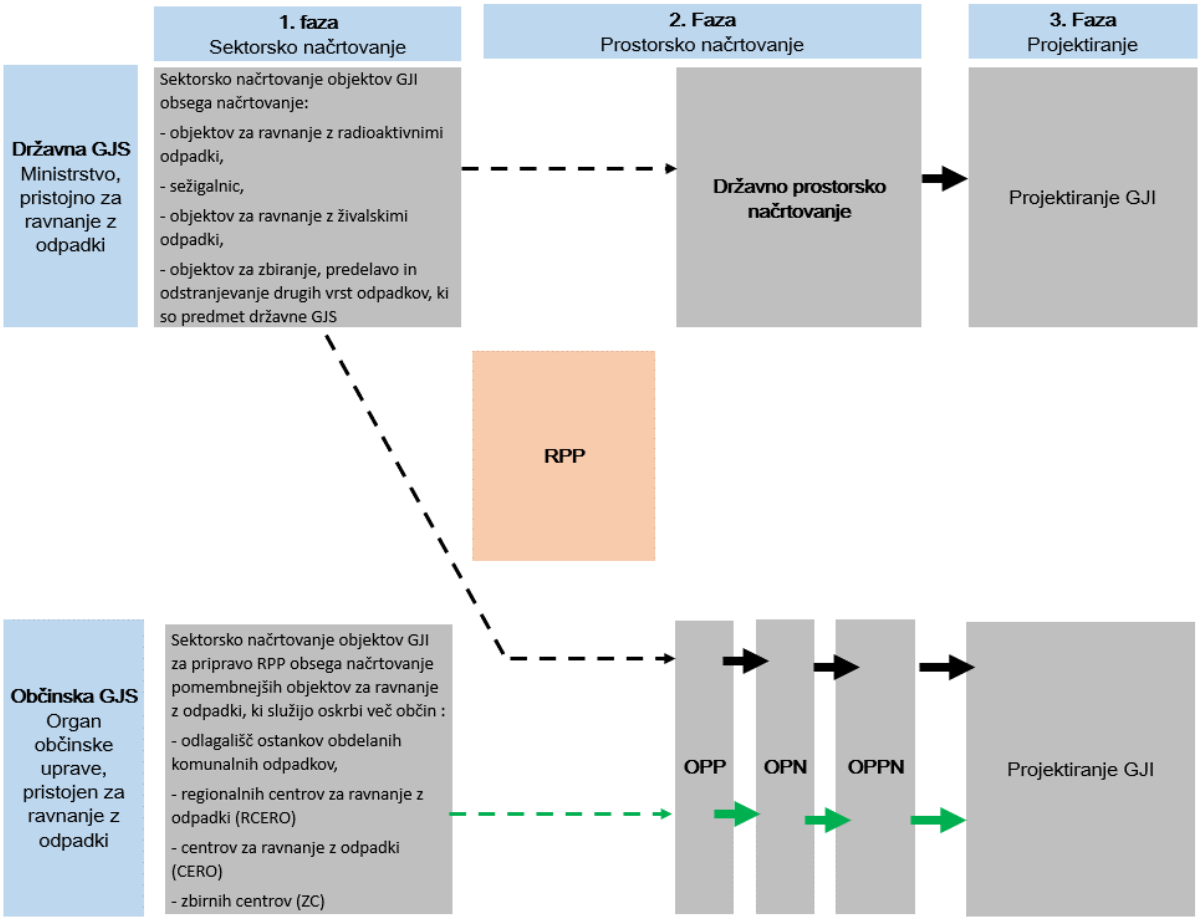
Pri pripravi RPP organi občinskih uprav, pristojni za ravnanje z odpadki, sodelujejo kot pobudniki in investitorji načrtovanih skupnih objektov GJI za ravnanje z odpadki, ki se načrtujejo za potrebe izvajanja občinskih GJS. Za pripravo RPP morajo organi občinskih uprav, pristojni za ravnanje z odpadki, kot pobudniki in investitorji načrtovanih prostorskih ureditev zagotoviti izdelavo ustreznih strokovnih podlag (izdelava idejnih rešitev načrtovanih objektov GJI s prikazi prostorskih koridorjev izvedljivih variant).

Vsi objekti GJI za ravnanje z odpadki, ki so potrebni za izvajanje občinskih GJS, so v skladu s 53. členom ZUreP-3 prostorske ureditve lokalnega pomena. To pomeni, da se v naslednjih fazah prostorskega načrtovanja načrtujejo v sklopu postopkov občinskega prostorskega načrtovanja (OPP, OPN, OPPN).

Slika 17 Shematski prikaz načrtovanja objektov GJI za ravnanje z odpadki

Če Ministrstvo, pristojno za ravnanja z odpadki ter organi občinskih uprav, pristojni za ravnanja z odpadki, ne bodo v fazi priprave RPP sektorsko načrtovali objektov GJI, potrebnih za ravnanja z odpadki, se bo prostorsko načrtovanje teh objektov premaknilo mimo postopkov RPP v naslednje faze prostorskega načrtovanja na državni in občinski ravni. RPP bo v tem primeru izgubil svoj namen in sam po sebi ne bo predstavljal nobenega doprinosa pri načrtovanju objektov GJI.

Slika 18 Shematski prikaz načrtovanja objektov GJI za ravnanje z odpadki v primeru odsotnosti sektorskega načrtovanja GJI v fazi priprave RPP

Strategija prostorskega razvoja Slovenije 2050 (ReSPR50) sicer določa, da se ravnanje s komunalnimi odpadki zagotavlja na treh ravneh, in sicer na lokalni, regijski oziroma medobčinski in državni. V okviru obveznih gospodarskih javnih služb varstva okolja se:

− na lokalni ravni izvajajo predvsem ločeno zbiranje komunalnih odpadkov in, glede na naravne, prostorske, transportno-logistične in druge razmere, lahko tudi naknadno sortiranje, ter oddaja odpadkov v nadaljnjo obdelavo, prednostno v recikliranje, in ponovna uporaba nekaterih ločeno zbranih frakcij odpadkov, trženje sekundarnih surovin in predelava biološko razgradljivih odpadkov;

− na regijski oziroma medobčinski ravni zbrani odpadki naknadno sortirajo, zagotovijo se njihova obdelava in predelava, recikliranje in ponovna uporaba ločeno zbranih frakcij odpadkov, trženje sekundarnih surovin, za zbrane mešane komunalne odpadke zagotovi mehansko biološko obdelavo v centrih za ravnaje s komunalnimi odpadki, oddajo nereciklabilnih odpadkov, priprava odpadkov za v termično obdelavo ter odlaganje ostankov obdelave komunalnih odpadkov na odlagališč odpadkov;

− na državni ravni zagotavlja sežig nereciklabilnih ostankov obdelave komunalnih odpadkov, načrtuje pa tudi nove zmogljivosti za energijsko predelavo gorljivih ostankov obdelanih komunalnih odpadkov, ki niso primerni za recikliranjem, v največ štirih napravah za energetsko izrabo komunalnih odpadkov z učinkovito soproizvodnjo toplote in električne energije za daljinsko ogrevanje in hlajenje z nizkimi emisijami v življenjskem ciklu, tako da se zagotovi pokritost in samozadostnost Slovenije.

Na regijski ravni se torej skladno z ReSPR50 v okviru izvajanja obveznih GJS načrtujejo centri za ravnanje z odpadki (RCERO in CERO) in odlagališča odpadkov. Problem predstavlja dejstvo, da obvezne regijske

GJS v skladu z veljavno zakonodajo ne obstajajo. Obdelava komunalnih odpadkov in odlaganje ostankov obdelanih komunalnih odpadkov je namreč občinska GJS, kar pomeni, da se občine v skladu z veljavnimi predpisi samostojno odločajo, v katerih centih za ravnanje z odpadki in na katerih odlagališčih bodo zagotovile obdelavo in odlaganje ostankov obdelave komunalnih odpadkov. Centri za ravnanje z odpadki in odlagališča odpadkov se bodo torej v RPP načrtovali samo v primeru, če se bodo občine na podlagi medobčinskih sporazumov dogovorile o gradnji skupnih objektov. V nasprotnem primeru bo načrtovanje teh objektov skladno z veljavno zakonodajo ostalo na lokalni ravni.

V operativnem programu ravnanja z odpadki, ki ga sprejme vlada Republike Slovenije, je bilo tudi ugotovljeno, da je Slovenija s kohezijskimi sredstvi omogočila občinam sofinanciranje centrov za ravnanje s komunalnimi odpadki z namenom, da se v teh objektih zagotovi obdelava vseh nastalih mešanih komunalnih odpadkov pred odlaganjem na odlagališčih odpadkov. S kohezijskimi sredstvi je bilo tako sofinanciranih šest centrov (Celje, Ljubljana, Puconci, Slovenj Gradec, Hrastnik in Slovenska Bistrica) v skupni zmogljivosti obdelave 304.900 t/leto. V letu 2019 je na primer dejansko nastalo 289.318 ton mešanih komunalnih odpadkov, kar potrjuje, da je bilo načrtovanje zmogljivosti ustrezno. V tem obdobju sta bili dve napravi za mehansko biološko obdelavo odpadkov zgrajeni tudi z zasebnim vlaganjem (Spodnji Stari Grad in Jesenice) in trenutno nekateri zagotavljajo ugodnejše pogoje, kot centri, zgrajeni s kohezijskimi sredstvi. Zato so se v nekaterih občinah odločili, da bodo obdelavo mešanih komunalnih odpadkov zagotovili v tej zasebni infrastrukturi, kar je razlog za manjšo izkoriščenost centrov, zgrajenih s kohezijskimi sredstvi. Dodatno k manjši izkoriščenosti centrov, zgrajenih s kohezijskimi sredstvi, pripomore tudi dejstvo, da je vsako leto določen odstotek mešanih komunalnih odpadkov usmerjen v termično obdelavo ali v sežig v tujino in ne v odlaganje na odlagališča. Ti odpadki se ne obdelujejo v centrih za ravnanje s komunalnimi odpadki, ampak se za termično obdelavo/sežig pripravijo v drugih napravah.

Če bi dejansko želeli vzpostaviti načrtovanje centrov za ravnanje z odpadki in odlagališč odpadkov na regijski ravni, potem bi morala izvajanje GJS obdelave komunalnih odpadkov in odlaganje ostankov obdelanih komunalnih odpadkov do vzpostavitve regij prevzeti država. Obdelava komunalnih odpadkov in odlaganje ostankov obdelanih komunalnih odpadkov bi torej morala postati obvezna državna GJS, načrtovanje, gradnjo in upravljanje centrov za ravnanje z odpadki (RCERO in CERO) in odlagališč bi zagotavljala država, občine pa bi morale obvezno uporabljati storitve ravnanja s komunalnimi odpadki skladno z državnimi izhodišči.

Vhodni podatki za pripravo RPP s področja ravnanja z odpadki

Ministrstvo, pristojno za ravnanje z odpadki, mora za pripravo RPP zagotoviti naslednje vhodne podatke:

- obstoječe objekte za ravnanje z odpadki za izvajanje državnih GJS (sežigalnice, objekti za ravnanje z živalskimi odpadki, objekti za ravnanje z radioaktivnimi odpadki) (vključno z ustreznimi grafičnimi prikazi),
- načrtovane objekte za ravnanje z odpadki za izvajanje državnih GJS (sežigalnice, objekti za ravnanje z živalskimi odpadki, objekti za ravnanje z radioaktivnimi odpadki) (vključno z ustreznimi grafičnimi prikazi),
- kapacitete obstoječih in načrtovanih objektov za ravnanje z odpadki za izvajanje državnih GJS (z navedbo že uporabljenih in še razpoložljivih kapacitet),
- oskrbna območja posameznih obstoječih in načrtovanih objektov za ravnanje z odpadki za izvajanje državnih GJS (vključno z ustreznimi grafičnimi prikazi).

Ker je bilo v fazi analize stanja ugotovljeno, da vhodni podatki za pripravo RPP s področja ravnanja z odpadki (državna GJS) niso na razpolago, predlagamo, da se za pripravo RPP izdela strokovna podlaga Zasnova sistema ravnanja z odpadki za izvajanje državnih GJS s področja ravnanja z odpadki na območju RS, v kateri se zberejo in pripravijo ustrezni vhodni podatki za pripravo RPP. Pripravljavec strokovne podlage je Ministrstvo, pristojno za ravnanje z odpadki.

Za vse načrtovane objekte GJI za ravnanje z odpadki, ki so potrebni za izvajanje državne GJS, je treba izdelati idejne rešitev načrtovanih objektov GJI s prikazi prostorskih koridorjev izvedljivih variant. Izdelavo ustreznih idejnih rešitev zagotovi Ministrstvo, pristojno za ravnanje z odpadki, kot pobudnik in investitor načrtovanih prostorskih ureditev s področja ravnanja z odpadki.

V primeru, če se načrtovani objekt GJI načrtuje za oskrbo več regij, se za načrtovani objekt GJI izdela skupna idejna rešitev kot skupna strokovna podlaga za pripravo RPP za vse regije, za katere se načrtuje.

Občine, ki skupaj na podlagi medobčinskih sporazumov načrtujejo skupne pomembnejše objekte za ravnanje z odpadki (občinska GJS), morajo kot strokovno podlago za RPP zagotoviti izdelavo idejne rešitve načrtovanih objektov GJI s prikazi prostorskih koridorjev izvedljivih variant.

Državne usmeritve za sektorsko in prostorsko načrtovanje objektov GJI za ravnanje z odpadki

Usmeritve iz Strategije prostorskega razvoja Slovenije 2050 (ReSPR50):

- V okviru ravnanja z odpadki se zagotavljajo ponovna uporaba in zmanjševanje količin odpadkov ter nevarnostnega potenciala na izvoru. Treba je slediti hierarhiji ravnanja z odpadki in se prednostno usmeriti v pripravo za ponovno uporabo, recikliranje, druge postopkovne predelave (npr. energetska predelava) in le izjemoma v postopke odstranjevanja (npr. odlaganje na odlagališču odpadkov). Posebno pozornost se nameni saniranju lokacij, kjer so odpadki nelegalno odvrženi ali puščeni v okolju ter drugih starih bremen (npr. območij, ki so bila v preteklosti onesnažena zaradi odstranjevanja odpadkov). Odlaganje odpadkov se zagotavlja na prostorsko racionalen način, ob upoštevanju zahtev za varstvo okolja in ob družbeni sprejemljivosti lokacije.
- Ravnanje s komunalnimi odpadki se zagotavlja na treh ravneh, in sicer na lokalni, regijski oziroma medobčinski in državni.
- Za prostorske ureditve za termično obdelavo odpadkov se zagotavlja priključitev na obstoječa energetska omrežja, to je elektroenergetski sistem in plinovodni sistem, možnost izkoristka toplotne energije za daljinsko ogrevanje ali v gospodarske namene. Prostorske ureditve za termično obdelavo odpadkov se načrtuje kot gospodarske objekte in naprave na območjih z možnostjo navezave na železniško prometno omrežje in zagotovljenimi prostorskimi možnostmi za odlaganje preostankov po termični obdelavi odpadkov.
- Prostorske ureditve za termično obdelavo odpadkov se načrtujejo zunaj trajno varovanih kmetijskih zemljišč, varovanih območij in naravnih vrednot, zavarovanih območij in objektov kulturne dediščine, območij izjemnih krajin in krajinskih območij s prepoznavnimi značilnostmi na državni ravni.
- Preprečuje se gradnja presežnih zmogljivosti, tako da se v primerih, ko je že zagotovljena samozadostnost naprav za izvajanje javne gospodarske službe s področja odpadkov, prednostno uporabi obstoječo primerno infrastrukturo v eni od najbližjih primernih naprav ali objektov.

- Za umeščanje infrastrukture, potrebne za izvajanje gospodarske javne službe s področja ravnanja z odpadki, se uporabi lokacijska merila, opredeljena v programu ravnanja z odpadki in programu preprečevanja odpadkov.
- Uredi se trajno odlagališče radioaktivnih odpadkov na lokaciji Vrbina – namenjeno je odlaganju nizko- in srednjeradioaktivnih odpadkov, ki nastajajo v Nuklearni elektrarni Krško (pri obratovanju in pozneje, pri razgradnji), ter radioaktivnih odpadkov, ki nastajajo v medicini, raziskovalni dejavnosti in industriji v Sloveniji. Območje se vzdržuje in nadgrajuje ob izvajanju vseh varnostnih ukrepov s področja varstva pred ionizirajočimi sevanji in jedrske varnosti ter mednarodnih konvencij in pogodb, katerih podpisnica je Republika Slovenija.
- Rešitve za trajno odlaganje visokoradioaktivnih odpadkov se poiščejo v sodelovanju s širšo mednarodno skupnostjo. Izhodiščna območja za izbor možne lokacije za odlagališče visokoradioaktivnih odpadkov se preverijo na podlagi rezultatov ekspertnega vrednotenja ozemlja glede na primernost in temeljijo na merilih, ki pogojujejo varnost odlagališča. Presoja alternativnih lokacij znotraj izhodiščnih območij se v skladu z mednarodnimi usmeritvami izvede ob presojanju in vrednotenju variantnih rešitev z vidika vplivov na okolje ter na regionalni in urbani razvoj, z gospodarskega vidika, z vidika funkcionalne in tehnične ustreznosti ter z vidika družbene sprejemljivosti. Izbor lokacije se izvede s kombiniranim postopkom, ki vključuje strokovno – ekspertno presojo in pridobivanje lokalnih ponudb za lokacijo ter zagotavlja visoko stopnjo vključevanja javnosti.
- Pri izboru možne lokacije za odlagališče visokoradioaktivnih odpadkov se izogiba varovanim območjem narave in kulturne dediščine.

Usmeritve iz Programa ravnanja z odpadki:

- Centri za ravnanje s komunalnimi odpadki imajo značaj »medobčinske« infrastrukture. Zaradi gospodarnejšega ali učinkovitejšega zagotavljanja javne službe obdelave mešanih komunalnih odpadkov, zaradi ekonomične porabe javnih sredstev, prostorskih ali logističnih razlogov se s tem programom predvideva, da se za več občin skupaj zagotovi en center za ravnanje s komunalnimi odpadki. Centri morajo biti umeščeni na obstoječih komunalno opremljenih lokacijah (predvsem z javno kanalizacijo za odvajanje onesnažene padavinske odpadne vode), ki so namenjene obdelavi komunalnih odpadkov oziroma kjer se že izvaja obdelava komunalnih odpadkov. Lokacije centrov za ravnanje s komunalnimi odpadki morajo biti dostopne po obstoječi cestni infrastrukturi, primerni za transport mešanih komunalnih odpadkov. Prednostno se centri za ravnanje s komunalnimi odpadki umeščajo ob obstoječih odlagališčih komunalnih odpadkov.
- Odlagališča obdelanih mešanih komunalnih odpadkov imajo tako imenovani značaj »medobčinske« infrastrukture ter morajo zaradi ekonomije obsega in ciljev preprečevanja nastajanja območij degradiranega okolja (območje odlagališča komunalnih odpadkov ne more prevzemati funkcij drugih rab prostora najmanj 30 let po zaprtju odlagališča) zagotavljati prevzem obdelanih mešanih komunalnih odpadkov z območja poselitve z najmanj 200.000 prebivalci (tega merila ne izpolnjujejo odlagališča, ki so za območja Koroške, Zasavske in Pomurske statistične regije določena s tem programom). Prednostno se odlagališča obdelanih mešanih komunalnih odpadkov umeščajo ob obstoječih odlagališčih z njihovo razširitvijo ali tako da se v največji možni meri uporablja cestna in komunalna infrastruktura obstoječega odlagališča »komunalnih« odpadkov.
- Naprave visoko učinkovite soproizvodnje toplote in električne energije za daljinsko ogrevanje in hlajenje z nizkimi emisijami v življenjskem ciklu za energetsko izrabo odpadkov za energetsko predelavo gorljivih frakcij mešanih komunalnih odpadkov se lahko umeščajo v okolja, kjer so zagotovljeni:

  - železniška povezava za transport gorljivih frakcij mešanih komunalnih odpadkov iz naprav za mehansko biološko obdelavo;
  - najmanj 65-odstotno izkoriščanje energije glede na vhodno kurilno vrednost trdnega goriva iz odpadkov, proizvedenega iz gorljivih frakcij mešanih komunalnih odpadkov,
  - reden prevzem gorljivih frakcij mešanih komunalnih odpadkov tudi z možnostjo predhodnega skladiščenja prevzetih gorljivih frakcij.
- Kot dodatni kriterij za načrtovanje naprav za učinkovito soproizvodnjo toplote in električne energije za daljinsko ogrevanje in hlajenje z nizkimi emisijami v življenjskem ciklu za energetsko izrabo komunalnih odpadkov je določeno tudi, da nove naprave nadomeščajo vire energije (fosilna goriva) v obstoječem sistemu daljinskega ogrevanja.
- Upoštevati je treba tudi regijski pristop, ki bo zagotovil primerno oddaljenost naprave za energetsko predelavo od naprav, v katerih se izvaja obvezna občinska gospodarska javna služba obdelave komunalnih odpadkov.
- Upravljavec naprave (izbrani koncesionar za izvajanje javne službe) bo moral dolgoročno zagotoviti ustrezne zmogljivosti za obdelavo pepela, nastalega pri energetski predelavi, kar je eden od pogojev v postopku podelitve koncesije.
- Zahteve glede lokacijskih meril so izpolnjene tudi za rabo gorljivih frakcij mešanih komunalnih odpadkov kot goriva v industrijskih pečeh (npr. cementarne), vendar je za industrijsko napravo vprašljiva zanesljivost dolgoletnega odvzema gorljivih frakcij (najmanj 25 let), prav tako je vprašljiv interes upravljavcev za gorivo z manjšo kalorično vrednostjo (kot posledica višje stopnje recikliranja v prihodnjih letih).
- Glede na izkazano potrebo po dodatnem umeščanju naprav za energetsko predelavo odpadkov v prostor je za te naprave potrebna presoja vplivov na okolje na projektni ravni. Naprave je potrebno prednostno umeščati izven varovanih območij in naravnih vrednot, izven izjemnih krajin in krajinskih območij s prepoznavnimi značilnostmi na nacionalni ravni ter izven območij izjemnih krajinskih prvin.
- Poleg vseh navedenih lokacijskih meril je s ciljem zagotavljanja izpolnjevanja količinskih ciljev zbiranja, ponovne uporabe, predelave in odstranjevanja komunalnih odpadkov, določenih z zakonodajo EU, in zagotavljanja samozadostnosti predelave komunalnih odpadkov in predvsem samozadostnosti glede termične obdelave ostankov obdelave nereciklabilnih komunalnih odpadkov, treba objekte in naprave za predelavo in odstranjevanje odpadkov umeščati izven območij kulturne dediščine, treba je varovati celovitost in lastnost enot kulturne dediščine, predvsem kulturnih krajin, vplivnih območij naselbinske dediščine, stavbne dediščine ter arheoloških najdišč. Tak poseg v prostor predstavlja s stališča ohranjanja arheoloških ostalin destruktiven akt (npr. izkopavanja). Potrebno je izvesti predhodne arheološke raziskave ter pri umeščanju objektov in naprav za predelavo in odstranjevanje odpadkov upoštevati njihove rezultate ter izvesti ukrepe za varstvo arheoloških ostalin.

3.3 Energetska infrastruktura

3.3.1 Električna energija

Izhodišča

Za izvajanje obveznih državnih gospodarskih javnih služb dejavnosti sistemskega operaterja in dejavnosti distribucijskega operaterja je pristojno Ministrstvo, pristojno za energijo.

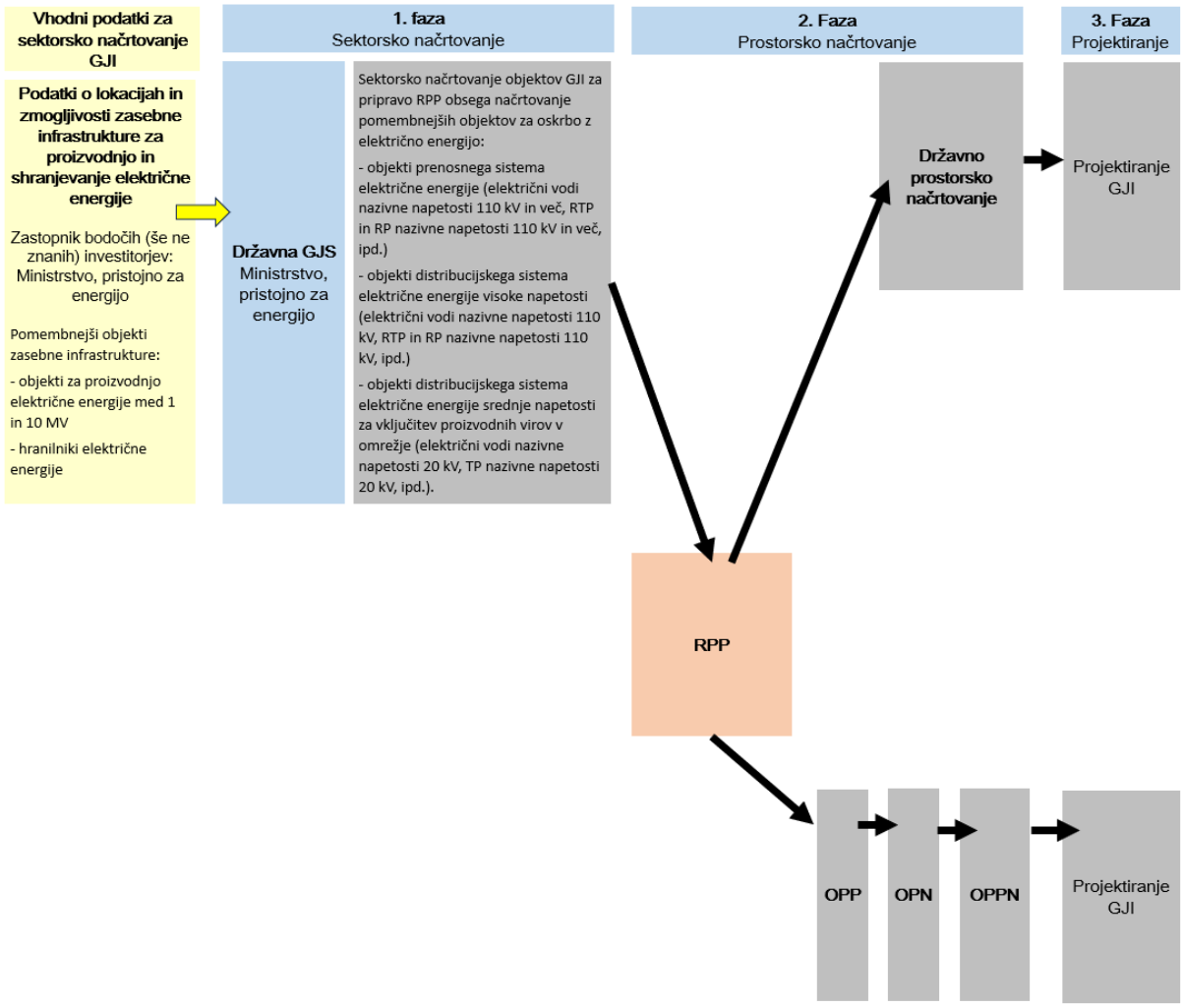
V sklopu izvajanja obveznih državnih gospodarskih javnih služb Ministrstvo, pristojno za energijo, sektorsko načrtuje objekte GJI, ki so potrebni za izvajanje državnih GJS. Pomembnejši objekti za izvajanje državnih GJS, ki se načrtujejo v RPP, so:

- objekti prenosnega sistema električne energije (električni vodi nazivne napetosti 110 kV in več, RTP in RP nazivne napetosti 110 kV in več, ipd.),
- objekti distribucijskega sistema električne energije visoke napetosti (električni vodi nazivne napetosti 110 kV, RTP in RP nazivne napetosti 110 kV, ipd.),
- objekti distribucijskega sistema električne energije srednje napetosti za vključitev proizvodnih virov v omrežje (električni vodi nazivne napetosti 20 kV, TP nazivne napetosti 20 kV, ipd.).

Pri pripravi RPP Ministrstvo, pristojno za energijo, sodeluje kot pobudnik in investitor načrtovanih objektov GJI za oskrbo z električno energijo, ki se načrtujejo za potrebe izvajanja državne GJS. Za pripravo RPP mora Ministrstvo, pristojno za energijo, kot pobudnik in investitor načrtovanih prostorskih ureditev zagotoviti izdelavo ustreznih strokovnih podlag (izdelava idejnih rešitev načrtovanih objektov GJI s prikazi prostorskih koridorjev izvedljivih variant).

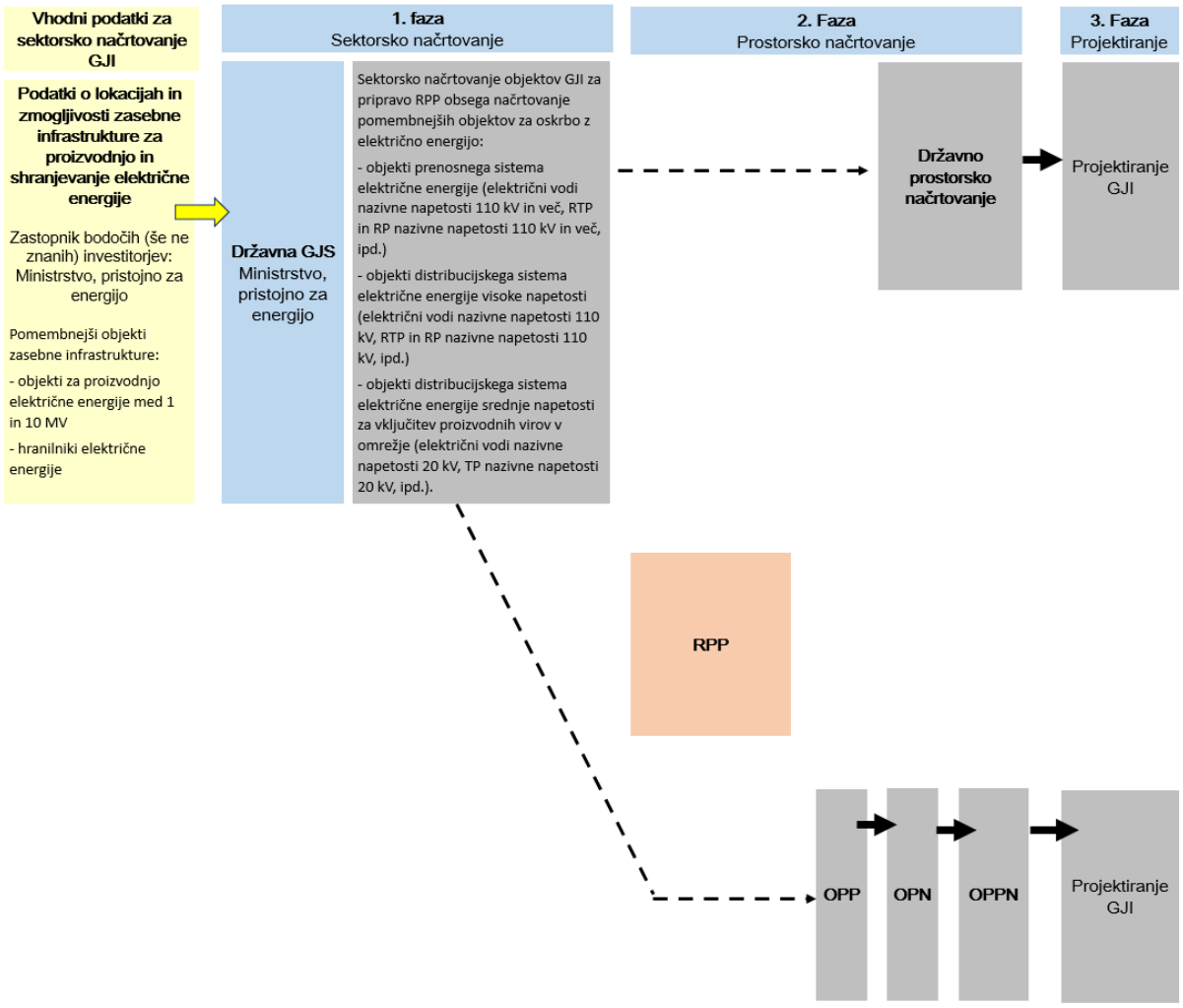
Objekti prenosnega in distribucijskega sistema električne energije nazivne napetosti 110 kV in več so v skladu s 53. členom ZUreP-3 prostorske ureditve državnega pomena. To pomeni, da se v naslednjih fazah prostorskega načrtovanja načrtujejo v sklopu postopkov državnega prostorskega načrtovanja. Objekti distribucijskega sistema električne energije srednje napetosti so v skladu s 53. členom ZUreP-3 prostorske ureditve lokalnega pomena. To pomeni, da se v naslednjih fazah prostorskega načrtovanja načrtujejo v sklopu postopkov občinskega prostorskega načrtovanja (OPP, OPN, OPPN).

Objekti za proizvodnjo električne energije in hranilniki električne energije so zasebna infrastruktura. Ker je treba zasebno infrastrukturo za proizvodnjo in shranjevanje električne energije vključiti v prenosni in distribucijski sistem električne energije, predstavljajo podatki o lokacijah in zmogljivosti te zasebne infrastrukture vhodne podatke za načrtovanje GJI za prenos in distribucijo električne energije. V primeru, če bodoči investitorji zasebne infrastrukture v fazi priprave RPP še niso znani, je zastopnik bodočih (še ne znanih) investitorjev Ministrstvo, pristojno za energijo, ki mora za potrebe sektorskega načrtovanja GJI za prenos in distribucijo električne energije zagotoviti ustrezne vhodne podatke.

Slika 19 Shematski prikaz načrtovanja objektov GJI za prenos in distribucijo električne energije

Če Ministrstvo, pristojno za energijo, ne bo v fazi priprave RPP sektorsko načrtovalo objektov GJI, potrebnih za prenos in distribucijo električne energije, se bo prostorsko načrtovanje teh objektov premaknilo mimo postopkov RPP v naslednje faze prostorskega načrtovanja na državni in občinski ravni. RPP bo v tem primeru izgubil svoj namen in sam po sebi ne bo predstavljal nobenega doprinosa pri načrtovanju objektov GJI.

Slika 20 Shematski prikaz načrtovanja objektov GJI za prenos in distribucijo električne energije v primeru odsotnosti sektorskega načrtovanja GJI v fazi priprave RPP

Vhodni podatki za pripravo RPP s področja električne energije (prenosni in distribucijski sistem)

Temeljna dokumenta, ki služita kot vhodni podatek za pripravo RPP s področja električne energije sta:

- za prenosni sistem: Razvojni načrt prenosnega sistema RS za obdobje 2023 – 2032 (ELES d.o.o.),
- za distribucijski sistem: Razvojni načrt distribucijskega sistema električne energije v RS od leta 2023 do 2032 (SODO d.o.o.).

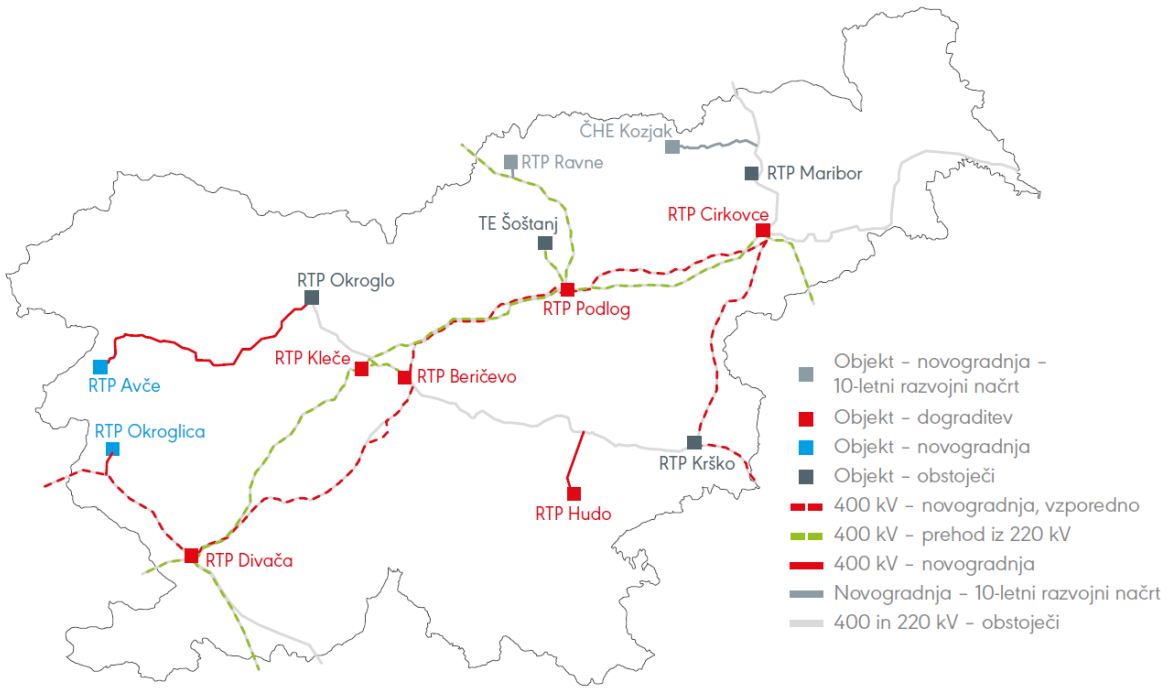
V skladu z Razvojnim načrt prenosnega sistema RS za obdobje 2023 – 2032 (ELES d.o.o.) je v obdobju 2023 – 2032 načrtovana gradnja naslednjih objektov prenosnega sistema:

Preglednica 3 Nujna vlaganja v VN omrežje RS do leta 2032 (Vir: Razvojni načrt prenosnega sistema RS za obdobje 2023 – 2032)

Objekt	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	3032
400 in 220 kV napetostni nivo										
DV 2 x 220 kV Zagrad–Ravne (8 km)*										
DV 2 x 400 kV Hrenca–Kozjak (vključitev ČHE Kozjak) (44 km)**										
Osrednja Slovenija in Zasavje 110 kV										
kbV 110 kV PCL–Center–TETOL (3,9 km)**										
kbV 110 kV PCL–Vrtača (3 km)**										
DV 2 x 110 kV Polje–Vič (28 km)**										
Povezovalni DV za vključitev RTP Brdo (0,1 km)**										
Povezovalni DV za vključitev RTP Rudnik (1,7 km)**										
Povezovalni DV za vključitev RTP Vižmarje (3,6 km)**										
Povezovalni DV za vključitev HE Suhadol (0,5 km)**										
Povezovalni DV za vključitev HE Trbovlje (5 km)**										
Vključitev DV 110 kV Beričevo–Kleče v RTP Domžale (3,2 km)*										
Povezovalni DV za vključitev RTP Lakonce (3 km)*/**										
Dolenjska, Bela krajina in Posavje 110 kV										
DV 2 x 110 kV Brestanica–Hudo (rekonstrukcija) (68 km)*										
DV 2 x 110 kV Grosuplje–Trebnje (68 km)**										
DV 110 kV Kočevje–Hudo (rekonstrukcija) (34,4 km)*										
Povezovalni DV za vključitev RTP Mokronog (18,8 km)**										
Povezovalni vod za vključitev HE Mokrice (26 km)*										
Primorska 110 kV										
DV 2 x 110 kV Divača–Nova Gorica (3,4 km)*										
kbV 110 kV Koper–Izola (7,5 km)*										
DV 110 kV Lucija–Izola (5,2 km)*										
DV 2 x 110 kV Divača–Koper (rekonstrukcija) (61,4 km)*										
DV 2 x 110 kV Divača–Pivka–Ilirska Bistrica (rekonstrukcija) (61,2 km)*										
DV 2 x 110 kV Pivka–Postojna (obešanje drugega sistema) (12,3 km)*										
DV 2 x 110 kV Žiri–Logatec (18 km)**										
Povezovalni DV za vključitev RTP Hrpelje (2 km)*/**										
Povezovalni vod za vključitev RTP Luka Koper (8 km)*/**										
DV 110 kV Koper–Buje (12,1 km)*										
DV 110 kV Ilirska Bistrica–Matulji (9,6 km)*										
DV 110 kV Gorica–Ajdovščina (rekonstrukcija) (23 km)*										
Koroška in Savinjska dolina 110 kV										
DV 2 x 110 kV Dravograd–Velenje (1,9 km)*										
DV 2 x 110 kV Ravne–Mežica (17 km)**										
kbV 110 kV RTP 220/110 kV Ravne–Železarna Ravne*/** (0,7 km)										
Povezovalni vod za vključitev RTP Zreče (12 km)*/**										
Prevezava na območju Lopate med DV 110 kV Podlog–Cirkovce in DV 2 x 110 kV Podlog-Lipa*/**										
Gorenjska 110 kV										
DV 2 x 110 kV Kamnik–Visoko (37 km)**										
kbV 110 kV Jeklarna–Železarna–Jesenice (5,8 km)*										
Povezovalni DV za vključitev RTP Trata (1,5 km)**										
Štajerska in Pomurje 110 kV										
DV 2 x 110 kV Murska Sobota–Lendava (56 km)**										
DV 2 x 110 kV Lenart-Radenci (40,6 km)**										
DV 2 x 110 kV Maribor–Murska Sobota (46 km)**										
DV 2 x 110 kV Maribor–Sladki Vrh (obešanje drugega sistema) (20 km)**										
Povezovalni DV za vključitev RTP Dobrovnik (1 km)**										

Preglednica 4 Nujna vlaganja v nove RTP do leta 2032 (Vir: Razvojni načrt prenosnega sistema RS za obdobje 2023 – 2032)

Objekt	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	3032
400 in 220 kV napetostni nivo										
RTP 220/110 kV Ravne*/**										
RTP ČHE Kozjak**										
TR 220/110 kV Ravne (150 MVA)*/**										
TR 400/110 kV Maribor (300 MVA)*										
TR 220/110 kV Podlog (150 MVA)*										
TR 220/110 kV Divača (150 MVA)*										
TR 220/110 kV Kleče (150 MVA)*										
TR 220/110 kV Divača (150 MVA)*										
Osrednja Slovenija in Zasavje 110 kV										
RTP LCL (2 x 40 MVA)*/**										
RTP Vodenska (1 x 31,5 MVA)**										
RTP Vrtača (2 x 40 MVA)**										
RTP Rudnik (2 x 40 MVA)**										
RTP Vižmarje (2 x 31,5 MVA)**										
RTP Brdo (2 x 40 MVA)**										
RTP Lakonce (2 x 40MVA)*/**										
Dolenjska, Bela krajina in Posavje 110 kV										
RTP Mokronog (2 x 20 MVA)**										
RTP Krško DES (3 x 40 MVA)**										
Primorska 110 kV										
RTP Hrpelje (2 x 20 MVA)*/**										
RTP Izola (2 x 31,5 MVA)*/**										
RTP Luka Koper (100 MVA)*/**										
ENP Črni Kal (2 x 7,2 MVA)**										
Koroška in Savinjska dolina 110 kV										
RTP Zreče (2 x 40 MVA)*/**										
RTP Mežica (2 x 31,5 MVA)**										
Gorenjska 110 kV										
RTP Brnik (2 x 31,5 MVA)**										
RTP Kranjska Gora (1 x 20 MVA)**										
RTP Trata (2 x 31,5 MVA)**										
Štajerska in Pomurje 110 kV										
RTP Dobrovnik (2 x 40 MVA)**										
RTP Pobrežje (2 x 40 MVA)**										
RTP Pekre (2 x 40 MVA)**										
RTP Kidričevo (2 x 40 MVA)**										

Slika 21 Dolgoročne razvojne možnosti prenosnega omrežja Slovenije (Vir: Razvojni načrt prenosnega sistema RS za obdobje 2023 – 2032)

V skladu z Razvojnim načrtom distribucijskega sistema električne energije v RS od leta 2023 do 2032 (SODO d.o.o.) je v obdobju 2023 – 2032 načrtovana gradnja oziroma pričetek del na projektih za gradnjo naslednjih objektov distribucijskega sistema visoke napetosti (110 kV):

Geografsko območje oskrbe Elektro Celje:

- DV 2×110 kV + KB 110(20) kV RTP Ravne – RTP Mežica,
- DV 2×110 kV + 2× DV + KB 110 kV Trebnje – RTP Mokronog,
- DV 110 kV RTP Podlog - RTP Lava - RTP Šentjur obnova,
- RTP 110/20 kV Mokronog (2×20 MVA),
- RTP 110/20 kV Mežica (2×31,5 MVA),
- RTP 110/20 kV KRŠKO DES nadomestna (3×40 MVA).

Geografsko območje oskrbe Elektro Gorenjska:

- DV 2×110 kV Kamnik – RTP Visoko,
- RTP 110/20 kV Brnik (2×31,5 MVA),
- RTP 110/20 kV Kranjska Gora (1×20 MVA),
- RTP 110/20 kV Trata (1×20 MVA).

Geografsko območje oskrbe Elektro Ljubljana:

- KB 110 kV PCL – Center – TE-TOL,
- DV 2×110 kV Grosuplje – Trebnje,
- KB 2×110 kV Šiška – Vrtača,
- KB 2×110 kV PCL – Vrtača (3 km),
- DV 2×110 kV Polje – Vič,
- DV 2×110 kV Kamnik – Visoko,
- DV 2×110 kV Kočevje – Črnomelj,

- DV 2×110 kV Cerknica – Postojna,
- DV 110 kV Logatec – Žiri,
- KB 2×110 kV za RTP Rudnik, RTP Vižmarje in RTP Vevče (skupaj sistemska dolžina 6,9 km),
- DV 2×110 kV Vrhnika – Logatec (rekonstrukcija),
- RTP 110/20 kV Logistični center Ljubljana – LCL (Toplarna) (2×40 MVA),
- RTP 110/20 kV Vodenska (Trbovlje) (1×31,5 MVA),
- RTP 110/20 kV Vrtača (Tobačna) (2×40 MVA),
- RTP 110/20 kV Rudnik z vključitvami (2×40 MVA),
- RTP 110/20 kV Vižmarje z vključitvami (2×40 MVA),
- RTP 110/20 kV Vevče z vključitvami (2×40 MVA),
- RTP 110/20 kV Brdo z vključitvami (2×40 MVA),
- RTP 110/10 kV Bežigrad (nadomestna RTP) (2×40 MVA),
- RTP 110/10 kV Center (nadomestna RTP) (2×40 MVA).

Geografsko območje oskrbe Elektro Maribor:

- DV 2×110 kV RTP Murska Sobota – RTP Lendava,
- DV 2×110 kV RTP Lenart – RTP Radenci,
- DV 110 kV RTP Maribor – RTP Murska Sobota,
- DV 2×110 kV RTP Maribor – RTP Sladki vrh,
- Vključitev RTP 110/20 kV Zreče v DV 2×110 kV Maribor-Selce (sistemska dolžina 12 km),
- RTP 110/20 kV Dobrovnik (2×31,5 MVA),
- RTP 110/20 kV Zreče (2×40 MVA),
- RTP 110/20 kV Pobrežje s vključitvijo v 110 kV omrežje (2×31,5 MVA),
- RTP 110/20 kV Pekre (2×40 MVA),
- RTP 110/20 kV Kidričevo (2×31,5 MVA).

Geografsko območje oskrbe Elektro Primorska:

- RTP 110/20 kV Hrpelje (2×20 MVA),
- RTP 110/20 kV Izola (2×31,5 MVA).

V Razvojnem načrtu distribucijskega sistema električne energije v RS od leta 2023 do 2032 (SODO d.o.o.) so načrtovane gradnje objektov distribucijskega sistema srednje napetosti (20 kV) opredeljene samo splošno in ne na ravni konkretnih načrtovanih objektov GJI. Skladno z razvojnim načrtom so načrtovane naslednje gradnje:

- načrtovana je izgradnja 7.395 km novih srednje napetostnih (SN) vodov in rekonstrukcija SN vodov v dolžini 3.045 km. Investiranje v nove SN vode je posledica slabega stanja opreme, kakovosti oskrbe z električno energijo (neprekinjenost in kakovost napetosti) ter povečanih potreb odjemalcev po konični moči. Veča se delež novih povezav, ki jih bo potrebno zagotoviti za večanje odjema pri končnih odjemalcih.
- načrtovana je izgradnja 6.804 novih transformatorskih postaj (TP), rekonstrukcija 6.739 TP in zamenjava 11.355 distribucijskih transformatorjev v okviru novogradnje in rekonstrukcije TP. Najpogostejši razlog za gradnjo novih TP je povečanje potreb po zagotavljanju kapacitet po moči, slabe napetostne razmere in vključevanja razpršenih virov električne energije. Pričakuje se tudi porast izgradnje novih TP zaradi ogrevanja na toplotne črpalke in polnjenje električnih vozil. Nove soseske brez izgrajenega plinskega omrežja se odločijo za vir ogrevanja s toplotno črpalko zrak/voda. Rekonstrukcije so v večini primerov potrebne predvsem zaradi slabega

stanja elektrodistribucijske infrastrukture, kar je posledica starosti. Pomemben delež rekonstrukcij TP je posledica vključevanja razpršenih virov v distribucijsko omrežje. Rekonstrukcije so tudi posledica vključevanja novih toplotnih črpalk, kot alternativa dosedanjim načinom ogrevanja.

Razvojni načrt prenosnega sistema RS za obdobje 2023 – 2032 (ELES d.o.o.) in Razvojni načrt distribucijskega sistema električne energije v RS od leta 2023 do 2032 (SODO d.o.o.) predstavljata dobro osnovo za pripravo vhodnih podatkov za pripravo RPP. Podatke iz razvojnih načrtov bi bilo treba dopolniti še z naslednjimi vsebinami:

- obstoječi in načrtovani objekti distribucijskega sistema električne energije (električni vodi in objekti nazivne napetosti 20 kV) za vključitev večjih proizvodnih virov z nazivno močjo najmanj 1 MV,
- preveritev ustreznosti načrtovanja prenosnega in distribucijskega sistema z načrtovanim razvojem poselitve iz RPP (načrtovane večje gospodarske cone in drugi večji odjemalci energije),
- priprava ustreznih grafičnih podatkov.

Ker podatki iz razvojnih načrtov prenosnega in distribucijskega sistema ne ustrezajo v celoti za pripravo RPP, predlagamo, da se za pripravo RPP izdela strokovna podlaga Zasnova sistema za oskrbo z električno energijo v RS, v kateri se zberejo in pripravijo vsi ustrezni vhodni podatki za pripravo RPP. Pripravljavec strokovne podlage je Ministrstvo, pristojno za energijo.

Strokovna podlaga Zasnova sistema za oskrbo z električno energijo v RS mora vsebovati naslednje podatke:

- obstoječi objekti za proizvodnjo električne energije (zasebna infrastruktura) z nazivno močjo najmanj 1 MW z vključitvijo v EE omrežje (vključno z ustreznimi grafičnimi prikazi),
- načrtovani objekti za proizvodnjo električne energije (zasebna infrastruktura) z nazivno močjo najmanj 1 MW z vključitvijo v EE omrežje (vključno z ustreznimi grafičnimi prikazi). Podatke o načrtovanih objektih za proizvodnjo električne energije (zasebna infrastruktura) z nazivno močjo najmanj 1 MW kot zastopnik bodočih zasebnih investitorjev zagotovi Ministrstvo, pristojno za energijo,
- obstoječi in načrtovani objekti prenosnega sistema električne energije (električni vodi nazivne napetosti 110 kV in več, RTP in RP nazivne napetosti 110 kV in več, ipd.) (vključno z ustreznimi grafičnimi prikazi),
- obstoječi in načrtovani objekti distribucijskega sistema električne energije visoke napetosti (električni vodi nazivne napetosti 110 kV, RTP in RP nazivne napetosti 110 kV, ipd.) (vključno z ustreznimi grafičnimi prikazi),
- obstoječi in načrtovani objekti distribucijskega sistema električne energije srednje napetosti (električni vodi nazivne napetosti 20 kV, TP nazivne napetosti 20 kV, ipd.) (vključno z ustreznimi grafičnimi prikazi),
- hranilniki električne energije (vključno z ustreznimi grafičnimi prikazi).

Za vse načrtovane objekte GJI za prenos in distribucijo električne energije, ki so potrebni za izvajanje državne GJS, je treba izdelati idejne rešitev načrtovanih objektov GJI s prikazi prostorskih koridorjev izvedljivih variant. Izdelavo ustreznih idejnih rešitev zagotovi Ministrstvo, pristojno za energijo, kot pobudnik in investitor načrtovanih prostorskih ureditev s področja prenosnega in distribucijskega sistema električne energije.

V primeru, če načrtovani objekt GJI poteka prek območij več regij oziroma služi oskrbi več regij, se za načrtovani objekt GJI izdela skupna idejna rešitev kot skupna strokovna podlaga za pripravo RPP za vse regije, za katere se načrtuje oziroma prek območij katerih poteka.

Državne usmeritve za sektorsko in prostorsko načrtovanje objektov GJI za oskrbo z električno energijo (sistem za prenos in distribucijo električne energije)

Usmeritve iz Strategije prostorskega razvoja Slovenije 2050 (ReSPR50):

- Energetska omrežja se prednostno umeščajo znotraj že obstoječih infrastrukturnih koridorjev.
- Za prehod v podnebno nevtralno družbo se usklajeno s povečevanjem deleža obnovljivih virov energije v energetski bilanci razvijajo prenosno in distribucijsko omrežje, pripadajoča vozlišča, objekti za pretvorbo energije in njeno hrambo ter storitve pametnih omrežij ob upoštevanju potreb različnih območij.

Usmeritve iz Celovitega nacionalnega energetskega in podnebnega načrta Republike Slovenije (NEPN):

- Za doseganje ambicioznih ciljev energetske in podnebne politike bo Slovenija zagotovila boljše pogoje za pospešeni razvoj omrežja za distribucijo električne energije, ki je temelj prihodnjega prehoda v podnebno nevtralno družbo in omogoča pospešeno vključevanje naprav za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov, prilagajanje proizvodnje in odjema, večjo povezljivost ter vključenost toplotnih črpalk in ostalih elementov za merilnim mestom ter izpolnjevanje zahtev, povezanih s pospešenim uvajanjem e-mobilnosti. Cilj je povečati zmogljivost, odpornost proti motnjam, naprednosti in izkoriščanje prožnosti virov in bremen elektrodistribucijskega omrežja v skladu s trajnostnimi potrebami uporabnikov distribucijskega sistema.
- Vedno večji izziv pa sta zaradi večjega obsega OVE shranjevanje električne energije in povezovanje različnih sektorjev, pri čemer se želi Slovenija aktivno vključiti v razvoj centraliziranih in decentraliziranih rešitev in do leta 2030 podpreti izvedbo demonstracijskih in pilotnih projektov glede hranilnikov energije, med drugim z vgradnjo baterijskih zmogljivosti in drugih hranilnikov na prenosnem in distribucijskem omrežju (vključno s črpalnimi HE), hranilnikov toplote v sistemih daljinskega ogrevanja ter z uporabo plinovodnih sistemov za shranjevanje viškov električne energije v obliki SNP/H2. Preuči je treba tudi različne možnosti sezonskega shranjevanja energije. Zaradi doseganja čim večjega deleža OVE v bruto končni rabi energije do leta 2030 bomo zgradili zadostno količino različnih hranilnikov energije, ustreznih tako po tehnologiji, velikosti tudi času shranjevanja, priključenih na prenosno omrežje ali distribucijsko omrežje, ki bodo zagotovili shranjevanje čim večjega deleža dnevnih potreb po električni energiji v slovenskem elektroenergetskem sistemu.

3.3.2 Zemeljski plin

Uvodna opomba

Uporaba zemeljskega plina v Sloveniji za priključevanje novih stavb je izključno odvisna od političnih odločitev v zvezi z rabo zemeljskega plina kot energenta za ogrevanje.

Izhodišča

Za izvajanje obvezne državne gospodarske javne službe dejavnosti operaterja prenosnega sistema je pristojno Ministrstvo, pristojno za energijo.

V sklopu izvajanja obvezne državne gospodarske javne službe Ministrstvo, pristojno za energijo, sektorsko načrtuje objekte GJI, ki so potrebni za izvajanje državne GJS. Ti objekti so:

- objekti prenosnega sistema zemeljskega plina (kompresorske postaje, zaporne postaje, merilno-regulacijske postaje, regulacijske postaje, prenosno plinovodno omrežje, ipd.)

Pri pripravi RPP Ministrstvo, pristojno za energijo, sodeluje kot pobudnik in investitor načrtovanih objektov GJI za prenos zemeljskega plina, ki se načrtujejo za potrebe izvajanja državne GJS. Za pripravo RPP mora Ministrstvo, pristojno za energijo, kot pobudnik in investitor načrtovanih prostorskih ureditev zagotoviti izdelavo ustreznih strokovnih podlag (izdelava idejnih rešitev načrtovanih objektov GJI s prikazi prostorskih koridorjev izvedljivih variant).

Vsi objekti GJI za prenos zemeljskega plina, ki so potrebni za izvajanje državne GJS, so v skladu s 53. členom ZUreP-3 prostorske ureditve državnega pomena. To pomeni, da se v naslednjih fazah prostorskega načrtovanja načrtujejo v sklopu postopkov državnega prostorskega načrtovanja.

Za izvajanje izbirne občinske gospodarske javne službe dejavnosti operaterja distribucijskega sistema so pristojni organi občinskih uprav, pristojni za oskrbo z zemeljskim plinom.

V sklopu izvajanja izbirne občinske gospodarske javne službe organi občinskih uprav, pristojni za oskrbo z zemeljskim plinom, sektorsko načrtuje objekte GJI, ki so potrebni za izvajanje izbirne občinske GJS. Pomembnejši objekti za izvajanje izbirne občinske GJS, ki se načrtujejo v RPP, so:

- objekti distribucijskega sistema zemeljskega plina (merilno-regulacijske postaje, regulacijske postaje, distribucijsko plinovodno omrežje, ipd.)

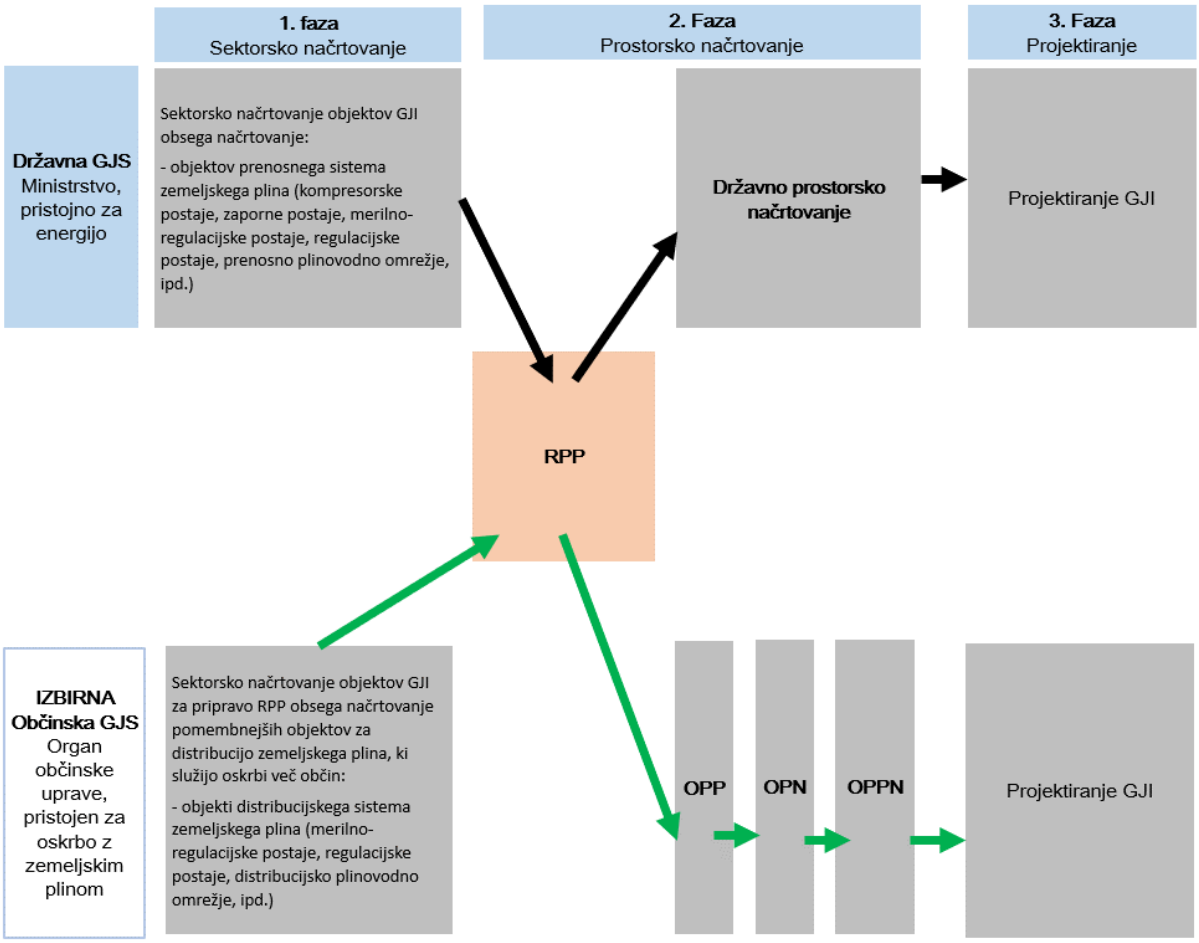
Pri pripravi RPP organi občinskih uprav, pristojni za oskrbo z zemeljskim plinom, sodelujejo kot pobudniki in investitorji načrtovanih objektov GJI za distribucijo zemeljskega plina, ki se načrtujejo za potrebe izvajanja izbirne občinske GJS. Za pripravo RPP morajo organi občinskih uprav, pristojni za oskrbo z zemeljskim plinom, kot pobudniki in investitorji načrtovanih prostorskih ureditev zagotoviti izdelavo ustreznih strokovnih podlag (izdelava idejnih rešitev načrtovanih objektov GJI s prikazi prostorskih koridorjev izvedljivih variant).

Vsi objekti GJI za distribucijo zemeljskega plina, ki so potrebni za izvajanje izbirne občinske GJS, so v skladu s 53. členom ZUreP-3 prostorske ureditve lokalnega pomena. To pomeni, da se v naslednjih fazah prostorskega načrtovanja načrtujejo v sklopu postopkov občinskega prostorskega načrtovanja (OPP, OPN, OPPN).

Glede na to, da je dejavnost operaterja distribucijskega sistema zemeljskega izbirna občinska GJS, občinam ni treba izvajati storitev te GJS, potencialni uporabniki storitev GJS pa nimajo obveznosti uporabe teh storitev. Priključitev na distribucijski sistem zemeljskega plina torej ni obvezna. V takšni situaciji je načrtovanje distribucijskih omrežij zemeljskega plina oteženo, saj se načrtujejo za neznane

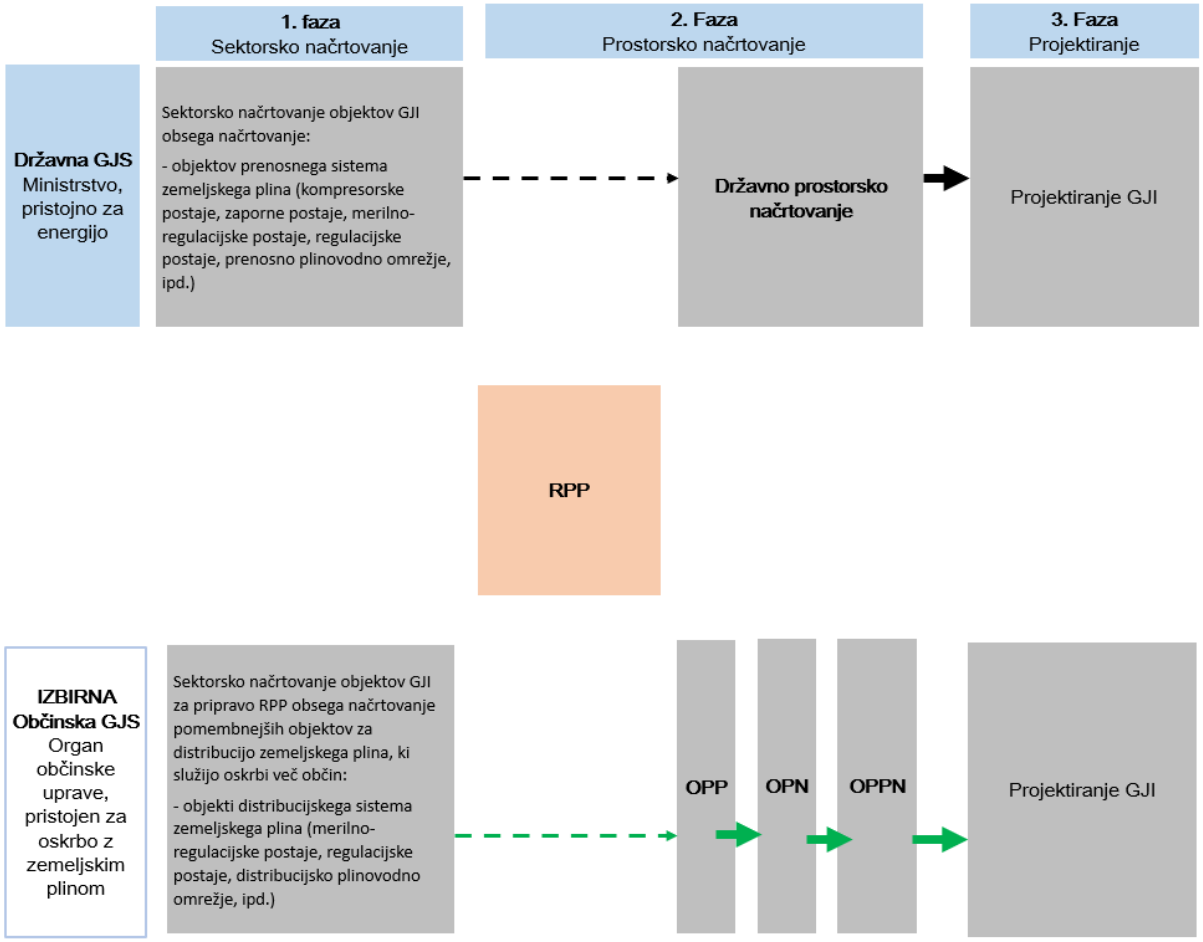
uporabnike, investicije v ta omrežja pa je posledično tudi težko ekonomsko upravičiti. V luči navedenih dejstev ni pričakovati, da se bodo objekti distribucijskega sistema zemeljskega plina načrtovali v RPP oziroma je pričakovati, da se bodo v RPP načrtovali bolj izjemoma.

V primeru, če bi dejansko želeli zagotoviti gradnjo sistemov distribucijskega omrežja zemeljskega plina, bi bilo treba na ravni državnih predpisov določiti območja, kjer želimo zagotoviti oskrbo z zemeljskim plinom prek distribucijskega omrežja, gospodarska javna služba distribucije zemeljskega plina na teh območjih pa bi morala postati obvezna GJS.

Slika 22 Shematski prikaz načrtovanja objektov GJI za prenos in distribucijo zemeljskega plina

Če Ministrstvo, pristojno za energijo, ter organi občinskih uprav, pristojni za oskrbo z zemeljskim plinom, ne bodo v fazi priprave RPP sektorsko načrtovali objektov GJI, potrebnih za oskrbo z zemeljskim plinom, se bo prostorsko načrtovanje teh objektov premaknilo mimo postopkov RPP v naslednje faze prostorskega načrtovanja na državni in občinski ravni. RPP bo v tem primeru izgubil svoj namen in sam po sebi ne bo predstavljal nobenega doprinosa pri načrtovanju objektov GJI.

Slika 23 Shematski prikaz načrtovanja objektov GJI za prenos in distribucijo zemeljskega plina v primeru odsotnosti sektorskega načrtovanja GJI v fazi priprave RPP

Vhodni podatki za pripravo RPP s področja zemeljskega plina

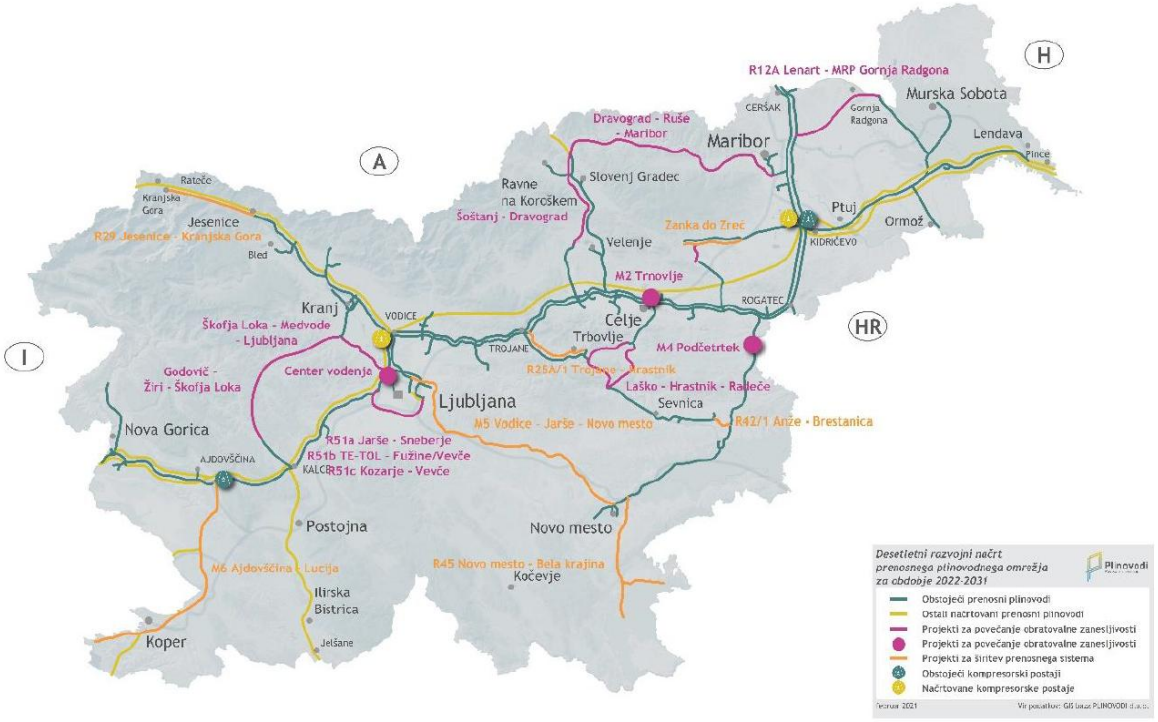
Temeljni dokument, ki služi kot vhodni podatek za pripravo RPP s področja zemeljskega plina, je Desetletni razvojni načrt prenosnega plinovodnega omrežja za obdobje 2022-2031 (Plinovodi d.o.o.)

V skladu z Desetletni razvojnim načrt prenosnega plinovodnega omrežja za obdobje 2022-2031 (Plinovodi d.o.o.) je v obdobju 2022 – 2031 načrtovana gradnja naslednjih objektov prenosnega sistema zemeljskega plina:

Preglednica 5 Projekti za povečanje obratovalne zanesljivosti in širitev prenosnega sistema (Vir: Desetletni razvojnim načrt prenosnega plinovodnega omrežja za obdobje 2022-2031)

A	Ime projekta	Namen	Predvideni začetek obratovanja
A1	Zanka do Zreč		
	Prva etapa: R21AZ Konjiška vas - Oplotnica	Povečanje obratovalne zanesljivosti s sistemsko zanko	2025
	Druga etapa: R21AZ Oplotnica - Zreče	Širitev prenosnega sistema	po letu 2024
	Tretja etapa: P21AZ1 Oplotnica - Slovenska Bistrica	Širitev prenosnega sistema	po letu 2024
A2	R51a Jarše – Snebrje	Povečanje obratovalne zanesljivosti s sistemsko zanko	2024
A3	R51b TE-TOL Fužine/Vevče	Povečanje obratovalne zanesljivosti s sistemsko zanko in možnostjo priključitve ODS v MOL	2024
A4	R51c Kozarje – Vevče	Povečanje obratovalne zanesljivosti s sistemsko zanko	2024
A5	Dravograd – Ruše - Maribor		
	Prva etapa: Dravograd - Ruše	Povečanje obratovalne zanesljivosti s sistemsko zanko in možnostjo priključitve novih občin	np
	Druga etapa: Ruše - Maribor	Povečanje obratovalne zanesljivosti s sistemsko zanko	np
A6	Kalce - Godovič - Žiri – Škofja Loka		
	Druga etapa: Godovič - Škofja Loka	Povečanje obratovalne zanesljivosti s sistemsko zanko in možnostjo priključitve novih občin	np
A7	Škofja Loka - Medvode - Ljubljana	Povečanje obratovalne zanesljivosti s sistemsko zanko	np
A8	Laško - Hrastnik – Radeče	Povečanje obratovalne zanesljivosti s sistemsko zanko	np
A9	R12A M1 - Lenart – MRP Gornja Radgona	Povečanje obratovalne zanesljivosti s sistemsko zanko in možnostjo priključitve novih občin	np
A10	Šoštanj – Dravograd	Povečanje obratovalne zanesljivosti s sistemsko zanko	np
A11	M4 Odsek Podčetrtek	Povečanje obratovalne zanesljivosti s prestavitvijo plinovoda	np
A12	M2 Odsek Trnovlje	Povečanje obratovalne zanesljivosti s prestavitvijo plinovoda	np
A13	M5 Vodice – Jarše – Novo mesto		
	Druga etapa: Jarše - Grosuplje	Sistemski plinovod; širitev prenosnega sistema z možnostjo priključitve novih občin in povečanje obratovalne zanesljivosti	po letu 2024
	Ostale etape: Grosuplje - Novo mesto	Sistemski plinovod; širitev prenosnega sistema z možnostjo priključitve novih občin in povečanje obratovalne zanesljivosti	po letu 2024
A14	M6 Ajdovščina - Lucija	Sistemski plinovod; širitev prenosnega sistema z možnostjo priključitve novih občin in povečanje obratovalne zanesljivosti	2022 in po letu 2022
A15	Center vodenja	Objekt, razvoj informacijskih sistemov, digitalizacija in vsebinska nadgradnja	2025/2026
A16	Omrežje za prenos podatkov	Povečanje obratovalne zanesljivosti	2022/2023
A17	R45 Novo mesto - Bela Krajina	Sistemski plinovod; širitev prenosnega sistema z možnostjo priključitve novih občin in povečanje obratovalne zanesljivosti	np

A18	R25A/1 Trojane - Hrastnik		
	Prva etapa: Trojane - Trbovlje	Širitev prenosnega sistema	po letu 2024
	Tretja etapa: odcep TET	Širitev prenosnega sistema	np
A19	R29 Jesenice - Kranjska Gora		
	Prva etapa območje občine Jesenice	Povečanje obratovalne zanesljivosti s sanacijo prenosnega plinovoda na energetskem mostu	2022
	Druga etapa	Sistemski plinovod; širitev prenosnega sistema z možnostjo priključitve ODS in povečanje obratovalne zanesljivosti	np
A20	R42/1 Anže - Brestanica	Širitev prenosnega sistema	po letu 2023
A21	Projekti raziskav in inovacij	Inovacije na prenosni plinovodni infrastrukturi	np
A22	Analize, študije in testiranje s plini iz OVE	Analize in študije prenosnega omrežja in njegovih delov za sprejem obnovljivih plinov (vključno z vodikom) ter preizkušanje za določitev sprejemljivih deležev, obsega in sestave obnovljivih plinov v prenosnem plinovodnem sistem za varno, zanesljivo in učinkovito obratovanje prenosnega plinovodnega sistema.	2021/2022 in po letu 2022
A23	Projekti priprave prenosnega sistema na delovanje z vodikom in obnovljivimi plini	Analiza lokacij in načrtovanje nadgradenj prenosnega plinovodnega sistema za pripravo na injiciranje in delovanje z vodikom in obnovljivimi plini.	po letu 2023
A24	Prestavitev dela plinovoda P29134 na območju Kranja	Povečanje obratovalne zanesljivosti	po letu 2024
A25	Prenosni plinovod Sneberje - Šentjakob	Povečanje obratovalne zanesljivosti in priključitev uporabnika	np
A26	Povezava Meljska cesta	Povečanje obratovalne zanesljivosti	np
A27	Ureditev nadomestnih prostorov in dostopa	Nadomestni prostori za zagotavljanje izvajanja nalog OPS in dostop do lokacije	2022
A28	KP Ajdovščina razširitev		
	Prva etapa	Prilagoditev obratovalnih parametrov italijanskega in slovenskega prenosnega sistema ter povečanje povratnih tokov	2023/2024
A29	Rekonstrukcija M3 na odseku KP Ajdovščina – Miren z odcepi		
	Prilagoditev obratovalnim parametrom prenosnega sistema italijanskega OPS (73,9 bar)		2023/2024
	MMRP Vrtojba		2023/2024

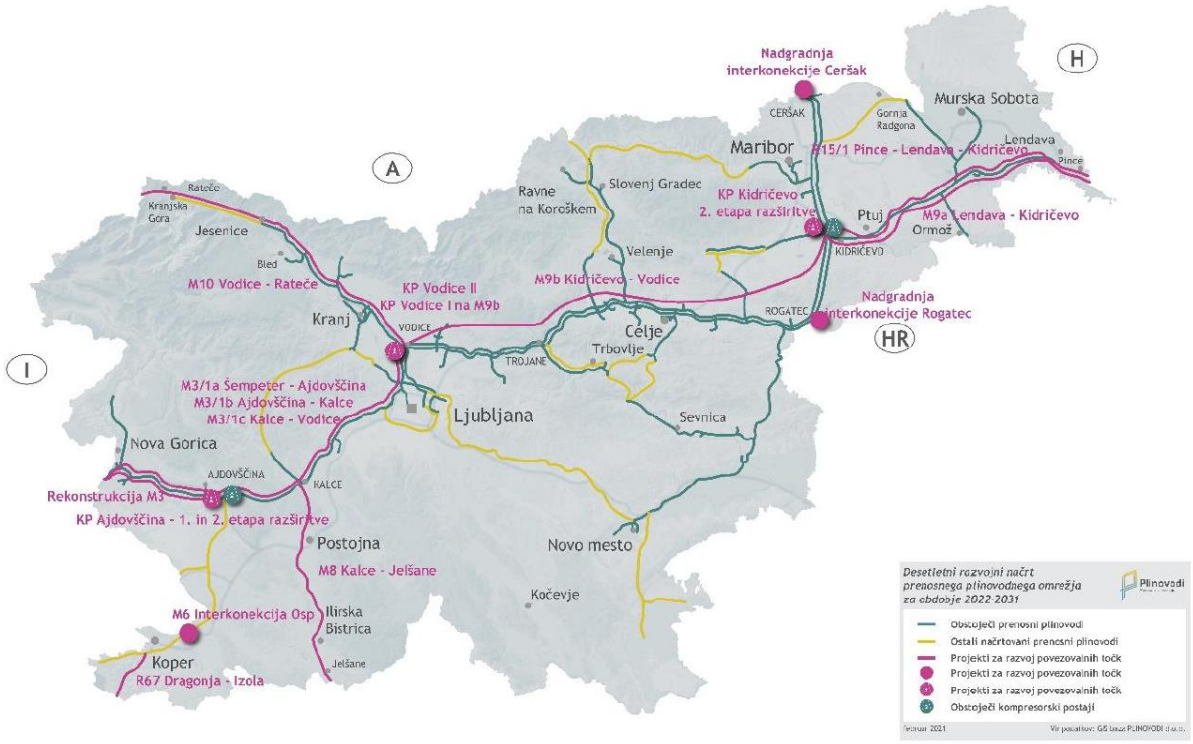

Slika 24 Lokacije projektov za povečanje obratovalne zanesljivosti in širitev prenosnega sistema (Vir: Desetletni razvojnim načrt prenosnega plinovodnega omrežja za obdobje 2022-2031)

Preglednica 6 Razvoj povezovalnih točk s sosednjimi državami (Vir: Desetletni razvojnim načrt prenosnega plinovodnega omrežja za obdobje 2022-2031)

C	Ime projekta	Namen	Predvideni začetek obratovanja	Status PCI 2019
C1	KP Ajdovščina razširitev			
	Druga etapa	Evakuacija ZP iz terminala UZP na Krku in iz projekta IAP (Ionian Adriatic Pipeline)	np	-
C2	Rekonstrukcija M3 na odseku KP Ajdovščina – Miren z odcepi			
	Prilagoditev obratovalnim parametrom prenosnega sistema italijanskega OPS (100 bar)		np	-
C3	R15/1 Pince - Lendava - Kidričevo			
	MMRP Pince	Dvosmerna povezava madžarskega in slovenskega prenosnega sistema	2023/2025	Status PCI 2019
	Prva etapa: Pince - Lendava		2023	
	Druga etapa: Lendava - Ljutomer		2023	
	Tretja etapa: Ljutomer - Kidričevo		2025	
	KP Kidričevo - 3. etapa razširitve		np	
C4	Nadgradnja interkonekcije Ceršak (M1/3 Interkonekcija Ceršak)	Prilagoditev obratovalnih parametrov avstrijskega in slovenskega prenosnega sistema in omogočanje povratnih tokov v okviru dvosmerne plinske poti Avstrija-Slovenija-Hrvaška	po letu 2024	Status PCI 2019
C5	KP Kidričevo - 2. etapa razširitve	Izboljšanje obratovalnih parametrov v M1/1 in M2/1 v okviru dvosmerne plinske poti Avstrija-Slovenija-Hrvaška	po letu 2024	Status PCI 2019

C6	KP Vodice II	Izboljšanje obratovalnih parametrov v M2, M2/1, M3, M3/1, M5, M10 v okviru dvosmerne plinske poti Italija-Slovenija-Madžarska in dvosmerne plinske poti Avstrija-Slovenija-Hrvaška	np	-
C7	M3/1a Šempeter – Ajdovščina	Prilagoditev obratovalnih parametrov italijanskega in slovenskega prenosnega sistema ter povečanje povratnih tokov zaradi evakuacije ZP iz terminala UZP na Krku in iz projekta IAP oziroma zaradi dvosmerne plinske poti Italija-Slovenija-Madžarska	np	-
C8	M3/1b Ajdovščina – Kalce	Prilagoditev obratovalnih parametrov italijanskega in slovenskega prenosnega sistema ter povečanje povratnih tokov zaradi evakuacije ZP iz terminala UZP na Krku in iz projekta IAP	np	-
C9	M3/1c Kalce – Vodice	Prilagoditev obratovalnih parametrov italijanskega in slovenskega prenosnega sistema ter povečanje povratnih tokov zaradi evakuacije ZP iz terminala UZP na Krku in iz projekta IAP	np	-
C10	M8 Kalce – Jelšane	Evakuacije ZP iz terminala UZP na Krku in iz projekta IAP ter priključitve novih občin v Sloveniji	np	-
C11	R67 Dragonja - Izola	Interkonektor s hrvaškim prenosnim sistemom	np	-
C12	Nadgradnja interkonekcije Rogatec (M1A/1 Interkonekcija Rogatec)	Interkonektor s hrvaškim prenosnim sistemom: izgradnja čezmejnega plinovoda in razširitev MMRP Rogatec	po letu 2024	Status PCI 2019
C13	M9a Lendava – Kidričevo (in razširitev KP Kidričevo)	Čezmejni prenos - razširitev dvosmerne plinske poti Italija-Slovenija-Madžarska	np	-
C14	M9b Kidričevo – Vodice in KP Vodice I	Čezmejni prenos - razširitev dvosmerne plinske poti Italija-Slovenija-Madžarska	np	-
C15	M10 Vodice – Rateče	Čezmejni prenos	np	-
C16	M6 Interkonekcija Osp	Interkonektor z italijanskim prenosnim sistemom	np	-

Slika 25 Projekti za razvoj povezovalnih točk s sosednjimi prenosnimi sistemi (Vir: Desetletni razvojnim načrt prenosnega plinovodnega omrežja za obdobje 2022-2031)

Desetletni razvojnim načrt prenosnega plinovodnega omrežja za obdobje 2022-2031 predstavlja dobro osnovo za pripravo vhodnih podatkov za pripravo RPP. Podatke iz razvojnega načrta bi bilo treba dopolniti še z naslednjimi vsebinami:

- prikaz načrtovanih novih oskrbnih območij prenosnega sistema zemeljskega plina,
- preveritev ustreznosti načrtovanja prenosnega sistema s podatki o načrtovanem razvoju poselitve v regiji iz RPP (načrtovane večje gospodarske cone in drugi večji odjemalci zemeljskega plina),
- priprava ustreznih grafičnih podatkov.

Ker podatki iz razvojnih načrtov prenosnega in distribucijskega sistema ne ustrezajo v celoti za pripravo RPP, predlagamo, da se za pripravo RPP izdela strokovna podlaga Zasnova sistema za oskrbo z zemeljskim plinom v RS, v kateri se zberejo in pripravijo vsi ustrezni vhodni podatki za pripravo RPP. Pripravljavec strokovne podlage je Ministrstvo, pristojno za energijo.

Strokovna podlaga Zasnova sistema za oskrbo z zemeljskim plinom v RS mora vsebovati naslednje podatke:

- obstoječi in načrtovani objekti prenosnega sistema zemeljskega plina (kompresorske postaje, zaporne postaje, merilno-regulacijske postaje, regulacijske postaje, prenosno plinovodno omrežje, ipd.) (vključno z ustreznimi grafičnimi prikazi),
- obstoječa in načrtovana oskrbna območja zemeljskega plina (vključno z ustreznimi grafičnimi prikazi).

Za vse načrtovane objekte GJI za prenos zemeljskega plina, ki so potrebni za izvajanje državne GJS, je treba izdelati idejne rešitev načrtovanih objektov GJI s prikazi prostorskih koridorjev izvedljivih variant. Izdelavo ustreznih idejnih rešitev zagotovi Ministrstvo, pristojno za energijo, kot pobudnik in investitor načrtovanih prostorskih ureditev s področja prenosnega sistema zemeljskega plina.

V primeru, če načrtovani objekt GJI poteka prek območij več regij oziroma služi oskrbi več regij, se za načrtovani objekt GJI izdela skupna idejna rešitev kot skupna strokovna podlaga za pripravo RPP za vse regije, za katere se načrtuje oziroma prek območij katerih poteka.

Občine, ki skupaj na podlagi medobčinskih sporazumov načrtujejo skupne pomembnejše objekte za distribucijo zemeljskega plina, morajo kot strokovno podlago za RPP zagotoviti izdelavo idejne rešitve načrtovanih objektov GJI s prikazi prostorskih koridorjev izvedljivih variant.

Državne usmeritve za sektorsko in prostorsko načrtovanje objektov GJI za oskrbo z zemeljskim plinom

Usmeritve iz Strategije prostorskega razvoja Slovenije 2050 (ReSPR50):

- Energetska omrežja se prednostno umeščajo znotraj že obstoječih infrastrukturnih koridorjev.
- Zagotovijo se prostorski pogoji za posodobitev in nadgradnjo prenosnega plinovodnega omrežja in za širitev distribucijskega plinovodnega omrežja, pri čemer se upošteva usmeritve za prehod v nizkoogljično družbo, po katerem se zemeljski plin kot fosilno gorivo postopoma nadomešča z obnovljivimi viri energije. Spodbujata se vključevanje obnovljivih plinov, sintetičnih in drugih nizkoogljičnih plinov v plinovodna omrežja ter njihova uporaba kot hranilnik presežne energije – upoštevajo se potrebe na regionalni in lokalni ravni ter usmeritve v strateških razvojnih dokumentih energetskega sektorja. Omogoči se širitev plinovodnega omrežja v regije, ki še niso pokrite s plinovodnim omrežjem. Omogoči se mednarodna prenosna plinska povezava z Madžarsko.

Usmeritve iz Celovitega nacionalnega energetskega in podnebnega načrta Republike Slovenije (NEPN):

- Slovenija ima več projektov skupnega interesa. Na področju prenosa zemeljskega plina je to projekt prenosne povezave med Slovenijo in Madžarsko, s katerim se bo vzpostavila manjkajoča plinovodna povezava med obema sistemoma in omogočil prenos plina z Madžarske prek Slovenije v Italijo in obratno ter s tem dostop do LNG-terminalov in podzemnih skladišč. Drugi projekt se nanaša na povečanje dvostranskih zmogljivosti prenosne povezave med slovensko-hrvaško in slovensko-avstrijsko interkonekcijo za dostop do LNG-terminalov.
- Slovenija bo zagotovila nadaljnji razvoj plinovodnega sistema v skladu s plinskimi tokovi in uporabo sistema, vključno z novimi viri plinov iz OVE in odpadkov.
- Razvoj in morebitna širitev distribucijskih omrežij je tako povezana z razvojem in zagotavljanjem nadomestnih plinov v omrežju zemeljskega plina. Pomembna nova uporaba distribucijskih omrežji sta zagotavljanje oskrbe motornih vozil z zemeljskim plinom in v nadaljevanju z nadomestnimi plini, kar bo pripomoglo k povečanju deleža obnovljivih virov v prometu.

3.3.3 Oskrba s toploto

Izhodišča

V sklopu izvajanja izbirne občinske gospodarske javne službe distribucije toplote organi občinskih uprav, pristojni za distribucijo toplote, sektorsko načrtuje objekte GJI, ki so potrebni za izvajanje izbirne občinske GJS. Pomembnejši objekti za izvajanje izbirne občinske GJS, ki se načrtujejo v RPP, so:

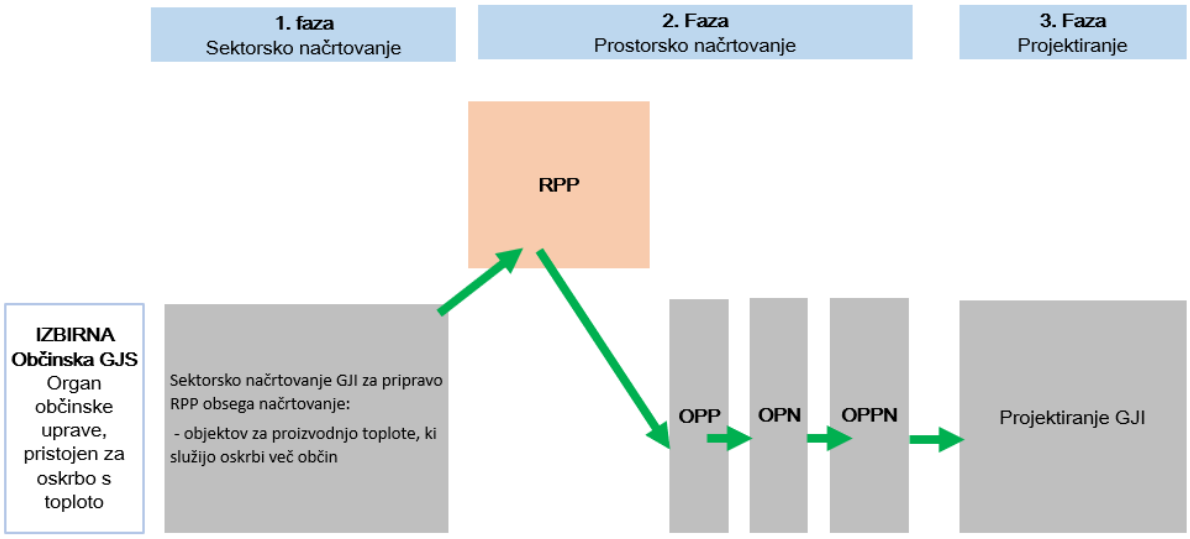
- objekti za proizvodnjo toplote, ki služijo oskrbi več občin.

Pri pripravi RPP organi občinskih uprav, pristojni za oskrbo s toploto, sodelujejo kot pobudniki in investitorji načrtovanih objektov GJI za oskrbo s toploto, ki se načrtujejo za potrebe izvajanja izbirne občinske GJS. Za pripravo RPP morajo organi občinskih uprav, pristojni za oskrbo s toploto, kot pobudniki in investitorji načrtovanih prostorskih ureditev zagotoviti izdelavo ustreznih strokovnih podlag (izdelava idejnih rešitev načrtovanih objektov GJI s prikazi prostorskih koridorjev izvedljivih variant).

Vsi objekti GJI za oskrbo s toploto, ki so potrebni za izvajanje izbirne občinske GJS, so v skladu s 53. členom ZUreP-3 prostorske ureditve lokalnega pomena. To pomeni, da se v naslednjih fazah prostorskega načrtovanja načrtujejo v sklopu postopkov občinskega prostorskega načrtovanja (OPP, OPN, OPPN).

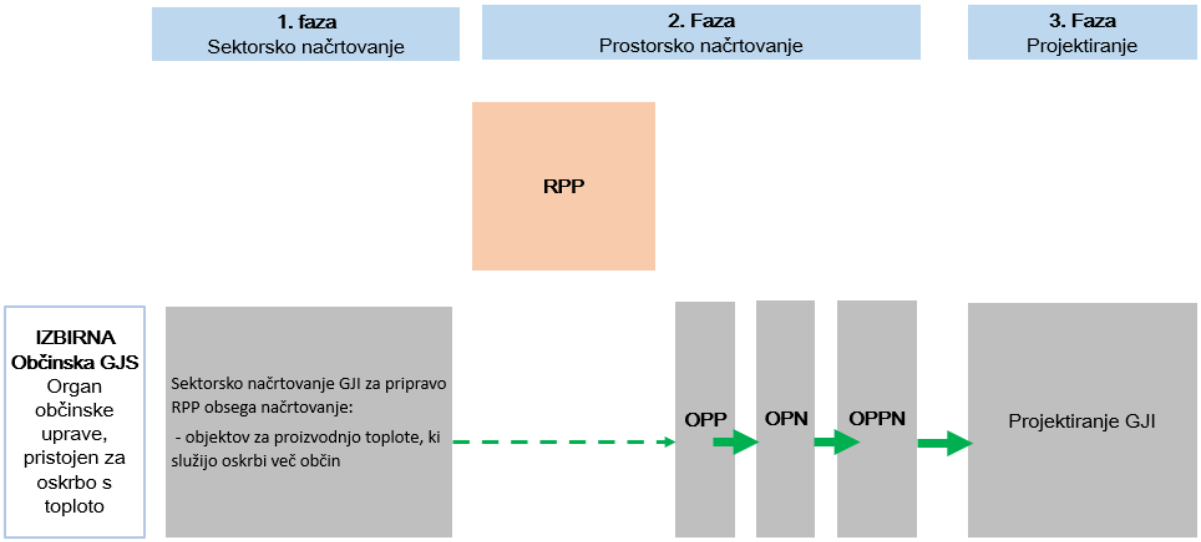
Glede na to, da je dejavnost distribucije toplote izbirna občinska GJS, občinam ni treba izvajati storitev te GJS, potencialni uporabniki storitev GJS pa nimajo obveznosti uporabe teh storitev. Priključitev na distribucijski sistem za oskrbo s toploto torej ni obvezna. V takšni situaciji je načrtovanje distribucijskih sistemov za oskrbo s toploto oteženo, saj se načrtujejo za neznane uporabnike, investicije v ta omrežja pa je posledično tudi težko ekonomsko upravičiti. Poleg tega so sistemi za oskrbo s toploto praviloma izrazito lokalnega značaja, praviloma omejeni na območje ene občine. V luči navedenih dejstev ni pričakovati, da se bodo objekti za oskrbo s toploto načrtovali v RPP oziroma je pričakovati, da se bodo v RPP načrtovali bolj izjemoma.

V primeru, če bi dejansko želeli zagotoviti gradnjo sistemov za oskrbo s toploto, bi bilo treba na ravni državnih predpisov določiti območja, kjer želimo zagotoviti oskrbo s toploto prek skupnih sistemov za oskrbo s toploto, gospodarska javna služba oskrbe s toploto na teh območjih pa bi morala postati obvezna GJS.

Slika 26 Shematski prikaz načrtovanja objektov GJI za oskrbo s toploto

Če organi občinskih uprav, pristojni za oskrbo s toploto, ne bodo v fazi priprave RPP sektorsko načrtovali objektov GJI, potrebnih za oskrbo s toploto, se bo prostorsko načrtovanje teh objektov premaknilo mimo postopkov RPP v naslednje faze prostorskega načrtovanja na občinski ravni. RPP bo v tem primeru izgubil svoj namen in sam po sebi ne bo predstavljal nobenega doprinosa pri načrtovanju objektov GJI.

Slika 27 Shematski prikaz načrtovanja objektov GJI za oskrbo s toploto v primeru odsotnosti sektorskega načrtovanja GJI v fazi priprave RPP

Vhodni podatki za pripravo RPP s področja oskrbe s toploto

Občine, ki skupaj na podlagi medobčinskih sporazumov načrtujejo skupne pomembnejše objekte za oskrbo s toploto, morajo kot strokovno podlago za RPP zagotoviti izdelavo idejne rešitve načrtovanih objektov GJI s prikazi prostorskih koridorjev izvedljivih variant.

Državne usmeritve za sektorsko in prostorsko načrtovanje objektov GJI za oskrbo s toploto

Usmeritve iz Strategije prostorskega razvoja Slovenije 2050 (ReSPR50):

- Prednostni območji za soproizvodnjo toplote in energije v bližini večjih naselij in gospodarskih con sta predvsem območje geotermalnega sistema v severovzhodni Sloveniji –med Šentiljem in Šalovci ter med Ptujem in Lendavo – in območje paleozojskega geotermalnega sistema pri Benediktu v Slovenskih goricah. Območja ob sistemih rabe geotermalne energije so tudi območja za opredelitev prednostnih območij kaskadne rabe energije, vključno za kmetijske namene, ob upoštevanju drugih prostorskih omejitev.
- Pri uporabi geotermalne energije je treba zagotoviti reinjeciranje vode v skladu z usmeritvami za varstvo in upravljanje voda.
- Raba biomase se prednostno spodbuja v daljinskih energetskih sistemih – in sicer na širših mestnih območjih, v večjih naseljih z razmeroma visoko gostoto poselitve (več kot 20 prebivalcev/ha) za daljinsko ogrevanje, in na območjih gospodarskih con z zagotovljenim odjemom toplotne energije ob zagotavljanju ustreznih filtrov za varstvo zraka.
- Sistemi za soproizvodnjo toplote in energije na bioplin se prednostno načrtujejo na območjih, ki so namenjena za kmetijsko in živilsko proizvodnjo, ter na območjih komunalne infrastrukture, ki jih je mogoče povezati neposredno z uporabniki. Sistemi za termično obdelavo odpadkov se

načrtujejo na območjih, kjer je možna uporaba toplote v daljinskih energetskih sistemih. Zmogljivost sistemov se načrtuje na podlagi projekcij količine odpadkov, primernih za termično obdelavo, na območju Slovenije v življenjski dobi naprave. Pri izbiri lokacij se upoštevajo tudi možni vplivi delovanja takih naprav na kakovost življenja.

Usmeritve iz Celovitega nacionalnega energetskega in podnebnega načrta Republike Slovenije (NEPN):

- Slovenija je začela s pripravo ocene potencialov za učinkovito ogrevanje in hlajenje, predvideni pa so tudi izdelava celovite strategije ogrevanja in hlajenja, akcijskega načrta za daljinsko ogrevanje ter toplotne karte.
- V območjih z gosto poselitvijo se je pokazalo, da bodo imeli sistemi daljinskega ogrevanja ključno vlogo pri dekarbonizaciji sektorja ogrevanje in hlajenje. Pomembno vlogo bodo imeli t. i. sistemi 4. generacije, katerih značilnosti so nizke delovne temperature, prožnost obratovanja, možnost soproizvodnje toplote in električne energije, shranjevanje toplote, povezovanje s sektorji proizvodnja električne energije, promet ter vključevanje OVE in odvečne toplote.

3.4 Elektronske komunikacije

Izhodišča

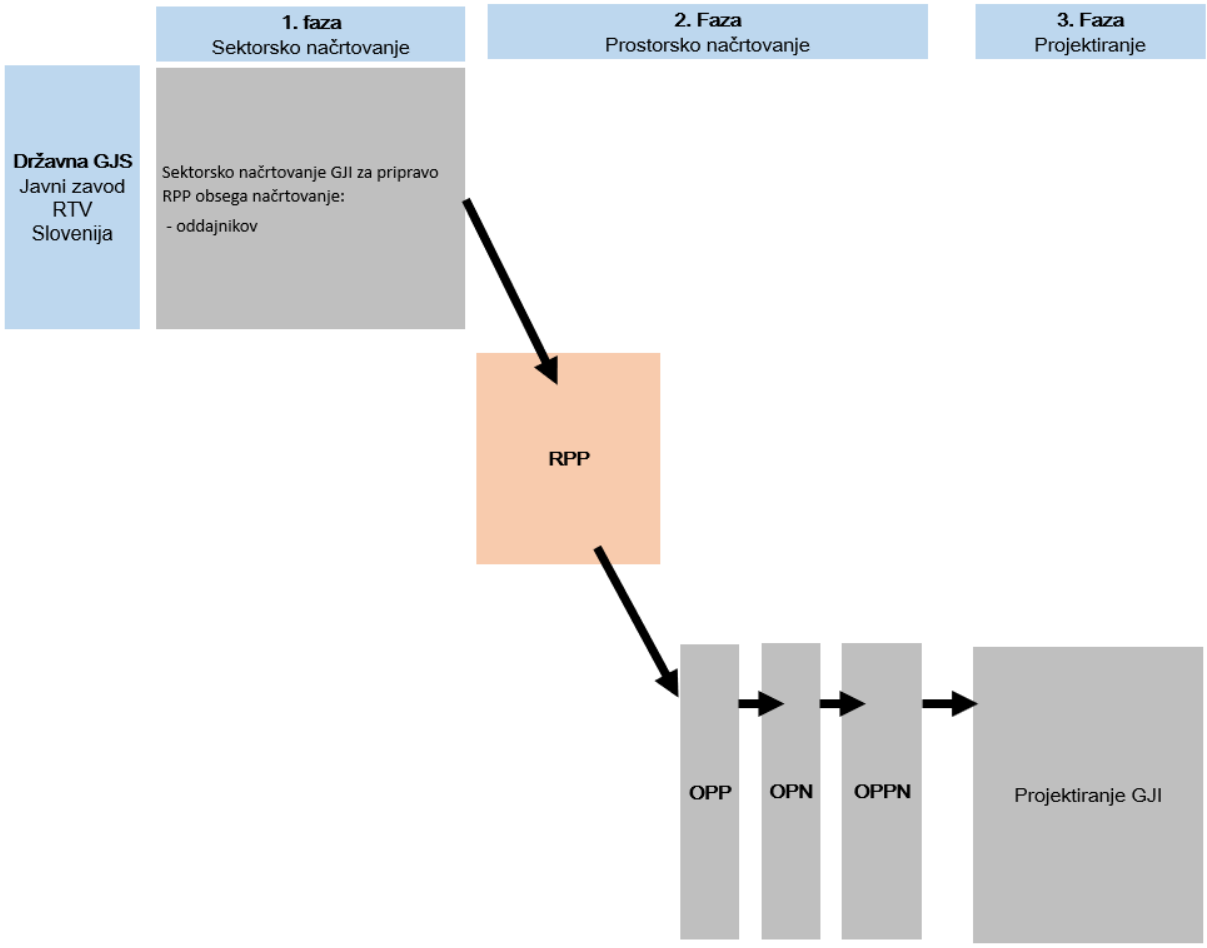
Za izvajanje obvezne državne gospodarske javne službe razvoja televizijske in radijske infrastrukture je pristojen javni zavod RTV Slovenija.

V sklopu izvajanja obvezne državne gospodarske javne službe javni zavod RTV Slovenija sektorsko načrtuje objekte GJI, ki so potrebni za izvajanje državne GJS. Pomembnejši objekti za izvajanje državne GJS, ki se načrtujejo v RPP, so:

- oddajniki.

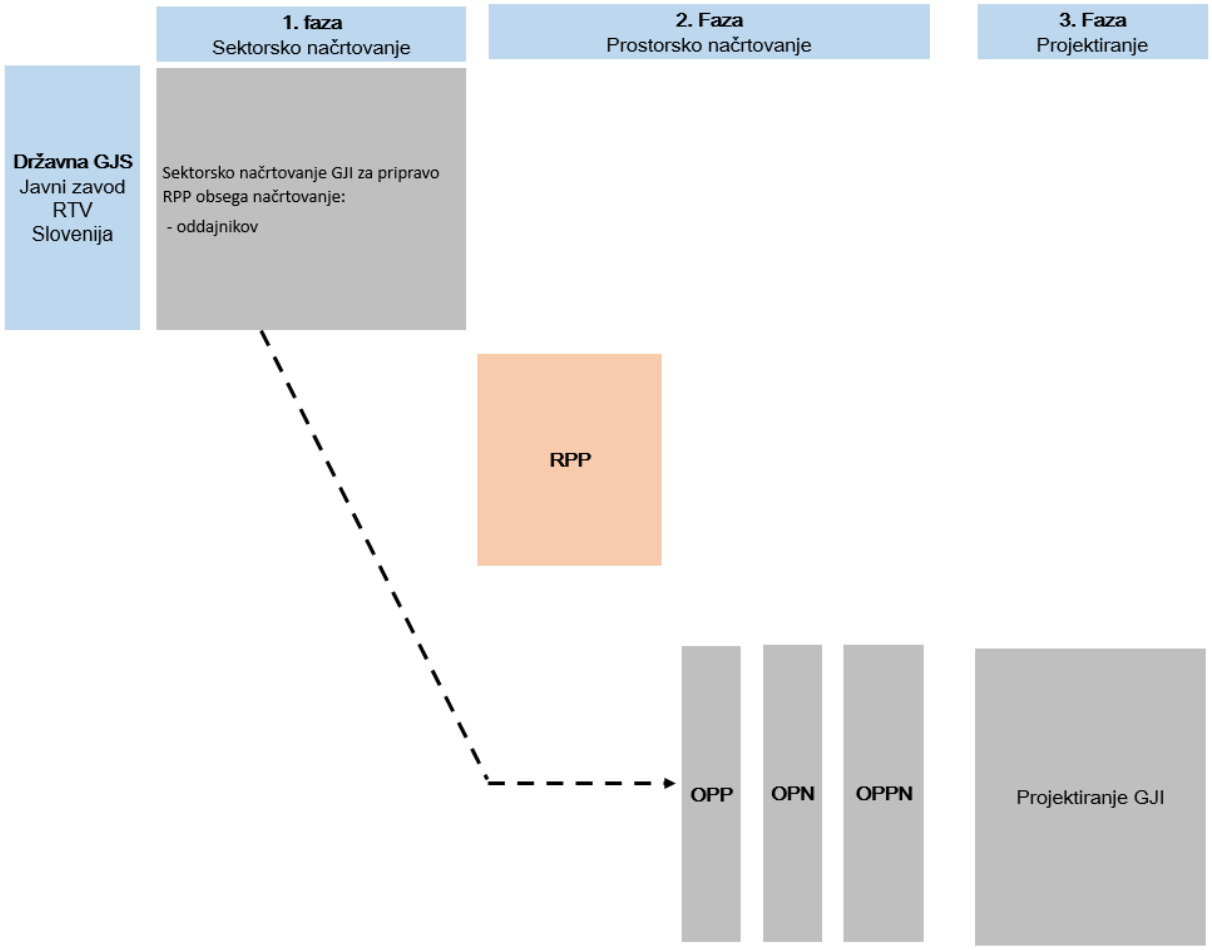
Pri pripravi RPP javni zavod RTV Slovenija sodeluje kot pobudnik in investitor načrtovanih objektov GJI, ki se načrtujejo za potrebe izvajanja državne GJS. Za pripravo RPP mora javni zavod RTV Slovenija kot pobudnik in investitor načrtovanih prostorskih ureditev zagotoviti izdelavo ustreznih strokovnih podlag (izdelava idejnih rešitev načrtovanih objektov GJI s prikazi prostorskih koridorjev izvedljivih variant).

Vsi objekti GJI televizijske in radijske infrastrukture so v skladu s 53. členom ZUreP-3 prostorske ureditve lokalnega pomena. To pomeni, da se v naslednjih fazah prostorskega načrtovanja načrtujejo v sklopu postopkov občinskega prostorskega načrtovanja (OPP, OPN, OPPN).

Slika 28 Shematski prikaz načrtovanja objektov GJI televizijske in radijske infrastrukture

Če javni zavod RTV Slovenija ne bo v fazi priprave RPP sektorsko načrtoval objektov GJI, potrebnih za razvoj televizijske in radijske infrastrukture, se bo prostorsko načrtovanje teh objektov premaknilo mimo postopkov RPP v naslednje faze prostorskega načrtovanja na občinski ravni. RPP bo v tem primeru izgubil svoj namen in sam po sebi ne bo predstavljal nobenega doprinosa pri načrtovanju objektov GJI.

Slika 29 Shematski prikaz načrtovanja objektov GJI televizijske in radijske infrastrukture v primeru odsotnosti sektorskega načrtovanja GJI v fazi priprave RPP

Vhodni podatki za pripravo RPP s področja televizijske in radijske infrastrukture

Za vse načrtovane objekte GJI s področja televizijske in radijske infrastrukture, ki so potrebni za izvajanje državne GJS, je treba izdelati idejne rešitev načrtovanih objektov GJI s prikazi prostorskih koridorjev izvedljivih variant. Izdelavo ustreznih idejnih rešitev zagotovi javni zavod RTV Slovenija kot pobudnik in investitor načrtovanih prostorskih ureditev s področja elektronskih komunikacij.

4 Viri in literatura

- CRP projekt Nadgradnja metodologije določanja območij nacionalne prepoznavnosti krajine (Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Oddelek za krajinsko arhitekturo; Acer Novo mesto d.o.o. in ZRC SAZU, Geografski inštitut Antona Melika, marec 2020)
- CRP projekt: Opredelitev ekoloških koridorjev na ravni Slovenije kot podpora načrtovanju prostorskega razvoja in upravljanja narave ter drugih virov. Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Oddelek za krajinsko arhitekturo; Acer Novo mesto d.o.o., 2021
- Generalizirana podrobna namenska raba prostora: https://pis.eprostor-test.gov.si/pis/tematski-zbirni-sloji/podatki-prostorsko-nacrtovanje, stanje podatkov 8. maj 2023
- Karta nahajališč mineralnih surovin s koncesijo v letu 2014 (vir: https://www.geo-zs.si/PDF/PeriodicnePublikacije/Karta_koncesije_2015.pdf)
- Karta pričakovane globine do izoterme 90oC (https://egeologija.si/geonetwork/srv/slv/catalog.search#/metadata/C211EED2-54CA-4F43-8E85-EF59696A73CC)
- Lampič, B., Rebernik, L., Bobovnik, N. in Kušar, S. (2021). Nacionalna evidenca funkcionalno degradiranih območij v Sloveniji, 2020 [Podatkovna datoteka]. Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Arhiv družboslovnih podatkov
- Marušič, I. in sod. Regionalna razdelitev krajinskih tipov v Sloveniji. Ministrstvo za okolje in prostor RS, Urad RS za prostorsko planiranje, 1998
- Marušič, I., Hudoklin, J., Penko Seidl, N. Možni načini implementacije Evropske konvencije o krajini v Sloveniji. Raziskovalno-razvojni projekt CRP »Konkurenčnost Slovenije 2001-2006«, Ljubljana, december 2005
- Načrt upravljanja voda na vodnem območju Donave za obdobje 2023-2027 (https://www.gov.si/teme/nacrt-upravljanja-voda-na-vodnih-obmocjih)
- Načrt upravljanja voda na vodnem območju Jadranskega morja za obdobje 2023-2027 (https://www.gov.si/teme/nacrt-upravljanja-voda-na-vodnih-obmocjih)
- Načrt zmanjševanja poplavne ogroženosti 2023 – 2027 (https://www.gov.si/teme/nacrt-zmanjsevanja-poplavne-ogrozenosti/)
- Nadgradnja metodologije določanja območij nacionalne prepoznavnosti krajine. CRP projekt. Prvo vmesno poročilo. Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Oddelek za krajinsko arhitekturo, ACER Novo mesto in ZRC SAZU – GIAM, Ljubljana, oktober 2018
- Ogrin D., Strategija varstva krajine v Sloveniji. Inštitut za krajinsko arhitekturo, Biotehniška fakulteta, Univerza v Ljubljani, 1996
- Varstvo in razvoj slovenske krajine: izhodišča za oblikovanje krajinske politike – Sklop 1: Analiza obstoječega sistema varstva, upravljanja in načrtovanja krajine v Sloveniji, Acer Novo mesto d.o.o., 2018
- Podatki s področja obrambe, MORS, september 2023
- Pogoji za plovbo na motorni pogon na akumulacijskem jezeru HE Vrhovo. N. Smolar-Žvanut, M. Centa, I. Kavčič, DRSV, prispevek na Tretjem slovenskem kongresu o vodah, Ptuj, oktober 2023
- Poročilo o prostorskem razvoju, Ministrstvo za okolje in prostor, 2016
- Poročilo o uresničevanju samooskrbe in rabi kmetijskih zemljišč, MKGP, marec 2023
- Portal OPSI: https://podatki.gov.si/dataset/varstveni-rezimi-kulturne-dediscine-evrd, stanje podatkov julij 2023
- Potral Geohazard (https://geohazard.geo-zs.si/)

- Prenova regionalne razdelitve krajinskih tipov in izjemnih krajin v Sloveniji ter njihova digitalizacija. Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Oddelek za krajinsko arhitekturo; Acer Novo mesto d.o.o. in ZRC SAZU (projekt v teku)
- Projekt RES Slovenija (https://www.energetika-portal.si/podrocja/energetika/projekt-res-slovenia)
- Prostorski red Slovenije, Uradni list RS, št. 122/04
- Razvojna strategija Sklada kmetijskih zemljišč in gozdov Republike Slovenije za obdobje 2023 – 2027, Ljubljana, november 2023
- Resolucija o Strategiji prostorskega razvoja Slovenije 2050 (ReSPR50) (Uradni list RS, št. 72/23),
- spletna stran ARSO https://kazalci.arso.gov.si/sl/content/funkcionalno-razvrednotena-obmocja-0
- Spletna stran ARSO: https://kazalci.arso.gov.si
- Spletna stran eVode http://www.evode.gov.si/, podatki z datumom objave 16. 12. 2020
- Spletna stran https://www.sloveniacontrol.si, september 2023
- Spletna stran MKGP https://rkg.gov.si/vstop/, stanje podatkov 31. avgust 2023
- Spletna stran Zavoda za gozdove Slovenije http://www.zgs.gov.si/, stanje podatkov 4. januar 2021
- Spletni servis GIS ARSO: https://gis.arso.gov.si/arcgis/rest/services, avgust 2023
- Statistični urad RS: https://www.stat.si/statweb
- Strategija prostorskega razvoja Slovenije (Uradni list RS, št. 76/04),
- Uredba o območjih za kmetijstvo in pridelavo hrane, ki so strateškega pomena za Republiko Slovenijo (Uradni list RS; št. 71/16)
- Uredbo o varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom (Uradni list RS, št. 88/05, 56/07, 29/09, 91/10, 1/13, 39/15 in 191/20)
- Usmeritve za urejanje izjemnih krajin v Sloveniji. Acer Novo mesto d.o.o., 1998
- Zakon o urejanju prostora (Uradni list RS, št. 199/21, 18/23 – ZDU-1O in 78/23 – ZUNPEOVE)
- Zasnova prostorskega razvoja sistema krajine, poročilo 4. faze. Acer Novo mesto, d.o.o., november 1999
- Zakon o gospodarskih javnih službah (Uradni list RS, št. 32/93, 30/98 – ZZLPPO, 127/06 – ZJZP, 38/10 – ZUKN in 57/11 – ORZGJS40)
- Zakon o vodah (Uradni list RS, št. 67/02, 2/04 – ZZdrI-A, 41/04 – ZVO-1, 57/08, 57/12, 100/13, 40/14, 56/15, 65/20, 35/23 – odl. US in 78/23 – ZUNPEOVE)
- Zakon o varstvu okolja (Uradni list RS, št. 44/22, 18/23 – ZDU-1O in 78/23 – ZUNPEOVE)
- Zakon o varstvu pred ionizirajočimi sevanji in jedrski varnosti (Uradni list RS, št. 76/17, 26/19, 172/21 in 18/23 – ZDU-1O)
- Zakon o oskrbi z električno energijo (Uradni list RS, št. 172/21)
- Zakon o oskrbi s plini (Uradni list RS, št. 204/21 in 121/22)
- Zakon o oskrbi s toploto iz distribucijskih sistemov (Uradni list RS, št. 44/22)
- Zakon o elektronskih komunikacijah (Uradni list RS, št. 130/22 in 18/23 – ZDU-1O)
- Zakon o urejanju prostora (Uradni list RS, št. 199/21, 18/23 – ZDU-1O, 78/23 – ZUNPEOVE in 95/23 – ZIUOPZP)
- Zakon o Radioteleviziji Slovenija (Uradni list RS, št. 96/05, 109/05 – ZDavP-1B, 105/06 – odl. US, 26/09 – ZIPRS0809-B, 9/14 in 163/22)
- Razvojni načrt prenosnega sistema RS za obdobje 2023 – 2032 (ELES d.o.o.)
- Razvojni načrt distribucijskega sistema električne energije v RS od leta 2023 do 2032 (SODO d.o.o.)

- Desetletni razvojni načrt prenosnega plinovodnega omrežja za obdobje 2022-2031 (Plinovodi d.o.o.)
- Resolucija o Strategiji prostorskega razvoja Slovenije 2050 (ReSPR50) (Uradni list RS, št. 72/23)
- Resolucija o Nacionalnem programu varstva okolja za obdobje 2020–2030 (Uradni list RS, št. 31/20 in 44/22 – ZVO-2)
- Program ravnanja z odpadki, številka: 35405-17/2021-2550, april 2022
- Celoviti nacionalni energetski in podnebni načrt Republike Slovenije, številka: 35400-18/2019/22, februar 2020